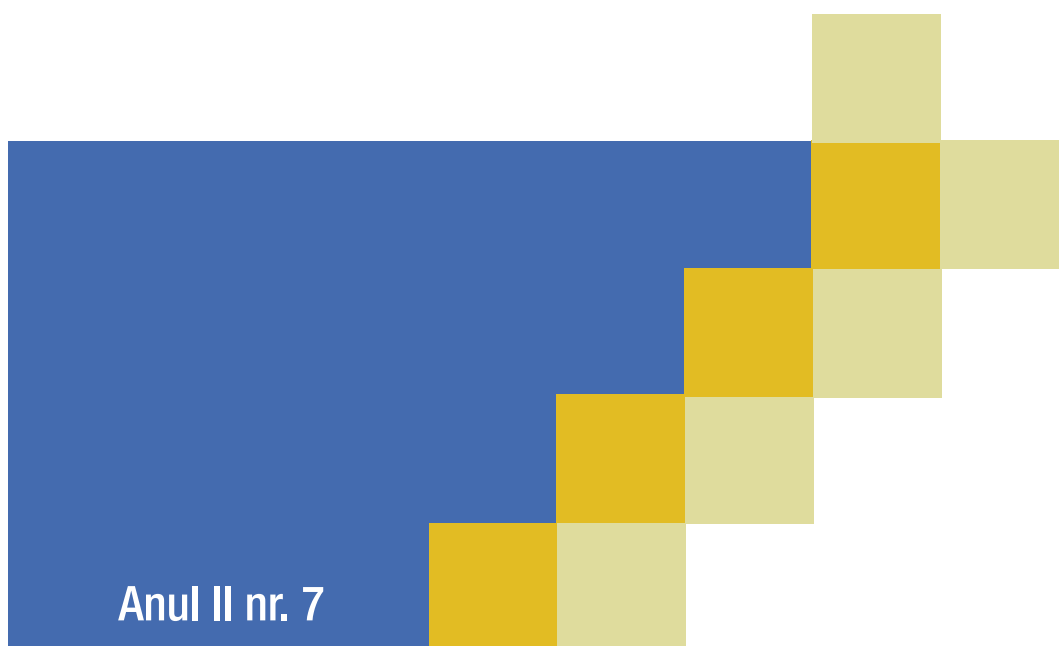

BULETIN TRIMESTRIAL

3/2010

Anul II nr. 7

FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR IN SISTEMUL BANCAR

**FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR
ÎN SISTEMUL BANCAR**

BULETIN TRIMESTRIAL

Trimestrul III 2010

Comitet editorial

Dr. Eugen Dijmărescu

Dr. Ion Drăgulin

Dr. Ionuț Dumitru

Prof. univ. dr. Costea Munteanu

Dr. Romulus Palade

Dr. Napoleon Pop

Prof. univ. dr. Vasile Secăreș

Comitet de redacție

Corina Irimiea

Gabriela Pârvu

Dana Seiciu

Iacob Zelenco

ISSN 1842 - 6905

NOTĂ

Redactarea buletinului trimestrial a fost finalizată la data de 10 decembrie 2010.

Datele statistice provin de la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică.

Redactarea buletinului a fost realizată de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (capitolele 2, 3, 4, 5, Secțiunile II și III, anexele 1, 2, 3, precum și Glosarul de termeni), iar capitolul 1 și o parte din Secțiunea III au fost realizate în colaborare cu Centrul de Cercetări Financiare și Monetare "Victor Slăvescu", unitate componentă a Institutului Național de Cercetări Economice din cadrul Academiei Române.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

*Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar
Strada Negru Vodă nr. 3, corp A3, et. 2, sector 3, cod 030774, București
tel: 0314.232.804; fax: 0314.232.800
e-mail: office@fgdb.ro
www.fgdb.ro*

Tipărit la R.A. Imprimeria Băncii Naționale a României
Strada Luică nr. 198-202, sector 4, București 040994
Tel: 021.460.1300; fax: 021.311.2448
e-mail: office@imprimeriabnr.ro
www.imprimeriabnr.ro

CUPRINS

I. Procesul de economisire	4
1. Premise ale procesului de economisire	5
1.1. Contextul economico-financiar internațional cu implicații asupra procesului de economisire	5
1.2. Premise ale procesului de economisire în România	8
1.2.1. Evoluția economiei reale	8
1.2.2. Repere ale pieței financiar-bancare interne	15
1.2.3. Pensile private și piața asigurărilor	23
1.2.4. Piața leasingului și a bunurilor de folosință îndelungată	24
1.2.5. Piața imobiliară	25
2. Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor	26
3. Depozitele bancare	29
4. Depozitele bancare ale populației	35
5. Depozitele bancare ale persoanelor juridice	41
II. Articole și studii	46
Raportul “Economisire și investiții”	47
1. Situația financiară a populației	47
2. Economisirea în rândul populației	53
3. Atitudini față de bănci	66
4. Garantarea depozitelor	78
5. Creditarea	85
III. Secțiunea statistică	88
Anexa 1 – Lista instituțiilor de credit participante la Fond la data de 30 septembrie 2010	110
Anexa 2 – Lista sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din alte state membre la data de 30 septembrie 2010	111
Anexa 3 – Lista depozitelor negarantate	112
Glosar de termeni	113

I. Procesul de economisire

Capitolul 1

Premise ale procesului de economisire

1.1. Contextul economico-financiar internațional cu implicații asupra procesului de economisire

După deteriorarea semnificativă a economiei mondiale în anul 2009, revenirea se anunță a fi neuniformă în perioada 2010-2011. În primele trei trimestre din 2010 creșterea economică a avut o evoluție oscilantă. Astfel, în zona euro și în UE27 variația procentuală a PIB trimestrial (față de trimestrul anterior) a crescut ușor în primul trimestru din 2010 (0,4%), urcând la 1% în trimestrul II, pentru ca în trimestrul III să se încetinească ajungând la 0,4% (respectiv 0,5% în UE27). În SUA, în primul trimestru, creșterea economică s-a micșorat comparativ cu ultimul trimestru al anului 2009 (0,9%), pentru ca în trimestrul II încetinirea să se accentueze (0,4%), iar în trimestrul III s-a înregistrat o redresare ușoară a creșterii economice (0,6%). În Japonia, creșterea economică a fost mai consistentă în ultimul trimestru al anului 2009 și în primul trimestru din 2010, pentru ca în următoarele două trimestre creșterea trimestrială a PIB să fie subunitară (0,4% în trimestrul II, respectiv 0,9% în trimestrul III)¹.

Deși o serie consistentă de stimulente monetare și fiscale au fost puse în aplicare, lipsa de sustenabilitate a datoriilor publice, inconsecvența și lipsa de coordonare între diversele măsuri publice naționale și internaționale de consolidare fiscală, precum și riscul reînflamării prețurilor aduc în discuție inițierea de măsuri pentru retragerea treptată a stimulentelelor. Totuși, retragerea stimulentelelor fiscale și monetare poate periclita reluarea sustenabilă a creșterii economice, ceea ce s-ar putea răsfărge în viitor asupra echilibrului finanțelor publice și a economiei pe ansamblu, dar și asupra cererii pentru exporturile țărilor partenere la schimburile comerciale.

Eurostat preconizează că spațiul UE27 va avea printre cele mai slabe performanțe, cu creșteri ale PIB real în 2010 și 2011 de 1,8%, respectiv 1,7%, iar zona euro va crește și ea destul de modest cu 1,7% în 2010, respectiv cu 1,5% în 2011². Creșterea economică este afectată negativ de menținerea unui grad redus de competitivitate, de un volum mai redus de investiții străine, de măsurile dure de consolidare fiscală, de renunțarea la stimulentele fiscale, de volatilitatea monedelor naționale, precum și de o reducere a creditului, pe fondul expunerii tot mai mari la un volum în creștere al creditelor neperformante.

Creșterea economică din zona euro, determinată de performanța economiei Germaniei, deși a fost surprinzătoare în al doilea trimestru³, nu este sigur că va fi sustenabilă întrucât economia se confruntă cu obstacole puternice, inclusiv cu cel legat de șomajul ridicat din această regiune. Un alt obstacol în calea revenirii economiei zonei euro îl constituie recalibrarea politicilor fiscale ale

¹ Date Eurostat, publicate pe 2 decembrie 2010.

² Date Eurostat, publicate pe 3 decembrie 2010.

³ Pe fondul unei deprecieri a monedei euro, în urma problemelor financiare și de ordin fiscal-bugetar din 2010 (în special ale Irlandei, Greciei, Portugaliei, Spaniei), exporturile zonei euro (și în special cele germane) au înregistrat o creștere semnificativă, evoluția nefiind totuși de durată. În situația unei evoluții adverse a cursului de schimb (o apreciere masivă), țările ale căror economii depind masiv de exporturi, precum Germania și Olanda, sunt cele mai expuse riscului de recesiune. Țările orientate spre satisfacerea cererii interne, precum Franța, sunt mai puțin expuse riscului de recesiune determinat de cursul de schimb.

guvernurilor de la expansiune la contracție, ceea ce va îngreuna procesul de recuperare economică din zona euro în anul următor. Impactul măsurilor de austeritate sub forma reducerilor de cheltuieli și creșterii taxelor încă nu s-a resimțit deplin în țările europene, iar revenirea economică a Statelor Unite ale Americii nu se întrevade, astfel că exporturile nu vor mai fi motorul revenirii, așa cum se anticipase.

Totodată, piețele internaționale de mărfuri sunt afectate de volatilitate, deși Fed a aprobat în noiembrie un program de achiziție de obligațiuni, în valoare de 600 de miliarde de dolari, valabil până în iunie 2011, în vederea susținerii economiei SUA prin injecție de lichidități. Oficialitățile internaționale critică dur programul Fed de suplimentare a lichidităților, acuzând că acesta provoacă probleme la nivel mondial. Mai mult, deși se remarcă o ieftinire temporară a aurului, ca și în cazul petrolului, totuși tendința anuală este cea de scumpire, investitorii internaționali preferând metalul prețios ca protecție împotriva fluctuațiilor, prezente și potențiale, ale piețelor.

Statele membre G20 (octombrie 2010, Gyeongju, Coreea de Sud), în vederea asigurării unei creșteri economice sustenabile și echilibrate, s-au angajat să îndeplinească, într-o manieră coordonată, următoarele:

- să urmărească realizarea reformelor structurale în vederea întăririi și susținerii cererii globale, să creeze locuri de muncă și să majoreze potențialul de creștere economică;
- în țările dezvoltate, să formuleze și să implementeze planuri de consolidare fiscală pe termen mediu, clare, credibile, ambițioase și susținătoare ale creșterii economice, diferențiate potrivit nevoilor naționale, conform angajamentelor *summit*-ului de la Toronto (26-27 iunie 2010);
- să continue politicile monetare adecvate atingerii stabilității prețurilor și care să susțină redresarea economică;
- să se îndrepte către sisteme ale cursului de schimb determinate de piață, care să reflecte fundamentele economice și să se abțină de la devalorizarea competitivă a monedelor. Economiiile avansate, inclusiv acelea ale căror monede reprezintă valute internaționale de rezervă, vor fi vigilente în vederea prevenirii volatilității excesive și a mișcărilor dezordonate ale cursului de schimb. Aceste acțiuni vor ajuta la reducerea riscurilor volatilității excesive a fluxurilor de capital din unele țări emergente;
- să continue să reziste la toate formele de măsuri protecționiste și să încerce să facă progrese semnificative pentru a reduce și mai mult barierele comerciale;
- să întărească cooperarea multilaterală în vederea promovării stabilității externe și a urmăririi unor arii ample de politici care să reducă dezechilibrele excesive și să mențină dezechilibrele contului curent la niveluri sustenabile.

De asemenea, se are în vedere ca dezechilibrele mari, persistente, să fie analizate în sensul găsirii naturii și cauzelor ce împiedică ajustarea lor, ca parte a unui proces de evaluare mutuală, recunoscându-se nevoia de respectare a circumstanțelor naționale sau regionale, inclusiv cele privitoare la marii producători de mărfuri. În vederea respectării angajamentelor asumate, statele G20 solicită FMI să asigure o evaluare a sustenabilității externe și consistența politicilor fiscale, monetare, financiare, structurale, celor ale cursului de schimb, precum și a altor politici.

În ciuda comunicatului echidistant al G20, disputele dintre SUA și China nu au reușit să tranșeze problema „războaielor valutare”. În timp ce SUA, prin vocea secretarului trezoreriei, solicită Chinei o reevaluare în sens pozitiv a yuanului și o reducere a surplusului comercial supradimensionat, China, la rândul său, critică politica monetară americană, de extindere necontrolată a masei

monetare⁴, reflectându-se în presiunile inflaționiste ce amenință statul chinez. Există puține șanse ca discuțiile *summit*-ului G20 să ajungă la un consens în privința echilibrării balanțelor comerciale (în special ale țărilor asiatice și ale grupului BRIC⁵) și a relaxării politicilor de constituire a unor stocuri mari de monedă convertibilă.

La nivelul UE, Consiliul European de toamnă (din 28-29 octombrie 2010), ce a avut ca temă principală consolidarea guvernării economice în Uniunea Europeană, a formulat recomandări privitoare la consolidarea disciplinei fiscale a statelor membre în vederea prevenirii viitoarelor crize (inclusiv printr-o abordare comună a taxei bancare și a taxării sectorului financiar⁶), la introducerea unei supravegheri macroeconomice reale și la stabilirea unui mecanism permanent de gestionare a crizelor din zona euro. Ca reacție la aceste recomandări, Parlamentul European a aprobat cu o largă majoritate directiva privind fondurile speculative (*hedge funds*) care urmărește creșterea gradului de transparență a acestor instituții cu privire la cerințele minime de capital ce le revin. Respectarea reglementărilor privind transparența va permite fondurilor de investiții din afara UE să-și poată desfășura activitatea pe baza unui simplu „pașaport european”. Această directivă reprezintă o etapă importantă în reformarea sistemului financiar (începând cu 2013) și va influența mediul investițional european, inclusiv activitatea de economisire.

Privitor la noile informații ale Oficiului de Statistică al Uniunii Europene (Eurostat) legate de procesul de economisire la nivelul gospodăriilor, rata de economisire a gospodăriilor ajustată sezonier s-a redus atât în zona euro, cât și în UE27, în trimestrul II 2010 în raport cu trimestrul I 2010, de la 14,5% la 14,3%, respectiv de la 12,9% la 12,1%. Această evoluție a fost determinată de scăderea mai mare a venitului real disponibil din zona euro în raport cu cheltuielile privind consumul real final. Scăderea venitului real disponibil a fost generată de creșterea mai lentă a venitului nominal disponibil în raport cu creșterea prețurilor bunurilor și serviciilor ce intră în coșul de consum al gospodăriilor. Creșterea venitului nominal disponibil în zona euro a avut ca susținere evoluția salarială și a altor venituri, impozitele și taxele, însă a înregistrat și contribuția negativă a beneficiilor sociale nete. Un aspect îmbucurător, atât în zona euro, cât și la nivelul UE27, este majorarea ratei de investire a gospodăriilor pe fondul creșterii mai rapide a formării brute de capital fix (în general achiziții și renovări de proprietăți), în termeni nominali, decât venitul nominal disponibil⁷.

În țara noastră, ca urmare a transpunerii Directivei Europene 2008/48/CE în legislația românească prin OUG 50/2010, aprobată de guvern în luna iunie și aflată în prezent la avizare în Comisia pentru Buget, Finanțe și Bănci din Camera Deputaților, Comisia Europeană a purtat o serie de discuții cu reprezentanții Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (ANPC) în vederea clarificării plângerilor primite de la instituțiile bancare și nebankare din România legate de unele articole ale ordonanței. Acestea se referă, în principal, la neconcordanța prevederilor articolului 95 din ordonanță cu prevederile articolului 30 din directivă care specifică că directiva nu se aplică acelor "contracte de credit existente la data intrării în vigoare a măsurilor naționale de punere în aplicare". ANPC a prezentat Comisiei Europene considerentele sale privind extinderea prevederilor directivei europene, astfel încât reglementările să se aplice și contractelor de credit aflate în prezent în vigoare, ceea ce a obligat băncile să-și revizuiască contractele cu clienții și

⁴ Decizia Fed din noiembrie 2010 de a suplimenta lichiditățile și a menține dobânda de referință aproape de zero.

⁵ BRIC – Brazilia, Rusia, India și China

⁶ S-a remarcat faptul că majoritatea băncilor din Uniunea Europeană au înregistrat profituri în creștere, în prima jumătate a anului 2010, în cazul unora dintre bănci această creștere fiind una substanțială comparativ cu 2009.

⁷ Rata brută de economisire a gospodăriilor este definită ca economisirea brută împărțită la venitul disponibil brut, acesta din urmă fiind ajustat cu variațiile capitalurilor nete ale gospodăriilor deținute în fonduri de pensii. Economisirea brută este parte din venitul disponibil brut care nu este cheltuit sub forma consumului final. Prin urmare, rata de economisire se majorează atunci când venitul brut disponibil crește într-un ritm mai mare decât cheltuielile de consum final.

implicit strategia de creditare. În acest moment, este greu de precizat care vor fi implicațiile OUG 50/2010 asupra activității de economisire, în general, și mai ales asupra activității de constituire a depozitelor bancare, îndeosebi că, probabil, unele articole ale ordonanței vor mai fi supuse revizuirilor până la definitivarea acesteia, cu posibila înglobare și a recomandărilor Comisiei Europene.

1.2. Premise ale procesului de economisire în România

1.2.1. Evoluția economiei reale

Cadrul macroeconomic intern este caracterizat de menținerea recesiunii economice, pe fondul anunțării și aplicării măsurilor de austeritate fiscal-bugetare, precum și în condițiile creșterii prețurilor⁸, cu implicații directe și indirecte asupra consumului intern și implicit asupra procesului de economisire.

Generic, economisirea reprezintă, în sensul cel mai general al termenului, acea parte din venitul curent care este destinată consumului viitor⁹. Economisirea descrie partea din venitul disponibil care nu este cheltuită pe consumul de bunuri și servicii, fiind acumulată sau investită fie direct în capital fix (echipamente), plata ipotecii la un imobil, sau indirect, prin plasarea capitalului în diverse instrumente financiare (titluri de valoare, pensii private, asigurări etc.). Practic, economisirea reprezintă un consum amânat și se poate exprima ca diferența dintre produsul intern brut (ceea ce se produce) și consumul final. Economisirea presupune realizarea unor calcule de eficiență și eficacitate privind amânarea consumului, prin urmare o valorificare maximală, în viitor, a venitului prezent. Înclinația spre economisire este determinată de analiza costului de oportunitate între a consuma și a economisi.

Fenomenul de economisire poate fi structurat în economisirea gospodăriilor, a agenților economici și a administrațiilor publice, centrale și locale. Se poate considera că economisirea este cealaltă fațetă a investițiilor, însă, după cum se știe, nu toată masa economiilor se transformă în investiții. Există situații când investițiile depășesc economisirea internă, iar acest fenomen se produce pe seama îndatorării. Mai mult, nu orice economisire este bună, de exemplu strângerea unei cantități considerabile de bani, ce nu se regăsește în cadrul sistemului financiar-bancar (fie sub formă de depozit, fie sub forma altui instrument de economisire-investire) reprezintă o formă de tezurizare, care scoate, temporar sau permanent, respectivele sume în afara sferei valorificării economice.

Principala sursă de economisire este venitul curent, considerând că venitul din alte surse sub forma profitului (pentru firme), a câștigului din capital (atât pentru persoane fizice, cât și pentru persoane juridice) etc., se poate include în acest concept. Venitul curent poate fi reprezentat, ca variabilă, de câștigul mediu salarial net sau, în cazul pensionarilor, de pensia medie netă (întrucât majoritatea pensiilor se situează sub pragul de impozitare a venitului, se poate considera pensia medie brută).

⁸ Inflația medie anuală s-a menținut cea mai ridicată din UE, începând cu luna iulie 2010, potrivit datelor Eurostat.

⁹ Aceasta este concepția keynesiană despre funcția economisirii. Milton Friedman a înlocuit venitul curent cu venitul permanent (venitul care, odată consumat, nu reduce averea), ceea ce atrage folosirea unor coeficienți de preluare a impactului așteptărilor adaptive. Pentru scopul prezentului material, însă, ne vom limita la ipoteza venitului curent ca sursă de fundamentare a deciziei individuale de economisire.

Prin analiza avantajului comparativ al economisirii, deținătorul de economii poate identifica și alege cele mai bune variante de plasament (ca instrumente de economisire) pentru suma sa disponibilă.

Comportamentul de economisire este determinat de calcule de arbitraj inter-temporal, și este influențat de factori de natură economică și de factori non-economici (efectul de contagiune, așteptări subiective, considerente psiho-sociologice - prudență, așteptări negative cu privire la evoluția veniturilor viitoare, intenția de a mări averea, de a lăsa moșteniri - etc.). Factorii de natură economică se referă la contextul macroeconomic general, intern și extern (tendențele piețelor globale, regionale, naționale, impactul șocurilor adverse, deciziile politice din sfera grupurilor de interese internaționale, politicile macroeconomice naționale, evoluția variabilelor macroeconomice internaționale și naționale, cum ar fi: PIB, nivelul investițiilor, inflația, venitul disponibil, rata șomajului etc.), dar și la aspectele specifice sferei microeconomice (evoluția pieței bancare, a sectorului financiar nebancar, a pieței de capital etc., prin rata dobânzii bancare pasive, randamentul titlurilor de valoare, randamentul pieței imobiliare etc.).

Acești factori determină o anumită înclinație spre economisire, fie generând, fie condiționând comportamentul de economisire, atât la nivelul volumului, cât și la nivelul structurii „portofoliului” de economisire.

Prin urmare, alături de numeroși factori, evoluția macroeconomică influențează economisirea, generând, pe de o parte, resursele economisirii, în funcție de factori stimulativi sau inhibitori, iar pe de altă parte, oferind oportunitățile de economisire care să răspundă așteptărilor deținătorilor de disponibilități financiare.

Depozitele reprezintă principala sursă de creditare a economiei. Garantarea depozitelor aflate în sistemul bancar reprezintă, la rândul său, un stimulent important de încurajare a acestei forme de economisire. De aceea, analizarea comportamentului de economisire sub forma depozitelor bancare este de natură să ofere atât paradigme explicative, cât și sugestii de politică monetară pentru a asigura o circulație eficientă a economisirii spre investiții și pentru a realiza, în consecință, premisele echilibrului macroeconomic intern pe piața economiei reale.

Economisirea monetară sub forma depozitelor bancare se subsumează dinamicii unor variabile macroeconomice care sunt fie generatoare, fie condiționale ale comportamentului de economisire, atât la nivelul volumului, cât și la nivelul structurii „portofoliului” de economisire.

Acțiunea cu precădere a factorului de natură exogenă asupra ofertei pune, de regulă, într-o altă corelație atitudinea consumatorului față de percepția evoluției inflației și a capacității de acțiune a băncii centrale, cu efect asupra fenomenului de erodare a înclinației spre economisire.

Presiunea exercitată asupra bugetelor gospodăriilor de majorarea TVA, de reducerea cu 25% a salariilor în sectorul bugetar, dar și a unui număr considerabil de ajutoare sociale și indemnizații, precum și de impozitarea dobânzilor la depozitele bancare, își pune amprenta pe evoluția PIB și pe comportamentul de economisire al populației. Resursele externe, motoare ale creșterii economice în anii trecuți, sunt disponibile într-o măsură semnificativ redusă, fapt reflectat de influxurile mai reduse ale soldurilor subconturilor de investiții străine directe, împrumuturi și credite pe termen lung, credite și împrumuturi de la FMI (ale contului de capital și financiar) comparativ cu aceeași perioadă din anul 2009. Pentru a îmbunătăți potențialul de creștere economică pe termen mediu, economisirea internă ar trebui să fie valorificată în această direcție, fapt ce s-ar putea realiza în condițiile unui mediu macroeconomic consolidat.

Creșterea economică în trimestrele II și III 2010 s-a menținut în teritoriul negativ, atât ca urmare a unei cereri interne scăzute (în special sub forma consumului și a investițiilor), cât și a conținutului ridicat de resurse de producție din import care se regăsesc în compoziția produselor destinate exportului, diminuând în termeni relativi contribuția exporturilor nete la dinamica PIB.

În trimestrul III 2010, PIB a fost de 136.605,6 milioane lei (prețuri curente), scăzând în termeni reali cu 2,5% față de aceeași perioadă a anului trecut. Tendințele înregistrate în trimestrul al doilea s-au menținut și în al treilea trimestru al anului 2010. Astfel, ramura industriei și cea care cuprinde activitățile financiare, imobiliare, de închirieri și servicii pentru întreprinderi, au fost singurele ramuri care au avut evoluții pozitive: industria a înregistrat cea mai mare creștere a volumului de activitate (cu 4,2% mai mare decât în trimestrul III 2009), iar activitățile financiare, imobiliare, de închirieri și servicii pentru întreprinderi au avut o creștere a volumului de activitate de 2,6%.

Tabel nr. 1.2.1.1. Evoluția PIB pe categorii de resurse

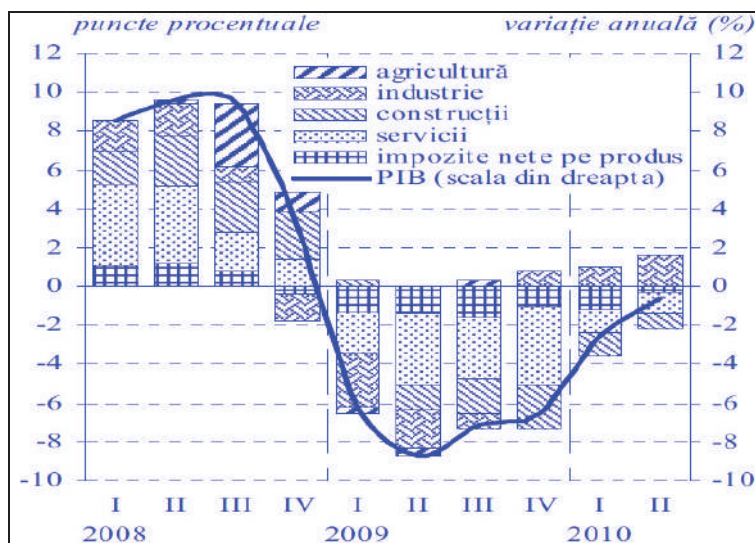
- miliarde lei, prețuri curente -

Indicator	2010			Indici de volum (%) trim. III 2010 față de trim. III 2009
	trim. I	trim. II	trim. III	
PIB	96,7	114,7	136,6	97,5
%	100,0	100,0	100,0	
- agricultură, silvicultură, piscicultură	2,2	4,7	13,9	92,4
% din PIB	2,28	4,10	10,18	
- industrie	25,3	33,0	33,7	104,2
% din PIB	26,16	28,77	24,67	
- construcții	5,7	9,2	10,5	85,1
% din PIB	5,89	8,02	7,69	
- comerț, transporturi, telecomunicații	22,8	24,5	25,2	93,5
% din PIB	23,58	21,36	18,45	
- activități financiare, imobiliare, închirieri și servicii pentru întreprinderi	18,1	18,1	20,3	102,6
% din PIB	18,72	15,78	14,86	
- alte activități	12,0	12,9	16,7	99,7
% din PIB	12,41	11,25	12,23	
- valoare adăugată brută	86,1	102,4	120,3	97,6
% din PIB	89,04	89,28	88,07	
- impozite nete pe produs	10,6	12,3	16,3	96,7
% din PIB	10,96	10,72	11,93	

Sursa: INS, Buletin statistic lunar nr. 9/2010

Evoluția negativă înregistrată pe ansamblul economiei s-a reflectat și în reducerea volumului **impozitelor pe produs** colectate la bugetul de stat, impozitele nete pe produs înregistrând o scădere cu 2,7%.

Analizând **contribuția componentelor ofertei la dinamica PIB**, remarcăm faptul că serviciile (în special comerțul, transportul și telecomunicațiile) și construcțiile au avut contribuții negative în trimestrul al doilea al anului 2010, la fel ca în trimestrul întâi, dar într-o măsură mai mică, iar atenuarea scăderii PIB a fost generată de ramura industriei printr-o contribuție pozitivă (de aproape 2 puncte procentuale) la creșterea economică.

Grafic nr. 1.2.1.1. Contribuția componentelor ofertei la dinamica PIB

Sursa: BNR, Raport asupra inflației, noiembrie 2010

Investițiile și-au atenuat scăderea în trimestrul II față de primul trimestru al anului 2010, dar acestea rămân în teritoriul negativ, ca variație procentuală anuală, ca urmare a reducerii profiturilor firmelor și a scăderii accesului la finanțarea pe termen lung, concomitent cu contracția cererii. În trimestrul III 2010 evoluția investițiilor realizate în economia națională s-a caracterizat printr-o scădere mai accentuată, comparativ cu trimestrul precedent. Ajustările bilanțiere ale sectorului real afectează capacitatea investițională a companiilor. Pe fondul unui excedent de capacitate situat încă la niveluri ridicate și al încrederii reduse a investitorilor și a mediului de afaceri, este foarte probabil ca o redresare a investițiilor de capital să fie amânată pentru a doua jumătate a anului viitor.

Tabel nr. 1.2.1.2. Evoluția investițiilor

- variație procentuală anuală -

Indicator	2010		
	trim. I	trim. II	trim. III
Investiții - total, din care:	-28,1 ¹⁾	-9,8 ²⁾	-14,2 ³⁾
Construcții noi	-29,4 ¹⁾	-17,5 ²⁾	x
Utilaje	-30,4 ¹⁾	-1,6 ²⁾	x

¹⁾ date rectificate

²⁾ date provizorii

³⁾ conform BNR

x – date indisponibile

Sursa: INS, Buletin statistic lunar nr. 9/2010; BNR, Buletin lunar nr. 10/2010

Menținerea așteptărilor nefavorabile în privința evoluției de pe piața forței de muncă, scăderea capacității populației de a rambursa împrumuturile bancare, aplicarea măsurilor de ajustare fiscal-bugetară afectează în continuare cererea internă, cu efecte și asupra procesului de economisire.

Din punctul de vedere al utilizării PIB, tendința de scădere a cererii interne, mai redusă în trimestrul al doilea 2010¹⁰, în cazul ambelor componente (consum final și investiții), este determinată atât de o încetinire a ritmului de scădere a consumului final, cât și de evoluția pozitivă a formării de capital (a se vedea Graficul nr. 1.2.1.2), deși rata pozitivă de creștere a acestuia din urmă a fost

¹⁰ Din punct de vedere al utilizării Produsului Intern Brut, în trimestrul II 2010 cererea internă a crescut cu 1,9%, în termeni anuali, comparativ cu același trimestru din anul 2009, pe seama majorării volumului stocurilor din economie.

determinată de poziția cumulată a variației stocurilor și a discrepantei statistice (3,9 puncte procentuale), capitalul fix scăzând ca volum cu 9,5%, față de trimestrul II 2009. Influența negativă exercitată asupra cererii de consum, dată de persistența declinului veniturilor, a fost compensată, într-o anumită măsură, de reducerea în continuare a înclinației spre economisire sub forma depozitelor la termen nou constituite de populație în trimestrul al doilea, ca urmare a nivelului tot mai scăzut al dobânzii oferite de băncile comerciale.

Cererea internă a scăzut cu 2,5% în trimestrul III 2010, comparativ cu același trimestru din 2009, ca urmare a scăderii volumului formării brute de capital fix, cu 13,7%, și al consumului final. Consumul final total s-a redus cu 1,4%, prin diminuarea volumului cheltuielilor pentru consumul final al gospodăriilor populației și al administrațiilor publice, care s-a diminuat cu 3,0%.

În ceea ce privește **cererea externă** netă, în trimestrul II 2010, contribuția la dinamica PIB a devenit negativă (-2,6 puncte procentuale), ca urmare a avansului mai rapid înregistrat de achizițiile din import (+24,5%) în comparație cu creșterea volumului exporturilor (+21,4%). În trimestrul III 2010, evoluția **exportului net** a avut un efect pozitiv asupra PIB, comparativ cu același trimestru din 2009, ca urmare a creșterii mai accentuate a volumului exporturilor de bunuri și servicii (cu 14,6%) comparativ cu cea a volumului importurilor (cu 11,9%).

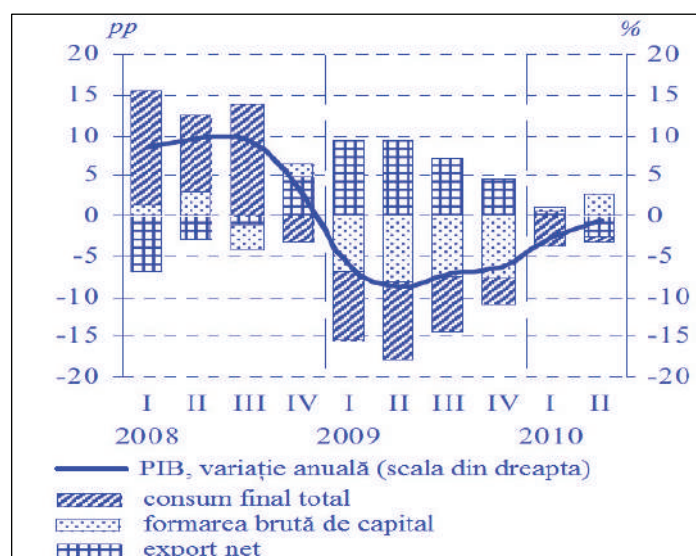
Tabel nr. 1.2.1.3. Evoluția PIB pe categorii de utilizări

- miliarde lei, prețuri curente -

Indicator	2010			Indici de volum, % trim. III 2010 față de trim. III 2009
	trim. I	trim. II	trim. III	
PIB	96,7	114,7	136,6	97,5
Consum final efectiv, din care:	87,0	91,6	98,7	98,6
- al gospodăriilor populației	65,0	83,2	92,0	98,9
Formarea brută de capital, din care:	15,6	31,4	43,8	95,1
- capital fix	16,6	24,9	36,7	86,3
Export net	-5,9	-8,3	-5,9	-
- export	38,0	45,8	48,2	114,6
- import	43,9	54,0	54,1	111,9

Sursa: INS, Buletin statistic lunar nr. 9/2010

Grafic nr. 1.2.1.2. Contribuția componentelor cererii la dinamica PIB

Sursa: BNR, Raport asupra inflației, noiembrie 2010

Potrivit estimărilor INS, ritmul anual de scădere a economiei s-a accentuat în perioada iulie-septembrie 2010 la 2,3%, iar pentru trimestrul III 2010 PIB a scăzut cu 0,7% în comparație cu trimestrul II, în termeni ajustați sezonier. Pe ansamblul primelor 9 luni din acest an, PIB a scăzut tot cu 2,3% față de primele 9 luni din 2009, această contracție a PIB fiind determinată de implementarea măsurilor fiscale de la începutul lunii iulie.

Rata anuală a inflației (IPC) a fost în luna septembrie de 7,77%, în creștere față de 4,74%, cât s-a înregistrat în luna decembrie a anului 2009. În raport cu luna septembrie a anului 2009, rata anuală a inflației din luna septembrie a anului 2010 a crescut cu 2,83 puncte procentuale. Comparativ cu nivelul atins în luna iunie 2010, în luna septembrie, rata anuală a inflației (IPC) a urcat cu 3,39 puncte procentuale, depășind cu mult ținta de inflație (3,5%) pentru anul curent. Această evoluție este justificată în principal de majorarea TVA cu 5 puncte procentuale începând cu 1 iulie 2010. Mai mult, majorarea prețurilor administrate și a celor agroalimentare, pe fondul unor șocuri adverse ale ofertei, precum și deteriorarea anticipațiilor inflaționiste au contribuit la creșterea inflației în trimestrul trei al anului curent.

Tabel nr. 1.2.1.4. Rata lunară a inflației pe primele nouă luni ale anului 2010

- % -

Indicator	2010								
	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Total	1,68	0,20	0,22	0,35	0,15	0,16	2,58	0,23	0,56
Mărfuri alimentare	0,43	0,24	0,17	0,02	-0,09	-0,06	1,92	0,38	0,82
Mărfuri nealimentare	3,20	0,24	0,38	0,56	0,20	0,16	3,08	0,04	0,34
Servicii	0,36	0,00	-0,09	0,47	0,47	0,57	2,55	0,41	0,62

Sursa: BNR Buletin lunar nr. 9/2010

Majorarea cotei TVA s-a transmis în mod diferențiat asupra prețurilor de consum. În primă etapă, mărfurile nealimentare au suferit o majorare pregnantă (variația lunară a IPC la aceste produse indică o creștere de 3,08% în luna iulie 2010), urmate de majorarea substanțială a prețurilor la servicii și mai modestă în cazul mărfurilor alimentare. Ulterior, din cauza efectelor graduale ale majorării TVA, dar mai ales ale inundațiilor repetate din România și din alte țări ale Uniunii Europene în lunile de vară, provocând pierderi importante în oferta internă și externă de legume și fructe, prețul produselor alimentare a crescut considerabil la nivelul lunii septembrie. Totodată, influențele nefavorabile asociate modificării regimului fiscal au fost extrem de vizibile și în privința prețurilor administrate prin: majorarea în luna iulie a prețului medicamentelor, creșterea prețului la transportul de călători, atât pe calea ferată, cât și cu metroul, ridicarea tarifelor serviciilor comunale, pe fondul reducerii transferurilor către bugetele locale, precum și creșterii tarifelor la gazele naturale, pe fondul dispariției efectelor asociate scăderii prețului la acest produs în iulie 2009. De asemenea, o serie de influențe nefavorabile asupra inflației s-au consemnat și în cazul bunurilor și serviciilor cu prețuri sensibile la modificarea cursului de schimb (ex. produse electronice, autoturisme, servicii de telefonie și servicii medicale).

Situația de pe piața forței de muncă a continuat să se deterioreze ca urmare a incertitudinilor manifestate în plan economic în perioada iunie-august 2010, determinând o inhibare mai puternică a cererii de consum și, implicit, o descurajare a activității sectorului privat. Astfel, noile condiții, mai fragile, de pe piața muncii s-au reflectat, pe de o parte, în intenția companiilor și a administrațiilor publice de a reduce personalul angajat, iar pe de altă parte, în scăderea veniturilor salariale ale

angajaților. Deteriorarea condițiilor de pe piața forței de muncă se reflectă în evoluția indicatorilor relevanți ai forței de muncă.

Evoluția **numărului de salariați** din economie a înregistrat o reducere lunară graduală de la 4.367,7 mii persoane în 2009 la numai 4.194,1 mii persoane în septembrie 2010. Totodată, numărul șomerilor înregistrați a crescut de la 709,4 mii persoane în 2009 la 765,3 mii persoane în luna martie a anului 2010, pentru ca mai apoi să scadă treptat la 670,2 mii persoane în luna septembrie 2010.

Aceeași evoluție a avut-o și **rata șomajului** care, de la 7,8%, cât înregistra la sfârșitul anului 2009, a crescut considerabil în primul trimestru al anului 2010, pentru ca mai apoi să scadă gradual pe parcursul trimestrelor II și III, pentru a atinge la finele lunii septembrie 2010 un nivel de 7,3%. Reducerea numărului de șomeri înregistrați din ultimele două trimestre, simultan cu scăderea numărului de angajați, se poate justifica prin ieșirea din evidențele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) a unei bune părți a șomerilor (de exemplu, prin expirarea perioadei de indemnizare, prin renunțarea căutării unui loc de muncă prin ANOFM, prin descurajarea temporară sau permanentă a căutării unui loc de muncă, prin munca la negru, printr-o posibilă cosmetizare a restructurărilor din sectorul bugetar, precum și prin creșterea numărului de persoane în căutarea unui loc de muncă peste hotare). Evoluția numărului de salariați poate avea implicații adverse asupra activității de economisire, prin reducerea masei venitului disponibil alocat acestei destinații, eventual prin scăderea volumului de depozite bancare și a plasamentelor în alte instrumente financiare. Totodată, reducerea numărului de salariați poate avea și implicații pozitive, printr-o mai mare conștientizare în privința valorificării averii personale, mai ales a distribuției venitului, astfel încât să se asigure o marjă preventivă de resurse financiare.

Tabel nr. 1.2.1.5. Evoluția indicatorilor relevanți privind piața muncii

Indicator	2009	2010								
		ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Număr salariați din economie (mii persoane)	4.367,7	4.333,8	4.313,2	4.302,6	4.290,1	4.278	4.264,3	4.247,7	4.223,3	4.194,1
Număr șomeri înregistrați (mii persoane)	709,4	741,0	762,4	765,3	738,2	701,9	680,8	679,5	675,8	670,2
Rata șomajului (%)	7,8	8,1	8,4	8,4	8,1	7,7	7,5	7,5	7,4	7,3
Câștigul salarial mediu net (lei)	1.477	1.426	1.411	1.509	1.436	1.428	1.422	1.355	1.339	1.340

Sursa: INS Buletin statistic lunar nr. 9/2010

Referitor la evoluția **veniturilor populației**, este de remarcat că salariul mediu net pe economie s-a majorat doar la sfârșitul trimestrului I al anului 2010, crescând la 1.509 lei (în luna martie, pe fondul primelor acordate de Paște). Începând cu trimestrul II, deteriorarea câștigurilor salariale medii nete se accentuează gradual, pentru a atinge 1.340 lei la sfârșitul trimestrului III 2010. Comparativ cu luna decembrie 2009, în luna septembrie 2010 s-a înregistrat o scădere cu 9,27% a câștigului salarial mediu net. Această evoluție se datorează, pe de o parte, efectului de sfârșit de an (în luna decembrie se acordă, în general, o serie de stimulente salariale, care în mod normal nu mai apar pe parcursul altor luni ale anului), iar pe de altă parte, ca efect al reducerii salariale din sectorul bugetar cu 25%, începând cu luna iulie 2010 (potrivit Legii nr.118/2010), precum și reducerii altor cheltuieli cu salariile.

Indicele câștigului salarial mediu real net pentru luna septembrie 2010 față de luna corespunzătoare din anul precedent¹¹ a fost de 91,5%, potrivit Institutului Național de Statistică, ceea ce reflectă o reducere considerabilă a puterii de cumpărare a salariaților.

Venitul real disponibil a scăzut ca urmare a implementării măsurilor de austeritate începând cu luna iulie 2010, în urma aplicării acestora reducându-se nu numai veniturile salariaților din sectorul bugetar, indemnizațiile de șomaj și alte ajutoare sociale, ci și puterea de cumpărare a tuturor categoriilor de venituri, prin efectul pe care majorarea TVA l-a avut asupra ratei anuale a inflației.

Deteriorarea perspectivelor privind siguranța locului de muncă determină reducerea înclinației marginale spre consum a gospodăriilor și, în linii generale, poate reorienta veniturile către economisire (în scop de precauție), ca efect al unor așteptări negative în privința evoluției economiei, precum și pentru acumularea unor rezerve financiare cu scopul de a asigura resursele necesare onorării serviciului datoriiilor existente față de bănci. Pe de altă parte, însă, scăderea venitului disponibil real va afecta procesul de economisire, așteptându-se o tendință de reducere a acesteia.

1.2.2. Repere ale pieței financiar-bancare interne

Banca Națională a României a întrerupt ciclul de relaxare a **politicii monetare**, dată fiind incertitudinea cu privire la perspectivele inflației. După o reducere cumulată de 4 puncte procentuale a ratei dobânzii începând cu luna februarie 2009 (ultima reducere aplicându-se în luna mai 2010), BNR a menținut nemodificată rata dobânzii de politică monetară, la 6,25%, începând cu 1 iulie 2010, precum și nivelul rezervelor minime obligatorii aplicate pasivelor în lei și în valută ale instituțiilor de credit.

Justificarea măsurii de menținere a acestor condiții monetare pornește, pe de o parte, de la necesitatea ancorării anticipațiilor inflaționiste, mai ales pe fondul majorării cotei TVA, iar pe de altă parte, de la necesitatea susținerii tendinței de scădere a ratelor de dobândă la creditele și depozitele în lei.

O altă motivație de menținere a ratei dobânzii de politică monetară la nivelul de 6,25% se referă la manifestarea persistentă a unor riscuri la adresa evoluției pe termen scurt a inflației, cu precădere în privința evoluției prețurilor administrate și a prețurilor volatile ale produselor alimentare în contextul sezonier și al efectului de bază, precum și la menținerea incertitudinii privind eficacitatea măsurilor de consolidare fiscală, în condițiile turbulențelor din mediul social și politic intern.

Politica monetară prudentă reflectată de menținerea ratei dobânzii a fost determinată și de riscul manifestării unei **volatilități excesive a cursului de schimb al leului** induse de potențiale creșteri ale primei de risc atașate investițiilor pe piața locală. În trimestrul II, prima de risc s-a menținut la niveluri superioare față de trimestrul I, evoluția acesteia reflectând mai ales existența temerilor legate de implementarea măsurilor de consolidare fiscală. Tensiunile politice interne legate de remanierea guvernamentală, influența externă, manifestată prin deteriorarea perspectivelor privind poziția bugetară în Ungaria, au determinat o nouă creștere a primei de risc, la sfârșitul lunii august și începutul lunii septembrie. De asemenea, apetitul global pentru risc s-a menținut relativ volatil pe

¹¹ Indicele câștigului salarial mediu real net a fost determinat ca evoluția raportului dintre indicele câștigului salarial mediu nominal net și indicele prețurilor de consum.

parcursul perioadei analizate, reflectând evoluția temerilor legate de criza datoriei suverane în statele membre ale UE, precum și a celor legate de perspectivele pe termen scurt ale economiei SUA.

Tensiunile privind problemele fiscale ale Irlandei¹² continuă să persiste pe piețele financiare internaționale, iar percepția legată de evoluțiile negative din cadrul UE nu favorizează leul, fapt ce ar putea influența în continuare moneda națională în sensul deprecierei. Percepția acestui fenomen poate spori tendința de economisire internă în instrumente financiare denumite în euro: populația a continuat să-și accentueze preferința pentru plasamentele în valută, soldul acestora (exprimat în euro) înregistrând dinamici anuale pozitive relativ ridicate, în perioada iulie-august, spre deosebire de depozitele totale în lei ale persoanelor fizice care au înregistrat variații anuale negative, în aceeași perioadă.

Potrivit datelor disponibile¹³, situația percepută în rândul populației, atât cea financiară curentă și așteptată, cât și cea economică generală, s-a înrăutățit, fapt reflectat de creșterea pesimismului privind perspectiva locurilor de muncă și a așteptărilor inflaționiste, acestea putând să afecteze comportamentul de economisire, prin creșterea tendinței de a economisi pentru a acoperi deficitul așteptat al veniturilor viitoare. Totodată, un nivel ridicat al așteptărilor inflaționiste poate devia sumele destinate economisirii din sistemul bancar către alte forme de economisire¹⁴, în condițiile în care ratele reale de dobândă (ratele de dobândă corectate cu inflația) scad într-o asemenea măsură încât deținerea de capital în bănci devine un cost.

Dinamica anuală a plasamentelor din bănci ale persoanelor fizice a înregistrat un declin semnificativ în perioada iulie-august 2010. O astfel de evoluție este explicată, printre altele, de reintroducerea de către stat a impozitelor pe dobândă (ca măsură de creștere a veniturilor bugetare), atât pentru depozitele la termen, cât și pentru conturile curente. Această măsură, alături de majorarea TVA, scăderea salariilor bugetare, precum și aplicarea unor comisioane mari practicate de bănci, poate determina o reducere a economisirii sub forma depozitelor bancare. Ponderea depozitelor la termen (peste și sub doi ani) a continuat să se consolideze, dar într-un ritm mai lent decât în prima parte a anului 2010. O asemenea evoluție este determinată atât de tendința de economisire cu scopul de a preîntâmpina eventuale probleme financiare pe viitor, cât și de lărgirea ecarterului dintre ratele de dobândă la depozitele noi la termen în lei și cele la plasamente similare pe termen foarte scurt ale persoanelor fizice. Dinamica anuală a soldului depozitelor la termen ale populației s-a redus cu 6,5 puncte procentuale față de media trimestrului II, ajungând la 12%, cel mai mic nivel înregistrat de la sfârșitul anului 2008.

Creșterea dobânzilor la împrumuturile noi în lei și în euro, ca urmare a evoluțiilor cotațiilor reprezentative ROBOR și EURIBOR, precum și majorarea marjelor de dobândă, ca urmare a intrării în vigoare a OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori frânează **cererea de împrumuturi a populației**, influențând și capacitatea acestui segment de a apela la credite bancare în eventualitatea unei refinanțări a creditelor deja existente.

Ratele medii ale dobânzilor practicate de bănci în relație cu clienții nebancari (firme și gospodării) au oscilat în perioada iunie-septembrie 2010, după ce în perioada martie-mai acestea

¹² Irlanda este penalizată de investitori în condițiile în care se confruntă cu perspectiva unui deficit bugetar de circa o treime din PIB, după ce a fost nevoită să cheltuiască peste 40 de miliarde de euro pentru a capitaliza băncile locale lovite de prăbușirea pieței imobiliare.

¹³ Sondajul Comisiei Europene, DG-ECFIN, octombrie 2010.

¹⁴ O formă de economisire este cea „investițională”, cea care nu conservă materia economisită, ci o formă echivalentă a acesteia, ca de exemplu, investiția reală imobiliară realizată cu scopul de a obține uzufructul din exploatarea dreptului de folosință.

Își menținuseră tendința de scădere (preluând mișcarea ratei dobânzii de politică monetară și a randamentelor interbancare). Astfel, rata medie a dobânzii la depozitele noi la termen a rămas, la sfârșitul intervalului, aproape neschimbată în raport cu valoarea aferentă lunii mai, iar rata medie a dobânzii la creditele noi s-a diminuat față de același reper, cu 0,49 puncte procentuale.

Evoluția ratelor medii de dobândă bancară practicate în relație cu persoanele fizice a reflectat anumite influențe conjuncturale. Ca urmare a aplicării, începând cu 1 iulie 2010, a măsurii de impozitare cu 16% a câștigurilor oferite de depozitele bancare, băncile comerciale au crescut ratele dobânzilor la depozitele noi (în lei și în valută) pentru a păstra clienții care ar putea fi descurajați (de o asemenea măsură) să mai economisească. De asemenea, rata medie a dobânzii la creditele noi ale persoanelor fizice a crescut (până la 12,41%), mai ales prin sporirea marjei practicate de bănci, ca efect al intrării în vigoare a OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori.

În perioada iunie-septembrie 2010, **dinamica masei monetare M3** în termeni reali s-a redus semnificativ reflectând relativa scădere a activității economice, inclusiv sub impactul măsurilor de austeritate adoptate de guvern, potențialele realocări de dețineri de active incluse în M3 către titluri de stat.

Scăderea masei monetare M3 a fost determinată de reducerea în continuare a depozitelor la termen sub doi ani, ca urmare a încetirii vitezei de creștere a plasamentelor populației și companiilor. Astfel, depozitele în lei ale populației s-au menținut pe un trend pozitiv, fapt ce sugerează o persistență relativă a cererii de bani în scop de precauție. Plasamentele companiilor, atât cele în lei, cât și cele în valută, au reintrat, respectiv s-au adâncit, în teritoriul negativ, inclusiv ca urmare a realocării parțiale a acestor depozite înspre cele la termen de peste doi ani, în lei, precum și înspre depozitele *overnight* în valută.

Dinamica depozitelor totale din M3 ale populației și-a menținut tendința de scădere pe fondul diminuării veniturilor și menținerii unui grad înalt de îndatorare și, într-o mai mare măsură, al creșterii interesului populației pentru titlurile de stat (posibil ca efect al tratamentului fiscal favorabil aplicat câștigurilor aduse de aceste plasamente). La rândul ei, dinamica depozitelor totale din M3 ale companiilor a reintrat în teritoriul negativ, în condițiile scăderii veniturilor firmelor, dar și ale creșterii deținerilor de titluri de stat ale acestui sector.

Rata dobânzii bancare pasive constituie coeficientul de fructificare direct al depozitelor. În perioada iunie-septembrie 2010, ratele medii ale dobânzii la depozitele existente în sold, atât pentru gospodăriile populației, cât și pentru societățile nefinanciare, au evoluat diferit la depozitele denominate în lei comparativ cu cele denominate în euro. Astfel, ratele medii ale dobânzilor la depozitele existente în sold în lei au continuat trendul descendent înregistrat în primele 5 luni ale anului. În schimb, ratele medii ale dobânzilor la depozitele existente în sold în euro s-au redus în iunie și iulie, în august și septembrie producându-se o majorare a acestora.

Corelând evoluția ratei dobânzii bancare pasive cu cea a depozitelor totale și ținând cont și de ponderea majoritară a depozitelor în lei în depozitele totale se constată că trendul ratei dobânzii pasive la depozitele în lei este cel care determină evoluția depozitelor totale în trimestrul al treilea al anului 2010 comparativ cu trimestrul al doilea. Astfel, reducerea ratei dobânzii pasive pentru depozitele în lei antrenează evoluția în același sens a depozitelor totale.

Situația este identică și în cazul depozitelor garantate. Astfel, pe fondul ponderii majoritare (în proporție chiar mai ridicată decât în cazul depozitelor totale) a depozitelor în lei, evoluția ratei

dobânzii pasive la depozitele în lei este cea care influențează trendul depozitelor garantate, în sensul reducerii acestora în trimestrul al treilea comparativ cu trimestrul al doilea al anului 2010.

Tabel nr. 1.2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă pentru depozite

Rata medie a dobânzilor	2009	2010								
		ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Depozite la termen existente în sold ale gospodăriilor populației, în lei	9,56	9,39	8,96	8,49	7,88	7,48	7,25	7,15	7,14	7,14
Depozite la termen existente în sold ale gospodăriilor populației, în euro	3,51	3,37	3,25	3,14	3,03	2,98	2,95	2,94	3,02	3,04
Depozite la termen existente în sold ale societăților nefinanciare, în lei	9,07	8,43	7,61	6,83	6,21	6,09	6,08	6,04	5,90	5,75
Depozite la termen existente în sold ale societăților nefinanciare, în euro	2,90	2,91	2,58	2,67	2,52	2,46	2,43	2,33	2,44	2,53

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Măsura de diminuare a ratei dobânzii de politică monetară adoptată de Banca Națională a României în mai 2010 a generat un răspuns, în sensul reducerii, de-abia în august și septembrie 2010 a ratei dobânzii la depozitele în lei ale societăților nefinanciare.

Ratele dobânzii la depozitele în valută, atât cele ale populației, cât și cele ale societăților nefinanciare, sunt influențate mai degrabă de evoluția cursului de schimb RON/EUR decât de măsurile de politică monetară ale Băncii Naționale a României. Astfel, aprecierea euro din perioada aprilie-iulie 2010 se poate să fi acționat în sensul diminuării ratei de dobândă la depozitele denominate în valută, ale populației și ale societăților nefinanciare.

Dacă în primul trimestru al anului 2010, **cursul de schimb mediu RON/EUR** arată o apreciere a monedei naționale, între aprilie și iulie leul se depreciază. Ușoara apreciere a leului din luna august este urmată, în septembrie, de o depreciere aproape de aceeași amploare.

Evoluția cursului de schimb RON/EUR evidențiază o depreciere de 0,6% la finele trimestrului al treilea comparativ cu sfârșitul trimestrului al doilea al anului 2010, și o depreciere de 0,9% în septembrie 2010 față de decembrie 2009, pe fondul evoluției nefavorabile a economiei românești.

Tabel nr. 1.2.2.2. Evoluția cursului de schimb RON/EUR

- curs mediu al perioadei -

Indicator	2009	2010								
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Cursul de schimb	4,2248	4,1409	4,1179	4,0879	4,1285	4,1743	4,2396	4,2611	4,2389	4,2642

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Există o relație biunivocă între economisirea prin depozite bancare și **creditul neguvernamental**. Depozitele bancare reprezintă o sursă pentru acordarea de credite bancare. De asemenea, creditul bancar neguvernamental poate constitui o sursă de economisire, fie în mod direct, fie, mai ales, în mod indirect, prin efectul economic al creditului de a produce venituri care, la rândul lor, să constituie surse de economisire sub forma depozitelor.

La finele trimestrului trei al acestui an, **creditul intern neguvernamental** a atins 208 mld. lei, cu 4% mai mare comparativ cu valoarea înregistrată în decembrie 2009. Se constată, astfel, o ușoară revigorare a creditului intern neguvernamental comparativ cu sfârșitul anului 2009. Această tendință se datorează potențialei atenuări a restrictivității ofertei de credite pentru companii, precum și unei anumite revigorări a cererii de împrumuturi pentru aceste entități (pe fondul ameliorării activității din industrie și a reducerii ratelor de dobândă la creditele noi în lei ale societăților nefinanciare).

Se constată o diminuare slabă a creditului intern neguvernamental (de 1,3%) la finele trimestrului al treilea comparativ cu sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2010, trend explicat în cea mai mare parte de evoluția creditului în valută.

Analiza structurii creditului intern neguvernamental relevă o pondere majoritară a creditului în valută (62,5%), în ușoară creștere față de valoarea înregistrată la sfârșitul anului precedent (60%).

Tabel nr. 1.2.2.3. Evoluția creditului intern neguvernamental

- mld. lei, sfârșitul perioadei -

Indicator	2009	2010								
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Credit intern neguvernamental total, din care:	199,9	199,3	199,2	199,4	200,3	203,1	210,8	206,7	207,7	208,0
- în lei	79,7	80,3	79,5	78,9	78,2	78,1	78,5	78,6	78,2	78,0
- în valută	120,2	119,0	119,7	120,5	122,1	125,0	132,3	128,1	129,5	130,0

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Creditele acordate gospodăriilor populației au atins valoarea de 102,6 mld. lei în luna septembrie, în creștere cu 2,4% față de sfârșitul anului 2009 și în scădere cu 1,6% față de finele celui de-al doilea trimestru al anului 2010. În structură, predomină creditele în euro (50,5%), urmate de cele în lei (36,4%). Importanța creditelor în alte valute este destul de redusă, după cum este normal, având în vedere statutul de stat membru al Uniunii Europene deținut de România.

Preferința populației pentru creditele acordate în euro poate fi explicată prin ratele dobânzii mai scăzute decât cele pentru creditele în monedă națională.

Tabel nr. 1.2.2.4. Evoluția creditului acordat gospodăriilor populației

- mld. lei, sfârșitul perioadei -

Indicator	2009	2010								
	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Credite acordate gospodăriilor populației - total, din care:	100,2	98,5	98	98,4	99,2	100,5	104,3	102,1	103	102,6
- în lei	38,8	38,5	37,9	37,9	37,9	37,9	37,6	37,4	37,4	37,3
- în EUR	48,9	47,8	47,8	48,1	48,8	49,8	52,5	51,3	51,6	51,8
- în alte valute	12,5	12,2	12,2	12,4	12,6	12,8	14,2	13,4	14	13,6

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

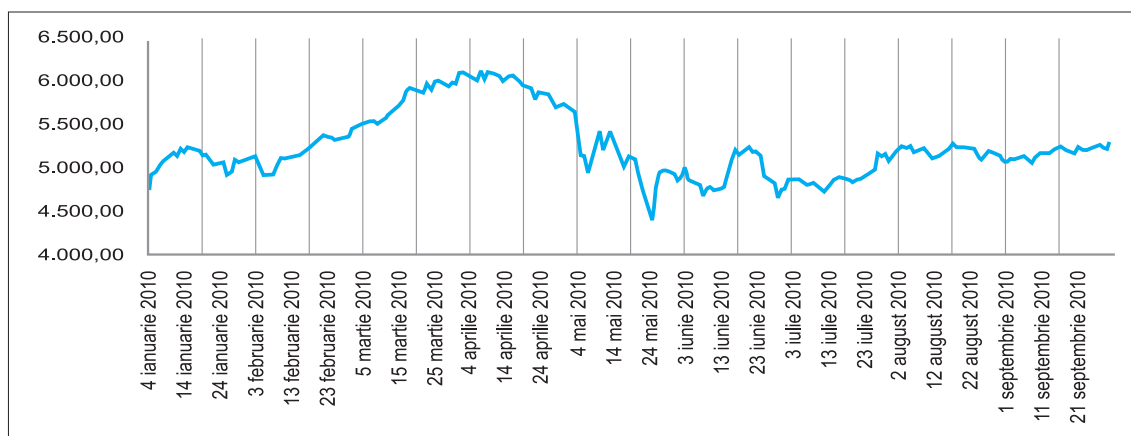
Pe plan internațional, în 2009, indicii bursieri au recuperat din corecțiile extrem de puternice manifestate în 2008 și la începutul anului 2009 ca urmare a ultimei crize economice și financiare. În linii mari, același trend s-a păstrat și pe piața de capital din România, pe fondul reducerii aversiunii față de risc a investitorilor.

În România, piața de capital se caracterizează printr-un număr mic de emitenți și investitori, lichiditate redusă, vulnerabilitate ridicată la șocuri externe, dar în același timp protecție pentru investitori ca urmare a implementării legislației europene și a adoptării Codului de Governanță Corporativă de către Consiliul Bursei de Valori București, în ianuarie 2009.

Criza datoriilor suverane declanșată în prima parte a anului 2010 a schimbat percepția investitorilor față de riscul asociat plasamentelor pe piața de capital. După o evoluție bună în 2009, indicatorii pieței de capital din România s-au deteriorat din nou în trimestrul al doilea din 2010, arătând o sensibilitate față de evoluțiile economice și financiare internaționale.

La 31 decembrie 2009, **indicele BET** înregistra o creștere cu 61,7% comparativ cu începutul anului. Creșterea înregistrată în primul trimestru din 2010 (27,17%) a fost aproape anulată de evoluția indicelui în trimestrul II, când acesta a scăzut cu 20,47%. În trimestrul III 2010, trendul a fost ușor crescător, majorându-se cu 12,48% până la sfârșitul lunii septembrie.

Grafic nr. 1.2.2.1. Evoluția indicelui BET (ianuarie –septembrie 2010)

Sursa: date statistice BVB

După o creștere echilibrată între anii 2005-2007, **capitalizarea bursieră a pieței de capital din România (BVB și Rasdaq)** a scăzut brusc în 2008, apropiindu-se de jumătatea valorii înregistrate în 2007. Creșterea a fost puternică în 2009, continuând trendul ascendent și în 2010, dar cu un ritm mai lent. Valoarea tranzacționată a urmat același trend ca și capitalizarea bursieră până în anul 2008, 2009 fiind în continuare un an de scădere, iar 2010 un an de stagnare.

Capitalizarea bursieră a întregii piețe de capital a atins valoarea de 111,91 miliarde lei la sfârșitul lunii martie 2010, în creștere cu 21,08% față de finalul anului 2009. Trimestrul II a adus o scădere cu 16,26% față de trimestrul I, iar în trimestrul III 2010 capitalizarea bursieră a crescut cu 11,26% față de trimestrul anterior, ajungând la 104,25 miliarde lei.

Primele 9 luni din acest an au fost caracterizate de incertitudine atât pe piețele externe, cât și pe **Bursa de Valori București**, fapt ce a determinat o stare de expectativă pentru mulți investitori. Instabilitatea la nivel politic, schimbarea contextului fiscal fără o perioadă de pregătire și evoluția defavorabilă a economiei românești ar putea explica, printre altele, evitarea Bursei de Valori București de către investitorii străini.

Începând cu luna aprilie, la Bursa de Valori din București au avut loc corecții severe, urmate de reveniri modeste în ultimele luni. Corecțiile globale au afectat în mod agresiv piața locală, influența revenirii piețelor dezvoltate resimțită în luna septembrie nefiind reflectată cu aceeași intensitate pe

bursa de la București. Investitorii ar avea nevoie de semnale economice pozitive și de o politică fiscală predictibilă pentru a investi pe această piață.

Pe 8 iulie 2010 a fost lansată de Bursa de Valori București **piața produselor structurate**, în cadrul acesteia fiind disponibile la tranzacționare 8 certificate turbo și 12 certificate index, emise de către Erste Group Bank AG și Raiffeisen Centrobank AG, având diverse active suport (indicii ROTX, DAX, S&P500, EuroSTOXX50, aur și contracte futures pe petrol) și adresându-se unor variate profiluri de risc. Ambele instituții bancare acționează în calitate de furnizori de lichiditate pentru propriile produse listate la Bursa de Valori București. Deși anul 2010 era inițial considerat de cei care au demarat proiectul un an de educare a investitorilor, se constată că volumele tranzacționate tind să devină tot mai semnificative, ajungând la finalul lunii septembrie la 6,57 milioane lei, aproape dublu față de luna iulie, prima lună de tranzacționare.

Valoarea totală tranzacționată în această perioadă (peste 13 milioane lei) constituie un semnal pozitiv pentru creșterea atractivității instrumentelor listate și pentru diversificarea orizontului investițional al participanților. Încă două noi emisiuni de certificate au fost lansate pe 10 septembrie, numărul total al acestora ajungând la 20. Dintre produsele structurate, certificatele cu activ suport pe indicii DAX sunt cele mai tranzacționate instrumente, cu o pondere de 63% în totalul valorilor de tranzacționare înregistrate.

În ultima ședință de tranzacționare din luna septembrie, Bursa de Valori București a consemnat la încheierea primului trimestru de activitate pe piața corespunzătoare produselor structurate faptul că interesul investitorilor a crescut atât pentru aceste instrumente financiare, cât și pentru diversificarea activelor deținute în portofolii.

Potrivit unei hotărâri a Consiliului Bursei de Valori București, începând cu jumătatea lunii noiembrie, aceasta a redus cu 50% **comisioanele de tranzacționare**¹⁵ pentru toate instrumentele financiare disponibile pe piețele administrate de către bursă. Reducerea este valabilă în perioada 17 noiembrie - 31 decembrie 2010. Această decizie este menită să încurajeze investițiile pe bursă, într-un moment în care tot mai mulți români devin interesați de fenomenul bursier în sens larg.

Ca urmare a turbulențelor care au afectat piețele financiare începând cu anul 2007, aversiunea la risc a investitorilor s-a schimbat, aceștia devenind tot mai interesați de instrumentele financiare cu venit fix. Pe bursa de la București, valoarea **obligațiunilor** tranzacționate a scăzut dramatic în 2008, dar a înregistrat o valoare record în 2009, ajungând la 1,28 miliarde lei, de 5,5 ori mai mare față de rulajul din 2008. În comparație cu anul anterior, în 2010, valoarea obligațiunilor tranzacționate pe bursă aproape că s-a dublat. Cea mai bună perioadă a fost ianuarie-mai, când volumul lunar s-a situat între 222,42 milioane lei în luna mai și 626,89 milioane lei în luna februarie.

Investitorii rezidenți persoane fizice au derulat preponderent tranzacții de vânzare în anul 2010, cu excepția lunilor aprilie și iulie, volumele de tranzacționare fiind însă mici în aceste cazuri. Aceste valori arată că investitorii persoane fizice au ieșit de pe piața de capital, dând o altă destinație sumelor investite inițial pe această piață. Investitorii rezidenți persoane juridice au avut în general un volum mai mare de cumpărări (excepție făcând lunile februarie și septembrie), dar aceste valori sunt interpretabile atâta timp cât nu se cunoaște repartizarea companiilor pe coduri CAEN, multe dintre acestea putând avea ca activitate de bază investițiile financiare.

¹⁵ BVB percepe un comision de tranzacționare a acțiunilor de 0,117% din valoarea vânzărilor și de 0,045% din valoarea cumpărărilor.

În anul 2010, tranzacțiile lunare pe Bursa de Valori București ale investitorilor nerezidenți au înregistrat în general o evoluție mixtă, în final valoarea acțiunilor cumpărate depășind-o pe cea a acțiunilor vândute. La acest trend au contribuit, în principal, persoanele juridice care au un volum mai mare de tranzacționare. În cazul investitorilor nerezidenți persoane juridice, valoarea acțiunilor cumpărate a fost semnificativ mai mare în luna septembrie, perioadă ce a coincis cu creșteri pe piețele financiare internaționale.

Pe piața **Rasdaq**, lunile de „vârf” din 2010 au fost martie și aprilie, când capitalizarea bursieră a fost de 14,10, respectiv 13,45 miliarde lei. Și ceilalți indicatori au înregistrat cele mai mari valori în aceste luni. În restul perioadei, evoluția tranzacțiilor pe piața Rasdaq a fost relativ constantă.

La sfârșitul trimestrului III din anul 2010, **fondurile deschise de investiții** dețineau active nete în valoare de aproximativ 5,20 miliarde lei, mai mult cu 11,52% față de sfârșitul trimestrului II și cu 55,46% față de finalul anului 2009. Creșterea semnificativă a activului net a fost susținută nu doar de intrările de capital în fondurile de investiții, ci și de extinderea valorii portofoliului. Prețul instrumentelor financiare s-a apreciat pe fondul reducerii randamentelor oferite la titlurile de stat și al creșterii interesului investitorilor pentru aceste fonduri.

Cererea și oferta de **titluri de stat pe piața primară** s-a orientat preponderent către cele scadente pe termen scurt din cauza creșterii presiunilor de finanțare a deficitului bugetar, dar și a dorinței investitorilor de a nu-și bloca lichidități pe termen mediu și lung. O astfel de structură a emisiunilor de titluri de stat implică anumite riscuri asociate refinanțării, mai ales în perioade de incertitudine ridicată pe piețele financiare.

Randamentele medii oferite de titlurile de stat pe piața primară s-au redus în anul 2009 și în semestrul I din anul 2010 și s-au menținut la același nivel în ultimele luni pe fondul stabilizării condițiilor macroeconomice, al acordului de împrumut cu instituții financiare internaționale, dar și al reducerii ratei dobânzii de politică monetară, care a rămas la nivelul de 6,25% din mai până în noiembrie 2010.

La finalul lunii septembrie 2010, valoarea emisiunilor de pe piața primară a ajuns la aproximativ 27,32 miliarde lei (certificate de trezorerie și obligațiuni de stat), la care se adaugă certificate de trezorerie în valoare de 1.213 milioane euro.

Datoria guvernamentală externă a ajuns la sfârșitul lunii septembrie la 17,7 miliarde euro, cu 5 miliarde euro peste nivelul din trimestrul al treilea de anul trecut, în timp ce îndatorarea sectorului bancar pe piețele externe a fost în scădere cu 1 miliard euro, ajungând la 21,4 miliarde euro.

Dacă în trimestrul al doilea din 2010, **datoria guvernamentală externă** a scăzut ușor, în perioada iulie-septembrie 2010 a revenit pe creștere, iar perspectivele sunt de continuare a ascensiunii. În trimestrul al treilea al acestui an, cifrele au fost semnificativ influențate de primirea celei de-a cincea tranșe de la FMI de aproximativ 900 milioane euro și de suma de 1,5 miliarde euro virată de Comisia Europeană pentru Finanțe. Transferul îndatorării externe de la sectorul privat la cel guvernamental a început să fie destul de bine perceput încă din anul 2009, reducerea îndatorării sectorului privat fiind motivată de deteriorarea perspectivelor economiei românești. Cu toate acestea, datoria externă privată continuă să reprezinte mai mult de jumătate din datoria externă totală. În cazul băncilor, datoria pe termen lung a scăzut cu aproximativ 1,4 miliarde euro, în timp ce datoria pe termen scurt a urcat cu 325 milioane euro, scăderea datoriilor fiind determinată de retragerea banilor de către băncile mamă, dar și de reorientarea unor surse atrase pe termen lung către scadențe mai scurte.

Datoria acumulată la nivelul autorității monetare a ajuns la 9 miliarde euro, în creștere cu 3,3 miliarde euro comparativ cu același trimestru din 2009.

Datoria externă totală a atins la sfârșitul lunii septembrie un nou maxim istoric de 89,3 miliarde euro, cu 1,4 miliarde euro mai mult față de trimestrul al doilea din 2010. Creșterea datoriei externe a fost determinată în principal de datoria pe termen lung, mai mare cu 6,3 miliarde euro în comparație cu trimestrul al treilea din 2009, creșterea datoriei pe termen scurt fiind de numai 1,25 miliarde euro.

În primele nouă luni din acest an, au crescut **investițiile directe și cele de portofoliu în străinătate**, atât în cazul firmelor, cât și în cel al gospodăriilor. S-au mărit în special participațiile la capital și portofoliile de acțiuni, dar au fost și retrageri din depozite și de numerar, conform datelor BNR. Depozitele și numerarul deținute de rezidenți în străinătate erau de 3,2 miliarde euro în septembrie, în scădere cu 12% față de sfârșitul anului trecut. Investițiile de portofoliu realizate de populație și firme în străinătate s-au ridicat în primele nouă luni din acest an la 1,4 miliarde euro.

1.2.3. Pensii private și piața asigurărilor

Fondurile de **pensii private (pilonul III)** se află deocamdată în etapa de acumulare de contribuții și nu efectuează încă plăți semnificative. Astfel, activele administrate de fondurile de pensii private și numărul de participanți au continuat să crească în perioada ianuarie 2009 – septembrie 2010, dar pe fundalul unui context intern și internațional marcat de efectele crizei financiare, în trimestrul III din 2010 creșterile au fost mai mici față de evoluțiile din 2009 și din prima parte a acestui an. Valoarea activului net al unui fond de pensii private evoluează în funcție de dinamica piețelor pe care au fost efectuate investițiile (spre exemplu, valoarea unor investiții poate să crească, în timp ce valoarea altor investiții scade). Performanțele trecute ale unui fond nu reprezintă o garanție pentru performanțele viitoare.

La 30 septembrie 2010, numărul participanților la fondurile de pensii facultative - Pilonul III a fost de 211.800 persoane, cu 13,2% mai mult față de decembrie 2009, iar activele nete au fost de 297,6 milioane lei (69,8 milioane euro), reprezentând o creștere cu 45,8% în primele nouă luni ale anului. Ponderea scăzută a fondurilor de pensii din Pilonul III determină o influență redusă a acestora asupra dezvoltării întregului sector, dar dinamica acestora poate fi un indicator robust al preferinței populației pentru plasamentele pe piețele financiare și al disponibilității de economisire pe termen mediu și lung. Pentru a se desprinde tendințele corecte în acest sens este necesar ca fondurile de pensii facultative (Pilonul III) să depășească etapa de dezvoltare din acești primi ani de funcționare.

Portofoliul de investiții este orientat către instrumente cu venit fix și risc scăzut, iar expunerea este realizată în cea mai mare parte pe sistemul financiar intern. Din structura portofoliului de investiții deținut de către fondurile de pensii facultative se poate observa că, în 2010, titlurile cu venit fix au ponderea cea mai mare, titlurile de stat fiind predominante, cu un procent între 66,22% (în luna iunie) și 69,83% (în luna februarie). În trimestrul III 2010, titlurile de stat nu au avut oscilații semnificative, înregistrând ponderi de 66,50% în iulie, 67,30% în august și 66,30% în septembrie. Obligațiunile municipale au consemnat o pondere de 2,5% în iulie, 2,3% în august și 2,7% în septembrie din total active în cadrul Pilonului III, în scădere ușoară față de începutul anului, în principal datorită numărului scăzut de emisiuni. Fondurile de pensii administrate privat au efectuat mici plasamente pe piețele externe pentru a diversifica riscurile de credit și de piață din portofoliu,

dar și datorită lichidității reduse a pieței titlurilor de datorie privată din România. Titlurile denominate în valută reprezentau o cotă redusă din totalul activelor fondurilor de pensii administrate privat la finalul trimestrului III din anul 2010. Fondurile de pensii administrate privat și-au diversificat portofoliul de active și prin efectuarea de plasamente în obligațiuni corporative denominate în lei, emise de instituții financiare nerezidente.

Piața asigurărilor a funcționat într-un context macroeconomic și financiar dificil în 2009 și în prima parte a anului 2010. Con tracția economică, reducerea lichidității și creșterea volatilității pe piețele financiare și aversiunea investitorilor internaționali față de țările europene emergente au expus companiile de asigurări la riscuri în creștere. Stabilizarea economiei și a piețelor financiare vor diminua tensiunea de pe piața asigurărilor, însă mediul economic fragil face dificilă atingerea unor ritmuri de expansiune alerte și susținute ale pieței asigurărilor în perioada următoare.

Piața asigurărilor va stagna în anul 2010, dar se așteaptă să crească din 2011, reflectând dezvoltarea economică generală. În 2010, asigurătorii se concentrează mai mult pe păstrarea clienților existenți, dar și pe educarea consumatorilor și specializarea angajaților din domeniul asigurărilor.

Primele brute subscrise pe segmentul asigurărilor generale și de viață în primul semestru din 2010 au scăzut cu 4,58% față de perioada similară a anului trecut, ponderea asigurărilor generale depășind 80% din total.

Societățile de asigurări s-au orientat către investițiile în instrumente cu venit fix, în principal titluri de stat, ce implică riscuri minime, dar și către depozitele bancare datorită randamentelor semnificative oferite și a preferinței pentru lichiditate.

1.2.4. Piața leasingului și a bunurilor de folosință îndelungată

Afacerile companiilor de **leasing** au scăzut cu 27,6% în primele nouă luni din 2010, ajungând la 780 milioane de euro, după ce anul trecut piața s-a prăbușit cu peste 74%. În 2010, volumul finanțărilor acordate de firmele de leasing a scăzut în trimestrul III cu 21% comparativ cu trimestrul anterior, ajungând la 236,5 milioane euro, din cauza impactului negativ al măsurilor de austeritate asupra economiei. În trimestrul II, aceste finanțări înregistrau un avans de 24%. Dinamica din trimestrul III 2010 a fost influențată de majorarea TVA și de reducerea salariilor. Situația pieței leasingului a devenit mai dificilă în a doua parte a anului, în condițiile în care finanțările pentru persoane fizice au fost complet blocate în iulie și august, perioadă în care firmele și-au adaptat contractele de finanțare la OUG 50/2010, care transpune în legislația națională o directivă europeană care încearcă să aducă mai multă transparență în contractele de credit. Înghețarea finanțărilor pentru persoane fizice în lunile de vară a venit în contextul în care societățile de leasing înregistrau oricum un volum redus de activitate, în ultimii doi ani principalul obiect de activitate al acestora devenind revânzarea bunurilor recuperate de la clienți.

Finanțările pentru autovehicule continuă să reprezinte două treimi din piața leasingului, volumul afacerilor pe acest segment ajungând la 497,4 milioane de euro în primele nouă luni, cu 27,4% mai puțin decât în perioada corespunzătoare a anului trecut.

Aproape două treimi din companiile de leasing sunt subsidiare ale băncilor, în timp ce doar 23% sunt firme independente și 14% sunt societăți captive (ale unor dealeri auto, de exemplu), conform

datelor Asociației de Leasing Bancar. Companiile independente și cele captive au avut cel mai mult de suferit în actualul context economic, din cauza accesului mai dificil la finanțare.

În ciuda creșterii TVA de la 1 iulie 2010 și a unui mediu economic dificil, al treilea trimestru al anului a fost mai bun pentru **piața bunurilor de folosință îndelungată** comparativ cu trimestrul precedent. Pe de altă parte, piața totală a bunurilor de folosință îndelungată monitorizată de GfK TEMAX a fost de 305 milioane euro în al treilea trimestru al acestui an, în scădere cu aproape 11% față de 343 de milioane euro în același trimestru al anului 2009. Doar sectorul foto și cel al electronicelor de larg consum au avut vânzări mai bune decât în trimestrul III din 2009, deși piața electronicelor de larg consum este puternic influențată de o singură categorie, cea a televizoarelor.

1.2.5. Piața imobiliară

Piața imobiliară din România este extrem de eterogenă. Anul acesta, prețurile pentru apartamentele vechi au scăzut în medie cu 25%, iar anul viitor vom mai asista la scăderi cuprinse între 5 și 15% conform estimărilor directorului general al companiei de evaluare Darian. Băncile au început să scoată din ce în ce mai multe locuințe la licitație prin executare silită, îmbogățind oferta și contribuind la reducerea prețului. Prețurile nu vor scădea însă foarte mult deoarece stocul de locuințe din București este cu mult sub nivelul necesar, iar proprietarii care au achiziționat prin credit locuințe vechi pentru închiriere nu le pot vinde sub valoarea creditului.

Apartamentele vechi și-au câștigat titlul de vedete ale pieței imobiliare de când criza s-a simțit și pe piața din România, dovadă fiind faptul că peste 72% din apartamentele vândute prin programul "Prima Casă" sunt construite înainte de 1990.

Dacă înainte de criză locuințele noi se vindeau foarte bine și nu trecea săptămână fără o nouă lansare, criza i-a determinat pe dezvoltatori să fie mai precauți și să reducă din profituri. Pe fondul crizei, al scăderii salariilor și al reducerii creditării, în 2009 numărul tranzacțiilor cu locuințe noi s-a redus cu 63% față de 2008, la 1.300 de unități. În primele șase luni ale acestui an au fost vândute 600 de apartamente noi, cu 85 de unități mai multe decât în aceeași perioadă a anului trecut, însă stocul de apartamente goale s-a majorat.

O mare parte din locuințele noi au rămas însă și acum blocate pe hârțile dezvoltatorilor, dar aceștia speră ca cel puțin o parte din proiectele înghețate să prindă contur anul viitor.

Specialiștii din domeniu spun că piața imobiliară își va reveni doar dacă economia românească înregistrează creșteri potrivite, iar ecartul este de trei-patru trimestre de la revenirea economiei.

Prețurile terenurilor au scăzut cu până la 66% în primele 10 luni ale anului 2010, cele mai afectate fiind terenurile intravilane care se află în localitățile din apropierea marilor orașe, conform unui studiu realizat de site-ul imobiliare.ro.

Capitolul 2

Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor

Fiecare instituție de credit din spațiul Uniunii Europene are obligația să participe la o schemă de garantare a depozitelor. În cazul țării noastre, toate instituțiile de credit autorizate de către Banca Națională a României sunt membre ale Fondului, inclusiv pentru depozitele atrase de sucursalele acestora din străinătate. În același timp, sucursalele băncilor cu sediul în alte state membre ale Uniunii Europene participă la schemele de garantare a depozitelor din țările de origine.

La sfârșitul lunii septembrie 2010, pe teritoriul României își desfășurau activitatea 42 de instituții de credit, din care:

- 33 de instituții de credit persoane juridice române, membre ale Fondului¹⁶;
- 9 sucursale ale băncilor străine din alte state membre ale Uniunii Europene, sucursale participante la schemele de garantare a depozitelor din țările de origine¹⁷.

Comparativ cu finele trimestrului II 2010, pe parcursul lunilor iulie – septembrie 2010, nu s-a produs nicio modificare în ceea ce privește numărul instituțiilor de credit din România, pentru niciuna din cele două categorii menționate mai sus.

Cele 42 de instituții de credit dețineau, la sfârșitul lunii septembrie 2010, active în sumă de 326 miliarde lei, cu 1,3% mai puțin decât la sfârșitul trimestrului precedent, însă cu 3,53 miliarde lei peste nivelul de la finele lunii septembrie 2009.

După forma de proprietate, o pondere de 85,6% din totalul activelor de la 30 septembrie 2010 revenea instituțiilor de credit cu capital străin sau majoritar străin, în ușoară scădere față de sfârșitul primelor șase luni ale anului (-0,5 puncte procentuale). De asemenea, 93,1% din active aparțineau instituțiilor de credit cu capital privat sau majoritar privat, cu 0,3 puncte procentuale sub ponderea de la 30 iunie 2010.

Din cauza condițiilor nefavorabile de pe piață, care au determinat apariția unor dificultăți financiare pentru clienții instituțiilor de credit, ponderea creditelor restante și îndoielnice în valoarea totală a portofoliului de credite, la valoare netă, a continuat tendința de creștere, atingând 2,67% la 30 septembrie 2010, față de 2,17% la 30 iunie 2010, respectiv mai puțin de jumătate (1,23%) în urmă cu un an. În același timp, și ponderea creanțelor restante și îndoielnice în totalul activelor (valoare netă) la finele lunii septembrie 2010 s-a majorat la 1,82%, fiind cu 0,3 puncte procentuale mai mare decât la sfârșitul trimestrului II 2010 și aproape dublă comparativ cu 30 septembrie 2009 (0,92%).

Pe fondul continuării deteriorării calității activelor și al majorării semnificative a provizioanelor, în condițiile ajustărilor economice și adoptării unei atitudini prudente de către bănci, indicatorii de profitabilitate a sistemului bancar s-au menținut în teritoriul negativ pentru al doilea trimestru

¹⁶ Anexa nr. 1 – Lista instituțiilor de credit participante la Fond la data de 30 septembrie 2010

¹⁷ Anexa nr. 2 – Lista sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din alte state membre la data de 30 septembrie 2010

consecutiv, urmând traiectoria descrescătoare începută trimestrul precedent. Astfel, ROA¹⁸ a ajuns la -0,19%, față de -0,15% la 30 iunie 2010 și 0,28% la finele primelor nouă luni ale anului anterior, iar ROE¹⁹ a coborât la -2,13% comparativ cu -1,58% la 30 iunie 2010, respectiv 3,22% la 30 septembrie 2009.

În schimb, unele bănci au înregistrat o mărire a veniturilor din dobânzi, ceea ce a determinat o creștere ușoară a veniturilor operaționale, care a fost însoțită de diminuarea lentă a cheltuielilor operaționale. Acestor evoluții li se datorează îmbunătățirea ratei rentabilității activității de bază²⁰, aceasta atingând 170,67% la 30 septembrie 2010, cu 1,78 puncte procentuale mai mult decât la finele trimestrului precedent și cu 17,7 puncte procentuale peste valoarea aceleiași perioade a anului anterior.

Ca rezultat principal al temperării activității de creditare în urma înăsprii condițiilor de acordare a împrumuturilor pe ansamblul sistemului bancar, raportul dintre creditele acordate clienței (valoare brută) și depozitele atrase de la aceasta s-a diminuat de la 117,46% la 30 iunie 2010 la 116,26% la sfârșitul primelor nouă luni ale acestui an. Cu toate acestea, raportul credite/ depozite se menține peste 100%, deci activitatea de creditare a rămas dependentă și de alte surse de finanțare.

Lichiditatea sistemului bancar s-a menținut superioară nivelului minim reglementat²¹, ajungând la 1,38 la finele trimestrului III 2010, valoare ușor crescută față de 30 iunie 2010 (+3 puncte de bază).

Datorită creșterii capitalizării instituțiilor de credit participante la Fond, indicatorul de solvabilitate a continuat să se mențină la o valoare semnificativ superioară nivelului minim reglementat²², atingând 14,59% la 30 septembrie 2010, cu 0,26 puncte procentuale mai mult decât la sfârșitul trimestrului anterior, respectiv cu 0,86 puncte procentuale peste nivelul de la 30 septembrie 2009.

Pe parcursul primelor nouă luni ale anului 2010, efectul de pârghie²³ a rămas relativ constant, ajungând la 7,89% la 30 septembrie 2010.

Având în vedere restrângerea drastică a activității economice și măsurile de austeritate care au erodat veniturile disponibile, a continuat deteriorarea calității portofoliului de credite al instituțiilor de credit participante la Fond.

În consecință, rata creditelor neperformante²⁴ a urcat la 11,67% la 30 septembrie 2010, după ce în trimestrul precedent a fost de 10,20%, iar în aceeași perioadă a anului anterior de 6,46%. De asemenea, rata riscului de credit²⁵ la sfârșitul trimestrului III 2010 s-a majorat la 20,24%, după ce în urmă cu trei luni fusese de 17,81%, iar la 30 septembrie 2009 de 14,18%.

¹⁸ Profit net anualizat/Total active la valoare medie

¹⁹ Profit net anualizat/Capitaluri proprii la valoare medie

²⁰ Venituri operaționale/Cheltuieli operaționale

²¹ Indicatorul de lichiditate, calculat ca raport între lichiditatea efectivă și lichiditatea necesară, are un nivel minim reglementat de 1.

²² 8%, respectiv 10% nivel recomandat pe perioada valabilității acordului de finanțare cu Fondul Monetar Internațional, Uniunea Europeană și alte instituții financiare internaționale

²³ Fonduri proprii de nivel 1/ Total active la valoare medie

²⁴ Expunere brută aferentă creditelor nebankare și dobânzilor, clasificate în *pierdere categoria a 2-a*, în cazul cărora serviciul datoriei > 90 zile și/sau în cazul cărora au fost inițiate proceduri judiciare față de operațiune sau față de debitor/ Total credite și dobânzi clasificate, aferente creditelor nebankare, exclusiv elementele în afara bilanțului

²⁵ Expunere brută aferentă creditelor nebankare și dobânzilor, clasificate în *îndoielnic și pierdere*/ Total credite și dobânzi clasificate, aferente creditelor nebankare, exclusiv elementele în afara bilanțului

În ceea ce privește participarea instituțiilor de credit la Fond, un element de noutate care a intervenit în trimestrul III 2010 a fost stabilirea cotei contribuției cu care fiecare instituție de credit alimentează anual resursele Fondului destinate garantării depozitelor.

Astfel, în vederea îmbunătățirii capacității sale de finanțare, Fondul a îndeplinit în termenul fixat, respectiv septembrie 2010, condiționalitățile din acordul încheiat cu Fondul Monetar Internațional privind stabilirea cotei contribuției anuale la 0,3% din totalul depozitelor garantate începând cu anul 2011 și eliminarea finanțării pe baza acordurilor de credit stand-by cu instituțiile de credit participante la Fond.

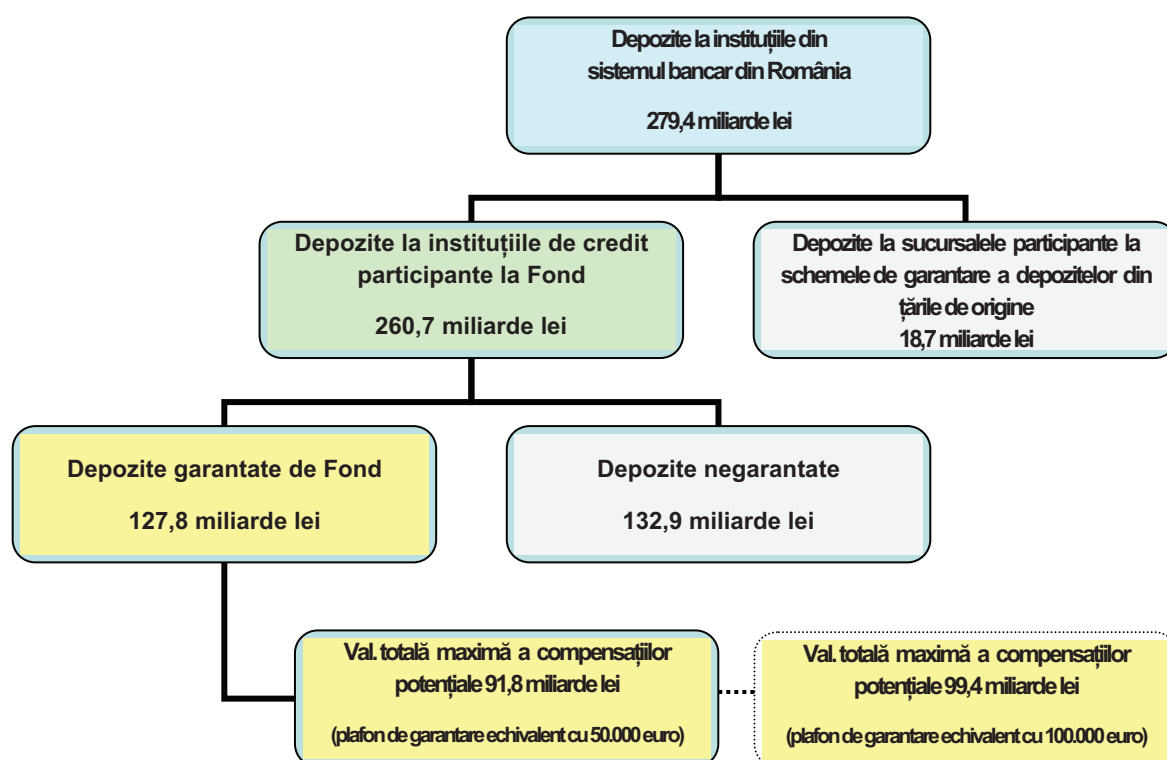
Ca efect al majorării cotei contribuției anuale de la 0,2% în anul 2010 la 0,3% începând cu anul 2011, se așteaptă o creștere a gradului de acoperire a expunerii, calculat ca raport între resursele Fondului și valoarea totală a depozitelor garantate. La finele lunii septembrie 2010, gradul de acoperire a expunerii Fondului se ridică la 1,25%, unul dintre cele mai mari niveluri din Uniunea Europeană. De altfel, potrivit noului proiect al directivei Uniunii Europene privind schemele de garantare a depozitelor, proiect aflat în prezent în dezbaterile Consiliului Uniunii Europene, este prevăzut ca, într-un orizont de timp de 10 ani, toate schemele din Uniunea Europeană să ajungă la un grad de acoperire a expunerii de 1,5%.

Capitolul 3

Depozitele bancare

Pe fondul recesiunii prelungite care a afectat companiile și populația, la finele trimestrului III 2010, valoarea totală a depozitelor²⁶ la instituțiile de credit din România²⁷ a fost de 279,4 miliarde lei²⁸, în declin cu 1,9% (-5,3 miliarde lei) față de sfârșitul trimestrului precedent și cu 0,2% comparativ cu 30 septembrie 2009.

Din punct de vedere al participării la Fond a instituțiilor de credit, structura valorii totale a depozitelor la 30 septembrie 2010 se prezintă astfel:

²⁶ În accepțiunea legii de funcționare a Fondului, depozitul reprezintă "orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente și pe care instituția de credit trebuie să îl ramburseze, potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile, precum și orice obligație a instituției de credit evidențiată printr-un titlu de creanță emis de aceasta, cu excepția obligațiunilor prevăzute la alin. (6) al art. 159 din Regulamentul nr. 15/2004 privind autorizarea și funcționarea societăților de administrare a investițiilor, a organismelor de plasament colectiv și a depozitarilor, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 67/2004, cu modificările ulterioare". Datele prezentate cu privire la depozite provin din raportările trimestriale transmise Fondului de către instituțiile de credit.

²⁷ Se au în vedere atât instituțiile de credit persoane juridice române, care au obligația legală de a participa la Fond, cât și sucursalele instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din țările de origine. La data de 30 septembrie 2010, în România își desfășurau activitatea 33 de instituții de credit persoane juridice române (Anexa nr. 1) și 9 sucursale ale instituțiilor de credit din alte state membre (Anexa nr. 2).

²⁸ Raportările instituțiilor de credit către Fond se referă, potrivit legii, la toate depozitele din evidențele acestora aparținând persoanelor fizice și persoanelor juridice, în categoria celor din urmă intrând și instituțiile de credit, instituțiile financiare, societățile de asigurări, organismele de plasament colectiv, fondurile de pensii, autoritățile publice centrale și locale, etc.

Reducerea valorii totale a depozitelor din sistemul bancar a fost determinată de dinamica negativă consemnată de acest indicator pe ansamblul celor 33 de instituții de credit participante la Fond la 30 septembrie 2010, care cumulau o pondere de 93,3% din valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar din România. Diferența revine sucursalelor din România ale instituțiilor de credit cu sediul în alte state membre, care participă la schemele de garantare a depozitelor din țările de origine.

Variația din trimestrul III 2010 a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond a fost de -2,4%, corespunzând unei scăderi cu 6,3 miliarde lei, în timp ce valoarea depozitelor la sucursalele băncilor străine din România s-a majorat cu 1 miliard lei.

Analiza pe monede a dinamicii valorii totale a depozitelor din sistemul bancar relevă influența de același sens a componentelor în lei și valută ale valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, ale căror variații trimestriale au avut amplitudini mai mari decât la nivelul sistemului bancar, în timp ce evoluțiile pe ansamblul sucursalelor băncilor străine au fost opuse.

Comprimarea valorii totale a depozitelor din sistemul bancar în cel de-al treilea trimestru al anului 2010 este dată de restrângerea depozitelor în valută (-5,7 echivalent miliarde lei, corespunzând unei variații trimestriale de -4,1%), în timp ce depozitele în moneda națională au avut o creștere modestă, cu doar 0,4 miliarde lei (+0,3%).

Declinul depozitelor în valută nu este tot atât de pronunțat ca pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond (-7 echivalent miliarde lei la 30 septembrie 2010 față de 30 iunie 2010, respectiv o variație trimestrială de -5,3%), datorită contribuției pozitive a depozitelor în valută din evidențele sucursalelor băncilor străine (spor de 1,3 echivalent miliarde lei aferent trimestrului III 2010). Evoluțiile pe care le-a consemnat componenta în valută atât pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond, cât și la nivelul sucursalelor băncilor străine au fost determinate cu precădere de către categoria deponenților persoane juridice²⁹, altele decât întreprinderile mici și mijlocii.

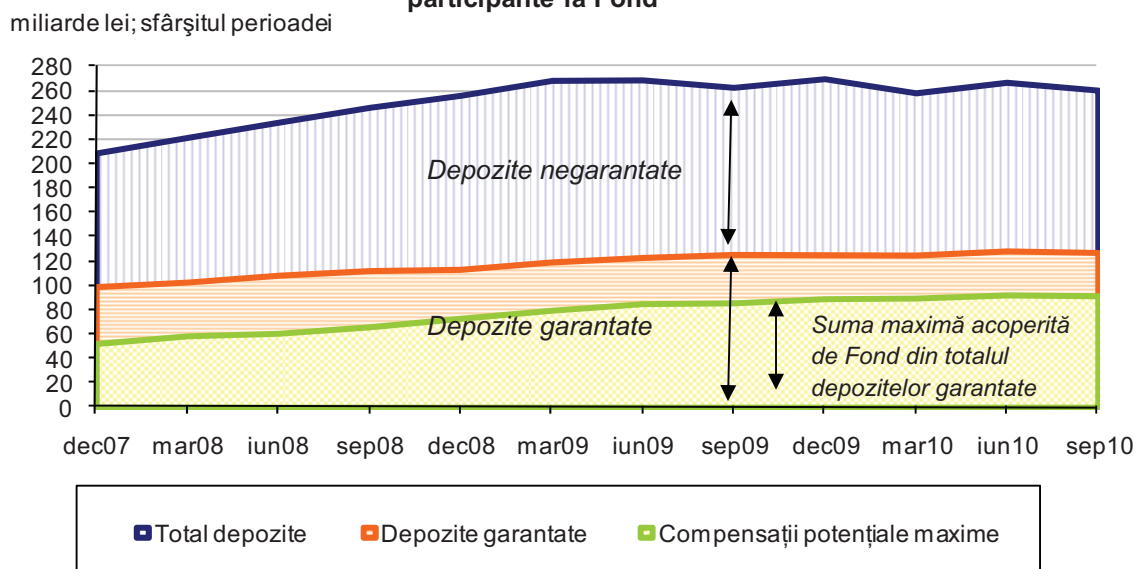
Evoluția depozitelor în lei pe ansamblul sistemului bancar se explică prin avansul depozitelor în moneda națională la instituțiile de credit participante la Fond (+0,7 miliarde lei la sfârșitul trimestrului III 2010 față de finele trimestrului precedent, corespunzând unei variații trimestriale de +0,4%), în timp ce la sucursalele băncilor străine s-au înregistrat retrageri ale depozitelor în lei (-0,3 miliarde lei la 30 septembrie 2010 față de 30 iunie 2010). Pe categorii de deponenți, cea mai mare influență la creșterea depozitelor în lei au avut-o întreprinderile mici și mijlocii³⁰.

În plus față de situația depozitelor pe ansamblul sistemului bancar, pentru instituțiile de credit participante la Fond se evidențiază faptul că evoluția depozitelor pe categorii de deponenți se află în strânsă legătură cu dinamica depozitelor prin prisma apartenenței acestora la sfera de garantare oferită de Fond.

²⁹ Din cauza faptului că Fondul dispune numai de date agregate privind depozitele persoanelor juridice, este posibilă o împărțire aproximativă a acestei categorii doar în două mari clase: întreprinderi mici și mijlocii (sub-categorie asimilată deponenților garantați persoane juridice) și alte persoane juridice (instituții de credit, instituții financiare, societăți de asigurări, organisme de plasament colectiv, fonduri de pensii, autorități publice centrale și locale, companii mari, etc.).

³⁰ În capitolele următoare se prezintă dinamica depozitelor pe categorii de deponenți (populație și persoane juridice) și factorii de influență specifici.

Grafic 3.1. Evoluția depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

Cea mai mare contribuție la scăderea valorii totale a depozitelor în trimestrul III 2010 a revenit depozitelor negarantate³¹, având în vedere garantarea aproape în totalitate a populației, precum și limitarea garantării persoanelor juridice, în principal, la categoria întreprinderilor mici și mijlocii.

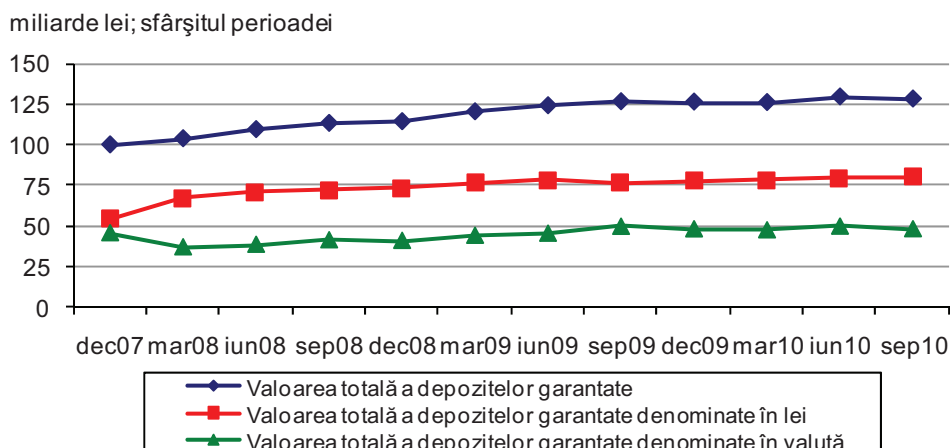
În trimestrul III 2010, depozitele negarantate de Fond, în sumă de 132,9 miliarde lei, au înregistrat o diminuare cu 5 miliarde lei comparativ cu 30 iunie 2010, coborând aproape de valoarea de la sfârșitul trimestrului I 2010. După cum s-a menționat deja, reducerea valorii depozitelor negarantate s-a făcut cu precădere pe seama depozitelor persoanelor juridice care nu intră în sfera de garantare a Fondului.

Valoarea depozitelor garantate de Fond la data de 30 septembrie 2010 a ajuns la 127,8 miliarde lei, reprezentând 49% din valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond.

Față de finele trimestrului anterior, valoarea totală a depozitelor garantate de Fond a scăzut cu 1%, însă la nivelul anului (septembrie 2010/ septembrie 2009) dinamica a rămas pozitivă, cu un ritm anual de +1,3%.

Contracția valorii depozitelor garantate a fost determinată de scăderea valorii depozitelor garantate denominate în valută, care s-a diminuat cu 3,4% în trimestrul III 2010, respectiv cu 3,2% pe parcursul întregului an septembrie 2009 – septembrie 2010, ajungând astfel la 48,1 echivalent miliarde lei. În schimb, valoarea depozitelor garantate denominate în lei (79,7 miliarde lei la 30 septembrie 2010) a consemnat o majorare modestă la nivelul trimestrului III 2010 (+0,5%), deși ritmul anual de creștere a fost de +4,3%.

³¹ Anexa nr. 3 – Lista depozitelor negarantate

Grafic 3.2. Evoluția valorii totale a depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond, pe monede

Valoarea depozitelor garantate denuminate în lei a urmat o traiectorie crescătoare aproape continuă, suferind o contracție doar în trimestrul III 2009.

Evoluțiile înregistrate în perioada analizată au făcut ca valoarea depozitelor garantate denuminate în lei să ocupe, la 30 septembrie 2010, cea mai mare pondere din intervalul septembrie 2009 – septembrie 2010 în totalul depozitelor garantate de Fond, respectiv 62,3%.

Gradul de concentrare a deponenților garantați și a depozitelor garantate

Pentru a determina gradul de concentrare, cel mai adesea, se apelează la metoda coeficientului Gini-Struck și la metoda coeficientului Herfindahl-Hirschman³². O abordare alternativă este metoda ABC, care permite rafinări ale analizei pe sub-clase de instituții.

Analizând structura numărului de deponenți garantați la instituțiile de credit participante la Fond la 30 septembrie 2010, se obține un număr mediu de deponenți pe instituție de credit de 479.743 persoane, în scădere cu 22.310 persoane față de 30 iunie 2010. Coeficientul de variație a mărimilor este egal cu 1,77, sub cel de la sfârșitul trimestrului anterior, respectiv 1,81.

Coeficientul Gini-Struck este $GS = 0,3122$, în timp ce indicele Herfindahl-Hirschman are valoarea $HH = 0,1248$. Ca și în trimestrul precedent, ambele valori indică un grad de concentrare medie pe piață. 72,57% din numărul de deponenți garantați sunt concentrați la primele cinci instituții de credit, adică la 15,15% din numărul total de instituții de credit. Pe de altă parte, 14,04% din numărul de deponenți garantați sunt distribuiți în 75,76% din numărul total de instituții de credit participante la Fond.

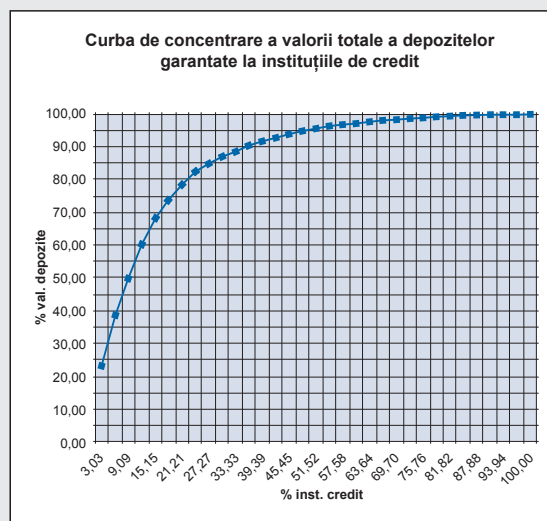
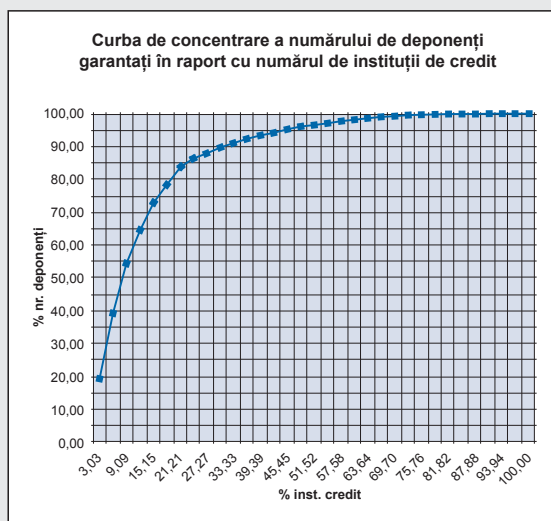
Din analiza structurii valorii depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond, rezultă că valoarea medie a depozitelor garantate la 30 septembrie 2010 pe instituție de credit

³² $GS = \sqrt{\frac{n \cdot \sum_{i=1}^n p_i^2 - 1}{n-1}} \in [0,1]$ și $HH = \sum_{i=1}^n p_i^2 \in \left[\frac{1}{n}, 1\right]$, unde „ p_i ” reprezintă ponderea numărului de deponenților garantați,

respectiv a valorii depozitelor garantate la instituția de credit „ i ” în numărul total al deponenților garantați, respectiv valoarea totală a depozitelor garantate. Atunci când cele „ n ” instituții de credit au cote egale, repartitia structurală este uniformă ($GS=0$ și $HH=1/n$), iar când acestea se concentrează la nivelul unei singure instituții de credit, se obține o repartitie structurală perfect concentrată ($GS=HH=1$).

este de 3,87 miliarde lei, mai puțin cu 0,04 miliarde lei față de 30 iunie 2010. Coeficientul de variație a mărimilor este egal cu 1,70, în scădere față de cel înregistrat la finele trimestrului anterior.

În cazul valorii depozitelor garantate, coeficientul Gini-Struck este $GS = 0,3008$, iar indicele Herfindahl - Hirschman are valoarea $HH = 0,1181$. Ambele niveluri indică un grad de concentrare medie pe piață. 68,54% din totalul valorii depozitelor garantate este concentrat la cinci instituții de credit participante la Fond. Pe de altă parte, 14,93% din totalul valorii depozitelor garantate este distribuit în 72,73% din numărul total de instituții de credit participante la Fond.

În ambele analize, zona instituțiilor de credit cu o cotă de piață de mijloc este slab reprezentată.

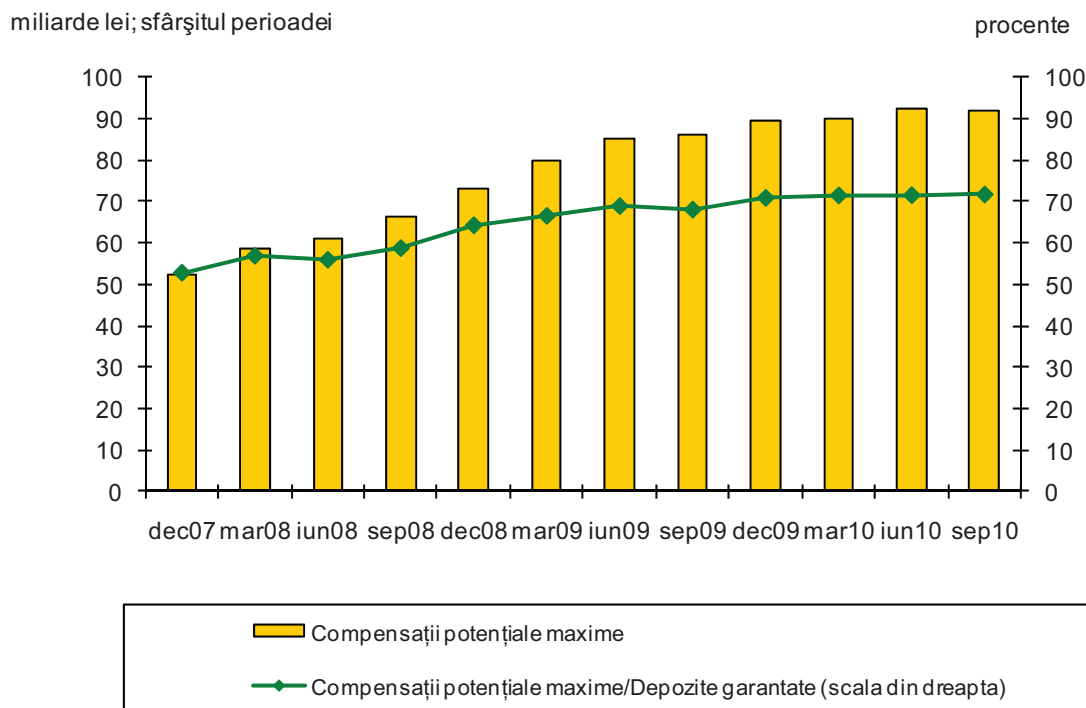
Concentrarea medie este rezultatul diversificării din zona „marilor jucători” pe piața depozitelor. În condiții de criză, acest fapt conduce fie la o intensificare a concurenței, fie la înțelegeri de tip cartel.

Pentru instituțiile de credit cu o cotă redusă de deponenți garantați / depozite garantate, gradul de incertitudine în oricare dintre situații se amplifică în condiții de criză.

Față de trimestrele anterioare, nu există schimbări majore ($GS = 0,3186$ și $HH = 0,1287$ la 31 martie 2010 și $GS = 0,3206$ și $HH = 0,1299$ la 30 iunie 2010 pentru numărul de deponenți garantați la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv $GS = 0,3075$ și $HH = 0,1220$ la 31 martie 2010 și $GS = 0,3039$ și $HH = 0,1198$ la 30 iunie 2010 pentru valoarea depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond).

Pe fondul scăderii valorii totale a depozitelor garantate, trimestrul III 2010 este prima perioadă care consemnează o tendință descendentă și în ceea ce privește valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale³³, care a cunoscut o reducere modestă, ajungând la 91,8 miliarde lei la 30 septembrie 2010 (-0,8% față de 30 iunie 2010).

Grafic 3.3. Dinamica valorii totale maxime a compensațiilor potențiale

Având în vedere ritmurile relativ apropiate de scădere a valorii depozitelor garantate și a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale, ponderea celor din urmă în valoarea totală a depozitelor garantate s-a majorat cu doar 0,1 puncte procentuale față de sfârșitul trimestrului precedent, ajungând la 71,8%.

Preconizata majorare a plafonului de garantare de la echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro la cel al sumei de 100.000 euro, începând cu 1 ianuarie 2011, va avea ca efect creșterea corespunzătoare a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale. Datele de la 30 septembrie 2010 indică faptul că, în situația unui plafon de garantare ipotetic egal cu echivalentul în lei al sumei de 100.000 euro, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale ar fi fost de 99,4 miliarde lei (+8,3% față de situația pentru plafonul de garantare de 50.000 euro). De asemenea, ponderea valorii totale maxime a compensațiilor potențiale în valoarea totală a depozitelor garantate ar fi ajuns la 77,8% (+6 puncte procentuale față de situația pentru plafonul de garantare de 50.000 euro).

³³ Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale este definită ca valoarea totală a depozitelor garantate, rambursabile în cadrul plafonului de garantare în cazul producerii indisponibilizării depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond. Formula sa de calcul este următoarea:

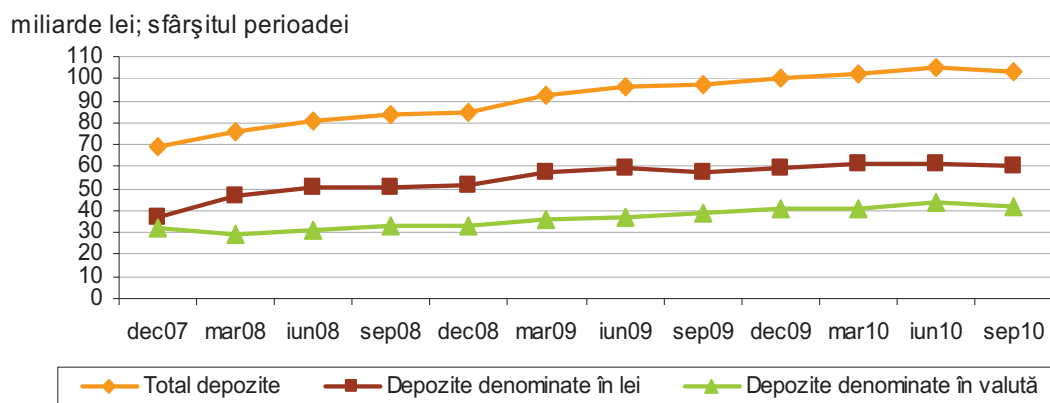
Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale = valoarea totală a depozitelor garantate având valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare + numărul deponenților garantați cu depozite ale căror valori sunt mai mari decât plafonul de garantare × echivalentul în lei al plafonului de garantare

Capitolul 4

Depozitele bancare ale populației

Pe parcursul trimestrului III 2010, valoarea depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit din România a înregistrat prima scădere trimestrială din ultimii ani. Față de 30 iunie 2010, dată la care populația deținea la instituțiile de credit din sistemul bancar românesc depozite în sumă de 105,3 miliarde lei (maximul perioadei decembrie 2007 – septembrie 2010), la 30 septembrie 2010 se înregistrează o diminuare cu 2,3%, până la valoarea de 102,9 miliarde lei. Cu toate acestea, comparativ cu aceeași dată a anului anterior se consemnează o creștere cu un ritm anual de 6,2%.

Grafic 4.1. Evoluția valorii totale a depozitelor persoanelor fizice

Dinamica valorii depozitelor populației la instituțiile de credit din România reflectă faptul că, în pofida dificultăților generate de criza financiar-bancară, inclusiv a reducerii veniturilor disponibile, până la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2010, populația a continuat să economisească în detrimentul consumului, în principal din rațiuni de prudență, așa cum reiese și din studiul de piață realizat recent de către GfK România, la comanda Fondului, pe tema percepțiilor, atitudinilor și comportamentului de economisire al populației³⁴.

În schimb, în trimestrul III 2010, efectele erodării veniturilor disponibile ale populației asupra capacității sale de economisire au fost mult mai pronunțate, conducând la retrageri ale depozitelor populației de la instituțiile de credit din România pentru a face față situației economice actuale. Evoluția a fost comună ambelor componente ale valorii totale a depozitelor populației pe monede de denominare, deși declinul valorii depozitelor în valută a fost mai rapid decât cel al depozitelor în lei (variație trimestrială de -3,2% la depozitele în valută și de -1,6% la depozitele în lei).

După cum s-a prezentat și în cadrul primului capitol, principalii factori care au afectat veniturile disponibile ale populației sunt reprezentați de măsurile de austeritate adoptate în cursul acestui an, respectiv scăderea cu 25% a salariilor din sectorul public, diminuarea celei mai mari părți a

³⁴ Rezultatele studiului sunt publicate în acest număr al Buletinului, la Secțiunea a II-a "Articole și studii", și pot fi avute în vedere în corelație cu analiza efectuată în cadrul prezentului capitol.

transferurilor sociale, reducerile de personal, creșterea TVA cu 5 puncte procentuale, care a determinat mărirea ratei inflației, etc.

Potrivit rezultatelor studiului de piață amintit, majoritatea celor intervievați (7 din 10 persoane) consideră că, față de anul precedent, situația financiară proprie s-a înrăutățit. De asemenea, 43% dintre respondenți s-au confruntat în ultimele 12 luni cu reducerea venitului, iar 10% cu pierderea locului de muncă. Dintre subiecții care nu au economisit în anul 2010, 65% au indicat drept cauze principale scăderea veniturilor personale/ ale gospodăriei și majorarea cheltuielilor curente.

Dacă măsurilor menționate li se adaugă declinul remiterilor muncitorilor români din străinătate³⁵, în special din Spania și Italia, sunt obținute premisele deteriorării în continuare a veniturilor reale nete ale populației, cu afectarea corespunzătoare a capacității acesteia de a mai economisi.

Indicele câștigului salarial real, calculat ca raport între indicele câștigului salarial mediu nominal net și indicele prețurilor de consum, a continuat să se reducă, în luna septembrie 2010 comparativ cu septembrie 2009 fiind de 91,5%, după ce în iunie 2010 fusese de 98,8% față de iunie 2009.

Conform Eurostat, indicatorul de încredere aferent consumatorilor din România a stagnat în luna septembrie 2010 comparativ cu luna precedentă, manifestându-se un pesimism mai mare în ceea ce privește situația economică generală și perspectiva șomajului, inclusiv în legătură cu așteptările referitoare la economisire în următoarele 12 luni și la situația financiară a gospodăriilor.

Și studiul de piață realizat de către GfK România indică faptul că aproape o jumătate dintre cei intervievați consideră că situația lor financiară se va înrăutăți în 2011. Un sfert dintre respondenții care au economisit în 2010 intenționează să economisească mai mult anul viitor, în principal din motive de precauție, având în vedere gradul relativ ridicat de incertitudine privind impactul crizei și dezvoltarea economică viitoare. În schimb, aproximativ 20% dintre subiecți plănuiesc să economisească mai puțin în 2011 față de 2010 ca urmare a creșterii cheltuielilor curente și/ sau a scăderii veniturilor.

Un alt factor care ar fi putut exercita o influență negativă asupra economisirii în depozite bancare în trimestrul III 2010 este reprezentat de rata dobânzii pasive.

Așa cum s-a menționat și în primul capitol, în cel de-al treilea trimestru al anului 2010, rata dobânzii de politică monetară s-a menținut la 6,25%, iar ratele dobânzilor bonificate de bănci la depozitele atrase și la creditele acordate au cunoscut o tendință generală de scădere ca urmare a existenței unui surplus de lichiditate în sistemul bancar, variind în funcție de politica fiecărei bănci. Corelat cu rata inflației și cu impozitul pe dobândă introdus de la 1 iulie 2010, s-a ajuns ca unele rate ale dobânzilor la depozitele clienților să aibă niveluri real-negative sau doar cu puțin peste rata inflației, ceea ce nu a fost de natură să încurajeze economisirea.

Astfel, ratele dobânzilor practicate de bănci, atât la depozite, cât și la credite, au coborât la cele mai mici niveluri practicate în ultimii ani. Totuși, în decursul celui de-al treilea trimestru al anului 2010, băncile au promovat o politică de atragere a clienților, inclusiv prin oferte promoționale prin care s-a încercat contracararea efectelor introducerii impozitului pe dobândă.

³⁵ Pe primele opt luni ale anului 2010, remiterile muncitorilor români din străinătate au atins cel mai scăzut nivel al aceluiași interval de timp din ultimii cinci ani, reducându-se până la valoarea din primele opt luni ale anului 2005. De altfel, potrivit Institutului pentru Politica Emigrației, cu sediul la Washington, și altor institute din Hesse, Dublin și Madrid, Europa de Est a fost cel mai puternic afectată de criză în ceea ce privește remiterile muncitorilor plecați la muncă în străinătate.

Legat de aceste aspecte, studiul de piață menționat anterior relevă faptul că cei care economisesc prin produse bancare consideră drept nesatisfăcător nivelul dobânzilor (41% dintre respondenți), o altă nemulțumire față de instituțiile de credit referindu-se la comisioanele percepute.

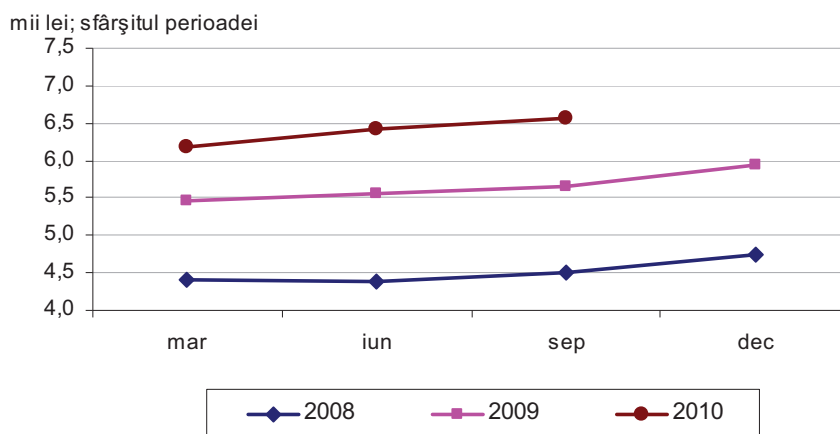
Față de aceeași perioadă a anului trecut, ambele categorii de depozite ale persoanelor fizice au înregistrat creșteri, cu un ritm anual de +5% în cazul valorii totale a depozitelor în lei și de +7,9% în cazul celor denominate în valută³⁶.

Depozitele în lei continuă să dețină ponderea majoritară în valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice (58,9% la 30 septembrie 2010), în creștere cu 0,4 puncte procentuale față de valoarea înregistrată la finele trimestrului II 2010. De altfel, moneda națională este preferată de majoritatea celor care economisesc, după cum relevă și studiul de piață realizat de GfK România, deoarece, pe de o parte, este moneda în care încasează salariul/ pensia, se plătesc diferitele produse achiziționate, iar pe de altă parte, valoarea banilor se păstrează mai bine.

Valoarea medie a unui depozit constituit de o persoană fizică se ridică, la 30 septembrie 2010, la 6,6 mii lei, continuând dinamica pozitivă înregistrată pe parcursul întregii perioade analizate, pe fondul diminuării mai pronunțate a numărului de deponenți persoane fizice raportați de instituțiile de credit³⁷ față de reducerea valorii sumelor economisite (o scădere cu 4,3% a numărului de deponenților persoane fizice comparativ cu situația de la 30 iunie 2010 față de o descreștere cu 2,3% a valorii depozitelor persoanelor fizice comparativ cu situația înregistrată la finele trimestrului II 2010). La nivelul anului, valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice a înregistrat o majorare cu 15,8% comparativ cu 30 septembrie 2009.

După cum se observă în graficul de mai jos, traiectoriile de creștere au pante similare în perioadele comparabile din anii 2008-2010.

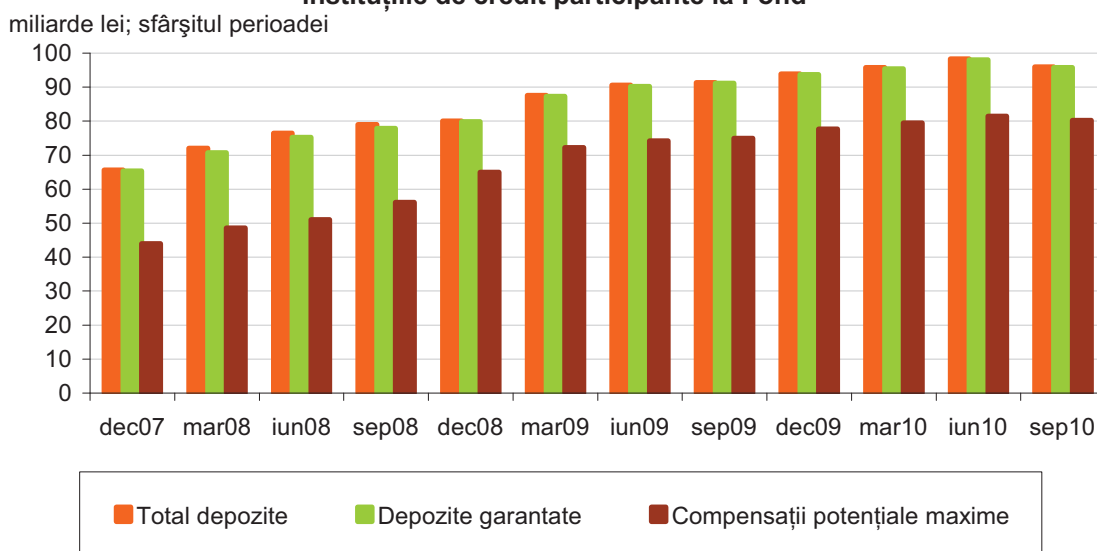
Grafic 4.2. Evoluția valorii medii a depozitelor persoanelor fizice

În raport cu valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice din sistemul bancar, valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond reprezenta, la 30 septembrie 2010, 93,3%, pondere apropiată celei înregistrate la sfârșitul trimestrului II 2010 (93,4%).

³⁶ Cursul de schimb al pieței valutare (RON/EUR) s-a depreciat de la 4,1981 lei/euro la finele lunii septembrie 2009 la 4,2674 lei/euro la sfârșitul lunii septembrie 2010.

³⁷ Una dintre cauzele reducerii numărului de deponenți persoane fizice este reprezentată de corecțiile raportate de instituțiile de credit cu privire la acest indicator. Explicația este dată de faptul că, în cazul persoanelor cu mai multe depozite la aceeași instituție de credit, acestea nu au fost agregate și raportate ca un depozit consolidat al unui singur titular, ci pentru fiecare depozit în parte s-a considerat, în mod eronat, un alt titular. De asemenea, au fost situații în care au fost raportați titulari ale căror conturi aveau sold zero.

Grafic 4.3. Evoluția depozitelor populației la instituțiile de credit participante la Fond

Aproape toți deponenții persoane fizice sunt garantați prin efectul legii (la 30 septembrie 2010, 99,98% din numărul total al deponenților garantați și negarantați, persoane fizice, la instituțiile de credit participante la Fond), ceea ce face ca valoarea depozitelor garantate ale acestora să fie apropiată de valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond.

La finele celui de-al treilea trimestru al anului 2010, depozitele populației care intrau în sfera de garantare a Fondului însumau 95,8 miliarde lei, reprezentând 99,8% din valoarea totală a depozitelor populației la instituțiile de credit participante la Fond. Valoarea este în scădere comparativ cu finele trimestrului precedent (-2,3 miliarde lei, corespunzător unei variații trimestriale de -2,3%), dar superioară celei din perioada similară a anului 2009 (+4,7 miliarde lei, corespunzător unui ritm anual de +5,2%).

La 30 septembrie 2010, depozitele garantate ale persoanelor fizice erau distribuite astfel din punct de vedere al valorii acestora:

Tabel 4.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice și a valorii totale a depozitelor acestora la 30 septembrie 2010

Nr. crt.	Indicator	Total	din care:			
			Depozite în cadrul plafonului de garantare	Depozite peste plafon		
				Total	din care:	
					Depozite între 50.001 euro și 100.000 euro inclusiv	Depozite mai mari de 100.000 euro
0	1	2=3+4	3	4=5+6	5	6
1.	Nr. deponenți garantați persoane fizice	14.971.323	14.923.198	48.125	35.779	12.346
2.	% în total	100	99,68	0,32	0,24	0,08
3.	Val. totală a depozitelor garantate (mld. lei)	95,79	69,97	25,82	9,45	16,37
4.	% în total	100	73,05	26,95	9,87	17,08
5.	Depozitul garantat mediu (mii lei)	6,40	4,69	536,56	264,04	1.326,32

Față de 30 iunie 2010, pe parcursul trimestrului III 2010 se constată o scădere atât a valorii depozitelor în cadrul plafonului de garantare (variație trimestrială de -1,8%), cât și a celor peste plafon (-3,7%). În cazul depozitelor garantate având valori peste plafonul de garantare, descreșterea a fost determinată de depozitele mai mari de 100.000 euro (variație trimestrială de -6,4%, corespunzând unei diminuări cu 1,13 miliarde lei), cele din intervalul (50.000 euro; 100.000 euro] majorându-se cu 1,4%, respectiv 0,13 miliarde lei în perioada iulie – septembrie 2010.

Cea mai mare contribuție la restrângerea valorii depozitelor garantate a avut-o contracția depozitelor mai mici decât plafonul de garantare (-1,3 miliarde lei pe parcursul trimestrului III 2010).

La sfârșitul celui de-al treilea trimestru al anului 2010, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane fizice se ridică la 80,2 miliarde lei, în scădere cu 1,6% față de 30 iunie 2010, dar cu o dinamică anuală pozitivă (+7%) în comparație cu 30 septembrie 2009.

Pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond la 30 septembrie 2010, această valoare corespundea unui număr de 14.971.323 deponenți garantați persoane fizice³⁸, care ar fi beneficiat de aceste compensații dacă s-ar fi produs evenimentul indisponibilizării depozitelor.

După cum s-a menționat în capitolele anterioare, față de numărul total de deponenți persoane fizice la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv 14.974.550 persoane fizice, cei garantați (beneficiari de compensații în condițiile legii) reprezentau 99,98%, pondere neschimbată față de 30 iunie 2010. Astfel, potențial, numai 3.227 de deponenți persoane fizice nu ar fi intrat în sfera de garantare a Fondului³⁹.

Având în vedere distribuția depozitelor după valoarea acestora în raport cu plafonul de garantare, datele de la 30 septembrie 2010 indică faptul că 99,7% din deponenții garantați persoane fizice erau acoperiți integral întrucât aveau depozite sub plafonul de garantare, pondere nemodificată față de finele primelor două trimestre ale anului 2010.

În funcție de valoarea fiecărui depozit garantat comparativ cu plafonul de garantare, în tabelul următor este prezentată evoluția valorii totale maxime a compensațiilor potențiale.

³⁸ Numărul total al deponenților se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

³⁹ Se referă, în principal, la administratorii, directorii, membrii consiliului de supraveghere, auditorii, acționarii semnificativi ai instituției de credit, deponenții cu statut similar în cadrul altor societăți din grupul instituției de credit, precum și la membrii familiilor (soț/soție, rudele și afinii de gradul întâi) și terțele persoane care acționează în numele deponenților menționați anterior.

**Tabel 4.2. Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale
afere de deponenților garantați persoane fizice**

Indicator	Trim. III 2009	Trim. IV 2009	Trim. II 2010	Trim. III 2010	Indice (%)		
					Trim. III 2010/ Trim. III 2009	Trim. III 2010/ Trim. IV 2009	Trim. III 2010/ Trim. II 2010
0	1	2	3	4	5=4/1*100	6=4/2*100	7=4/3*100
Total compensații potențiale (mld. lei), din care:	74,96	77,64	81,47	80,24	107,04	103,35	98,49
- compensații potențiale afere de deponenților cu depozite mai mici sau egale cu plafonul de garantare (mld. lei)	65,84	67,95	71,24	69,97	106,27	102,97	98,22
% în total	87,83	87,52	87,44	87,20	-0,63 p.p.	-0,32 p.p.	-0,24 p.p.
- compensații potențiale afere de deponenților cu depozite peste plafonul de garantare (mld. lei)	9,12	9,69	10,23	10,27	112,61	105,99	100,39
% în total	12,17	12,48	12,56	12,80	+0,63 p.p.	+0,32 p.p.	+0,24 p.p.

În raport cu valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice la 30 septembrie 2010, suma maximă a compensațiilor potențiale pentru această categorie de deponenți reprezenta 83,8%, cu 0,8 puncte procentuale mai mult decât la sfârșitul trimestrului anterior și cu 1,5 puncte procentuale peste nivelul de la 30 septembrie 2009.

Această valoare ridicată se explică prin ponderea mare a depozitelor garantate cu valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare (73,05%) și numărul redus al persoanelor fizice cu depozite peste plafonul de garantare (48.125 persoane). Referitor la aceștia din urmă, în cazul indisponibilizării depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond la 30 septembrie 2010, doar 0,3% din numărul total al deponenților garantați persoane fizice nu ar fi fost acoperiți integral, compensația aferentă acestora fiind limitată la plafonul de garantare, ceea ce ar fi însemnat o sumă de 10,3 miliarde lei.

Majorarea de la 1 ianuarie 2011 a plafonului de garantare la echivalentul în lei al sumei de 100.000 euro va conduce la mărirea sumei acoperite de Fond din valoarea totală a depozitelor garantate ale populației. Luând în calcul datele de la 30 septembrie 2010, pentru un plafon de garantare potențial de 100.000 euro, valoarea totală maximă a compensațiilor afere de persoanelor fizice ar fi fost de 84,7 miliarde lei (+5,6% față de situația existentă pentru plafonul de garantare de 50.000 euro). În raport cu valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice, ponderea valorii totale maxime a compensațiilor potențiale afere de acestei categorii de deponenți ar fi urcat la 88,4% (+4,6 puncte procentuale comparativ cu ponderea corespunzătoare pentru plafonul de garantare de 50.000 euro).

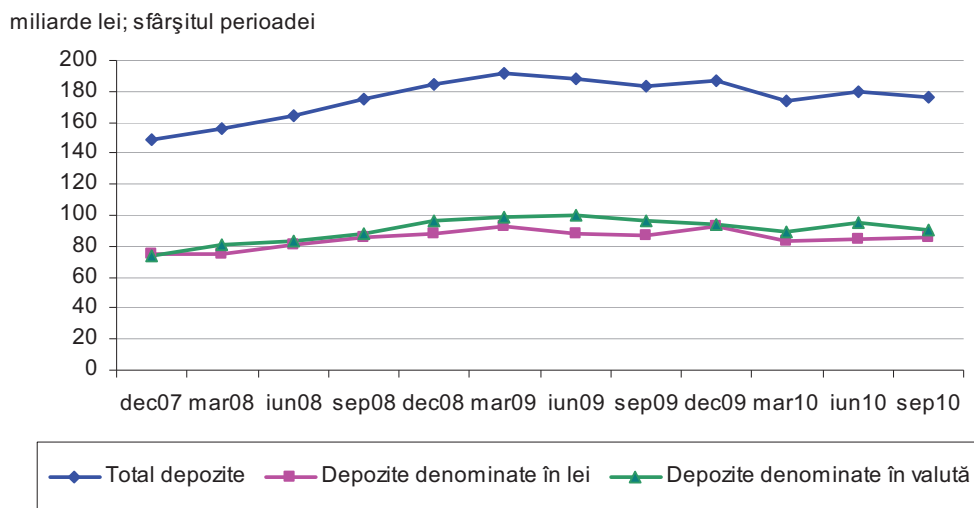
De asemenea, în ipoteza unui plafon de garantare de 100.000 euro la 30 septembrie 2010, numărul deponenților persoane fizice care ar fi beneficiat de acoperirea integrală a depozitelor acestora ar fi crescut cu 35.779 persoane, doar 0,08% din numărul deponenților garantați persoane fizice (12.346 persoane) rămânând cu o acoperire a depozitelor limitată la plafonul de garantare.

Capitolul 5

Depozitele bancare ale persoanelor juridice

La data de 30 septembrie 2010 persoanele juridice⁴⁰ dețineau la instituțiile de credit din România depozite în sumă de 176,4 miliarde lei. Valoarea este inferioară atât nivelului înregistrat la 30 iunie 2010, de 179,4 miliarde lei (variație trimestrială de -1,7%), cât și celui consemnat la sfârșitul trimestrului III 2009 (variație anuală de -3,7%).

Grafic 5.1. Evoluția valorii totale a depozitelor persoanelor juridice

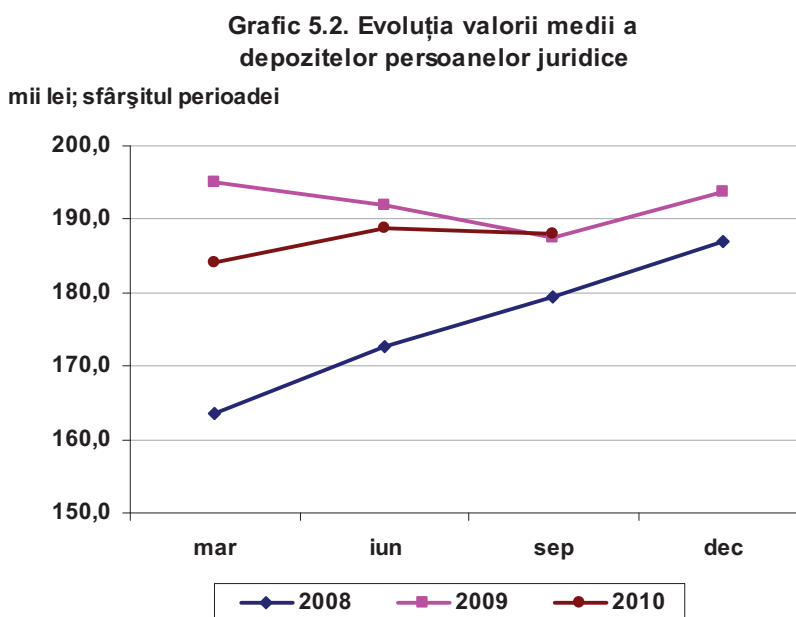

Declinul valorii totale a depozitelor persoanelor juridice în trimestrul III 2010 a fost generat de evoluția depozitelor în valută, care au suferit o contracție cu 4,6% în perioada iulie-septembrie 2010, ajungând la 90,5 echivalent miliarde lei (-6,1% comparativ cu 30 septembrie 2009). În schimb, depozitele în lei au consemnat o variație trimestrială de +1,7%, care nu a putut însă contracara diminuarea valorii depozitelor în valută ale persoanelor juridice. La sfârșitul trimestrului III 2010, depozitele în moneda națională ale persoanelor juridice însumau 85,9 miliarde lei (-0,9% față de 30 septembrie 2009).

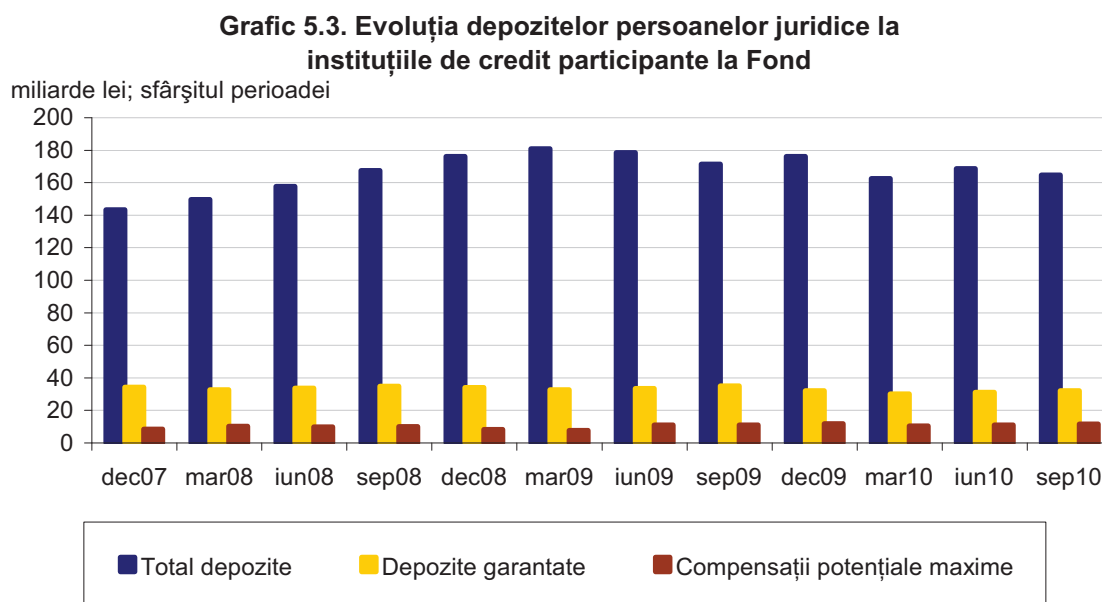
Dinamica negativă a depozitelor în valută ale persoanelor juridice a fost determinată, în principal, de acei deponenți care nu fac parte din categoria întreprinderilor mici și mijlocii, în timp ce contribuția cea mai mare la creșterea valorii totale a depozitelor în lei a revenit întreprinderilor mici și mijlocii.

⁴⁰ Din cauza faptului că Fondul nu dispune decât de date agregate referitoare la depozitele tuturor tipurilor de deponenți persoane juridice (inclusiv instituții de credit, instituții financiare, societăți de asigurări, organisme de plasament colectiv, fonduri de pensii, autorități publice centrale și locale, etc.), nu se poate realiza o analiză separată a dinamicii depozitelor companiilor/ societăților nefinanciare. Cu toate acestea, prin situația depozitelor garantate ale persoanelor juridice va fi prezentată o imagine apropiată de cea a depozitelor întreprinderilor mici și mijlocii, dat fiind faptul că acestea formează aproape în totalitate sfera deponenților garantați persoane juridice.

Valoarea medie a unui depozit constituit de o persoană juridică se ridică, la 30 septembrie 2010, la 187,9 mii lei, în creștere cu doar 0,2% comparativ cu nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent, în condițiile în care în trimestrul al III-lea al anului 2010 aceasta s-a redus cu 0,5%.

În raport cu valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice din sistemul bancar din România, cele plasate la instituțiile de credit participante la Fond reprezentau 93,4% la sfârșitul lunii septembrie 2010, în ușoară scădere față de trimestrul II 2010 (-0,6 puncte procentuale).

La 30 septembrie 2010, 95,1% din numărul total al deponenților garantați și negarantați persoane juridice la instituțiile de credit participante la Fond era reprezentat de persoanele juridice garantate, a căror valoare totală a depozitelor cumula 19,4% din valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond, însumând 32 miliarde lei.

Valoarea depășește nivelul trimestrului precedent cu 1 miliard lei, corespunzând unei variații trimestriale de +3,2%. Cu toate acestea, față de perioada similară din 2009, valoarea depozitelor garantate ale persoanelor juridice s-a contractat cu 3,0 miliarde lei, corespunzând unei variații anuale de -8,6%.

Diminuarea la nivel de an (septembrie 2010/ septembrie 2009) a valorii depozitelor garantate ale persoanelor juridice a fost influențată de scăderea cererii interne, restrângerea activității IMM-urilor sau chiar închiderea acestora, obținerea unor performanțe mai scăzute decât în anii anteriori, precum și de dificultățile în a obține accesul la finanțarea bancară.

Potrivit datelor statistice publicate, în perioada ianuarie 2008 – septembrie 2010 numărul agenților economici pentru care a fost declanșată procedura de insolvență se ridică la aproape 50.000, în 60% din cazuri acțiunea fiind deja finalizată. Cele mai multe proceduri de insolvență au fost inițiate anul trecut, când un număr de 19.894 agenți economici au intrat în faliment, iar în 2010, până la sfârșitul lunii septembrie, 13.757 societăți au intrat în incapacitate de plată.

În trimestrul III 2010, indicele încrederii în economie a cunoscut o ușoară îmbunătățire, de la 75 în luna iunie la 76,7 în septembrie 2010, ca urmare a unei percepții mai favorabile privitoare la industrie, consum și construcții, deși indicatorii rămân la niveluri negative. Toate acestea pot reprezenta un indiciu al faptului că activitatea economică se menține fragilă.

Creșterea depozitelor garantate denominate în lei ale persoanelor juridice în cel de-al treilea trimestru al anului 2010 a fost determinată în parte de majorarea semnificativă a încasărilor din prestările de servicii, domeniu în care întreprinderile mici și mijlocii dețin ponderea majoritară.

Pe monede de denominare, valoarea depozitelor garantate denominate în lei a fost de 22,7 miliarde lei la finele trimestrului III 2010, mai mare cu 1,2 miliarde lei (+5,6%) față de sfârșitul trimestrului precedent, fiind totodată superioară cu 0,8 miliarde lei (+3,7%) nivelului înregistrat la sfârșitul trimestrului III 2009. În schimb, depozitele denominate în valută au însumat 9,3 echivalent miliarde lei la sfârșitul trimestrului III 2010 (variație trimestrială de -2,1% față de sfârșitul trimestrului II 2010, respectiv ritm anual de scădere cu 29% comparativ cu 30 septembrie 2009⁴¹).

La finele lunii septembrie 2010, depozitele în lei dețineau o pondere de 70,9% în valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice, cea mai mare valoare a perioadei 2009-2010, fiind cu 1,5 puncte procentuale peste nivelul de la 30 iunie 2010 și cu 8,3 puncte procentuale mai mare decât la sfârșitul trimestrului III 2009.

La 30 septembrie 2010, depozitele garantate ale persoanelor juridice erau distribuite astfel din punct de vedere al valorii acestora:

⁴¹ Cursul de schimb al pieței valutare (RON/EUR) s-a depreciat de la 4,1981 lei/euro la finele lunii septembrie 2009 la 4,2674 lei/euro la sfârșitul lunii septembrie 2010.

Tabel 5.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice și a valorii totale a depozitelor acestora la 30 septembrie 2010

Nr. crt.	Indicator	Total	din care:			
			Depozite în cadrul plafonului de garantare	Depozite peste plafon		
				Total	din care:	
					Depozite între 50.001 euro și 100.000 euro inclusiv	Depozite mai mari de 100.000 euro
0	1	2=3+4	3	4=5+6	5	6
1.	Nr. deponenți garantați persoane juridice	860.197	839.638	20.559	9.728	10.831
2.	% în total	100	97,61	2,39	1,13	1,26
3.	Val. totală a depozitelor garantate (mld. lei)	32,02	7,20	24,82	2,94	21,88
4.	% în total	100	22,49	77,51	9,18	68,33
5.	Depozitul garantat mediu (mii lei)	37,23	8,58	1.207,39	301,95	2.020,63

Față de 30 iunie 2010, se constată o creștere a valorii depozitelor garantate ale persoanelor juridice pentru toate subintervalele, cu variații trimestriale de +3,7% pentru depozitele sub plafonul de garantare, +8,1% pentru depozitele cu valori în intervalul (50.000 euro; 100.000 euro] și +2,5% pentru depozitele de peste 100.000 euro.

La 30 septembrie 2010, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane juridice a fost de 11,6 miliarde lei, cu 4,8% peste nivelul de la sfârșitul trimestrului II 2010, pe fondul menținerii dinamicii depozitelor garantate ale persoanelor juridice în teritoriul pozitiv.

Pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond la 30 septembrie 2010, această valoare corespundea unui număr de 860.197 deponenți garantați persoane juridice⁴² (față de 873.158 deponenți garantați persoane juridice la 30 iunie 2010) care ar fi beneficiat de aceste compensații dacă s-ar fi produs evenimentul indisponibilizării depozitelor.

Având în vedere distribuția depozitelor după valoarea acestora în raport cu plafonul de garantare, datele de la 30 septembrie 2010 indică faptul că 97,6% (97,8% la 30 iunie 2010) din deponenții garantați persoane juridice erau acoperiți integral întrucât aveau depozite sub plafonul de garantare.

⁴² Numărul total al deponenților se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

Tabel 5.2. Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane juridice

Indicator	Trim. III 2009	Trim. IV 2009	Trim. II 2010	Trim. III 2010	Indice (%)		
					Trim. III 2010/Trim. III 2009	Trim. III 2010/Trim. IV 2009	Trim. III 2010/Trim. II 2010
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=4/1*100</i>	<i>6=4/2*100</i>	<i>7=4/3*100</i>
Total compensații potențiale (mld. lei), din care:	10,99	11,75	11,06	11,59	105,46	98,64	104,79
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite mai mici sau egale cu plafonul de garantare (mld. lei)	6,96	7,28	6,94	7,20	103,45	98,90	103,75
<i>% în total</i>	<i>63,33</i>	<i>61,96</i>	<i>62,75</i>	<i>62,12</i>	<i>-1,21 p.p.</i>	<i>+0,16 p.p.</i>	<i>-0,63 p.p.</i>
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite peste plafonul de garantare (mld. lei)	4,03	4,47	4,12	4,39	108,93	98,21	106,55
<i>% în total</i>	<i>36,67</i>	<i>38,04</i>	<i>37,25</i>	<i>37,88</i>	<i>+1,21 p.p.</i>	<i>-0,16 p.p.</i>	<i>+0,63 p.p.</i>

În raport cu valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice la 30 septembrie 2010, suma maximă a compensațiilor potențiale pentru această categorie de deponenți reprezenta 36,2%, cu 0,5 puncte procentuale mai mare decât la sfârșitul trimestrului II 2010 și cu 4,8 puncte procentuale peste nivelul de la 30 septembrie 2009.

Pentru un plafon de garantare ipotetic egal cu echivalentul în lei al sumei de 100.000 euro⁴³, datele de la 30 septembrie 2010 relevă o creștere a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice cu 3,2 miliarde lei (+27,6%) față de suma corespunzătoare pentru plafonul de garantare de 50.000 euro. Totodată, ponderea valorii maxime a compensațiilor potențiale în valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice ar fi crescut la 46,2% (+10 puncte procentuale față de situația pentru plafonul de garantare de 50.000 euro).

De asemenea, numărul deponenților garantați persoane juridice ale căror depozite ar fi fost acoperite integral s-ar fi mărit cu 9.728 persoane, numai 1,26% din numărul deponenților garantați persoane juridice rămânând cu o acoperire a depozitelor limitată la plafonul de garantare.

⁴³ Plafonul de garantare se va majora de la echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro la cel al sumei de 100.000 euro începând cu 1 ianuarie 2011.

II. Articole și studii

Raportul “Economisire și investiții”

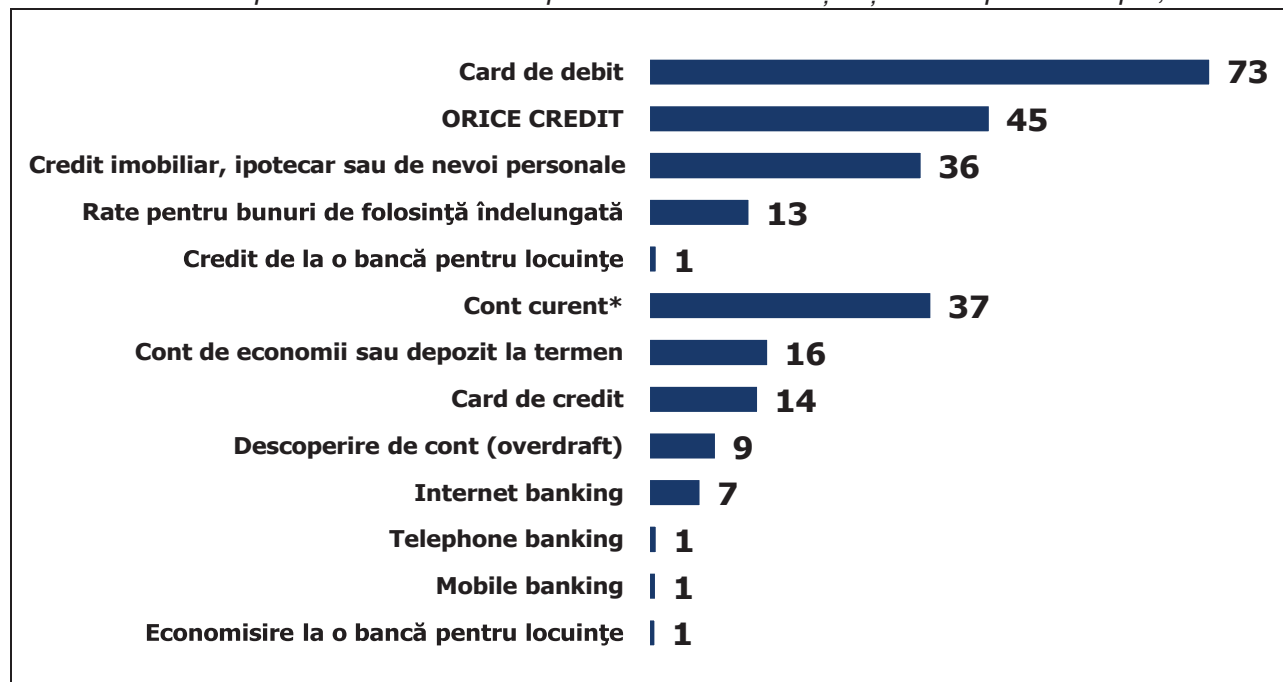
În perioada 1-25 octombrie a acestui an, la comanda Fondului, a fost realizat un studiu de piață referitor la percepțiile, atitudinile și comportamentul de economisire al publicului, în general, dar și la economisirea prin produse bancare, comportamentul de utilizare a creditelor bancare, gradul de cunoaștere a Fondului, analiza satisfacției populației față de propria situație financiară, achiziția de bunuri de folosință îndelungată și investițiile.

Studiul “Economisire și investiții” a fost realizat de către GfK România, institut de cercetare de piață, și a cuprins o etapă calitativă și una cantitativă, rezultatele acestora din urmă fiind prezentate în acest capitol.

Eșantionul luat în studiu a fost de 1.228 subiecți, persoane cu vârsta peste 18 ani, care locuiesc în mediul urban și utilizează cel puțin un instrument financiar-bancar. Eroarea maximă de eșantionare este de +/- 2,83%, la un nivel de încredere de 95%.

1. Situația financiară a populației

R3. Pe care dintre produsele bancare de pe această listă le dețineți? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar.

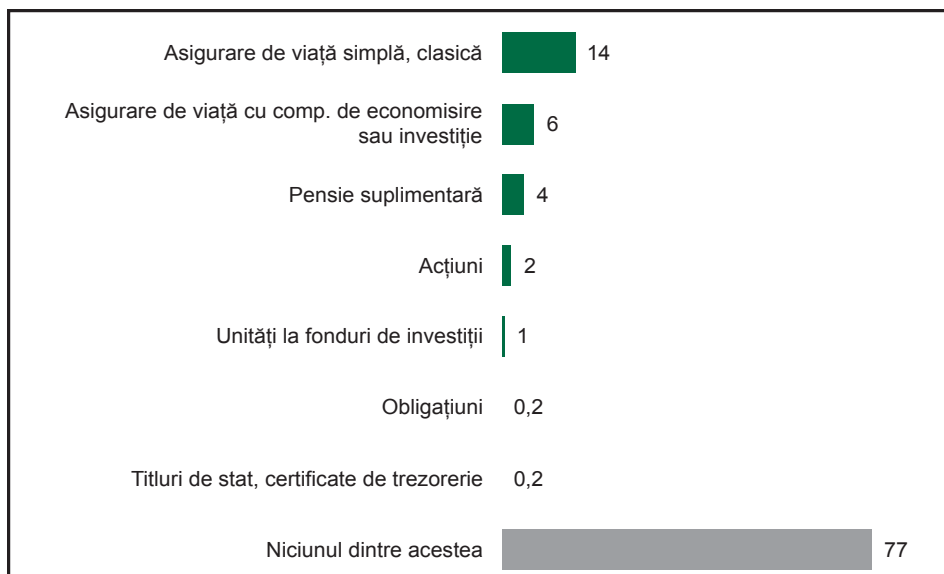
** Nu toți clienții băncilor sunt conștienți că dețin un cont curent, %*

Cel mai folosit produs bancar, exceptând contul curent, este cardul de debit (cca. 3/4 din clienții băncilor), urmat de credit (45%). 16% din clienții băncilor dețin conturi de economii sau depozite la termen.

Creditele sunt deținute în mai mare măsură de persoanele cu vârste între 35 și 44 de ani (54%) și de persoanele care au copii (50%), din toate categoriile de venit.

Conturile de economii sau depozitele la termen sunt mai utilizate de bucureșteni (24%), persoane în vârstă de peste 55 de ani (23%), cu educație superioară (22%), venit peste medie (28%) și fără credite (20%).

R4. Dar dintre aceste produse financiare pe care le dețineți? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

14% din populația analizată are asigurare de viață simplă, în timp ce asigurarea de viață cu componentă de economisire sau investiție este deținută de 6%.

Q1. Cât de mulțumit sunteți de situația financiară actuală a gospodăriei dvs.? – Răspuns unic, asistat

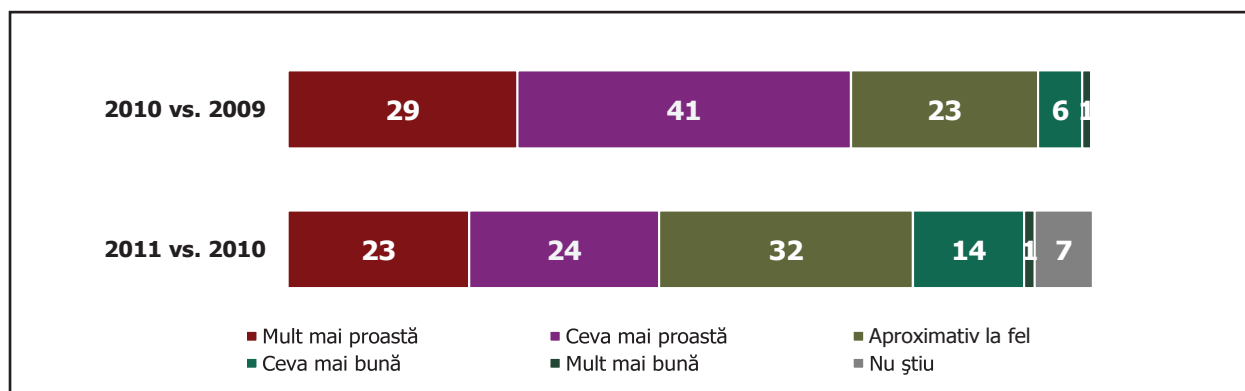
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Mare parte din populația care are relație cu banca (6 din 10 persoane) nu este mulțumită de situația financiară proprie actuală. Ceva mai mult de o treime din subiecți se declară oarecum mulțumiți, iar alți 4% se declară foarte mulțumiți.

Așa cum era de așteptat, persoanele cu venit ridicat și cele cu economii la bănci se arată ușor mai mulțumite de situația lor financiară. Nemulțumirea este mai evidentă în rândul femeilor, persoanelor cu educație sub medie sau al celor cu vârsta între 45 și 54 de ani.

Q2. Cum este în prezent situația financiară a gospodăriei dvs. față de acum 12 luni? – Răspuns unic, asistat

Q3. Dar peste încă 12 luni cum credeți că va fi situația financiară a gospodăriei dvs. comparativ cu cea de acum? – Răspuns unic, asistat

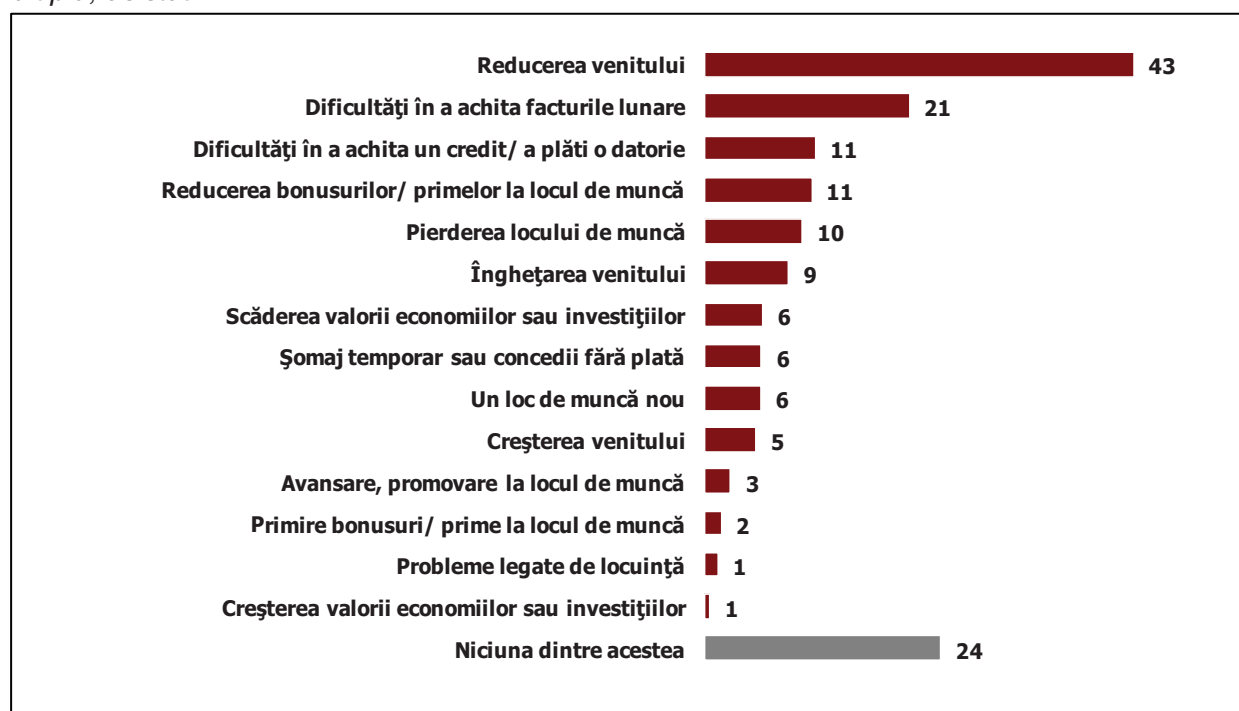

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Majoritatea (7 din 10 persoane) consideră că situația financiară proprie este mai proastă decât în anul precedent. De cealaltă parte, doar 7% au declarat că situația lor s-a îmbunătățit în ultimul an. Pentru aproximativ un sfert din populația bancarizată, situația financiară nu a suferit modificări față de anul precedent.

Aproape jumătate (47%) din clienții intervievați ai băncilor consideră că situația lor financiară se va înrăutăți în 2011, în timp ce 15% se așteaptă la o îmbunătățire. Persoanele care au economii au simțit în mai mare măsură o îmbunătățire a situației financiare și, în același timp, se declară mai optimiști cu privire la anul 2011.

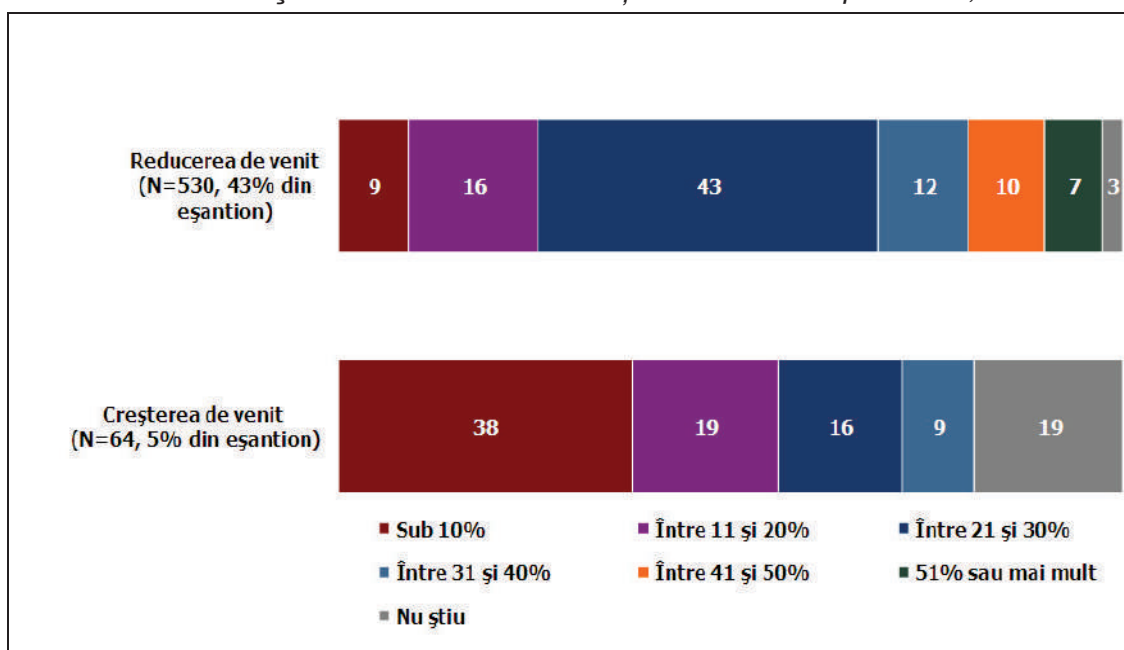
Q4. Pe care dintre experiențele de pe această listă le-ați avut în ultimele 12 luni? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q5. Cât de mare a fost reducerea de venit pe care ați suferit-o? – Răspuns unic, asistat

Q6. Cât de mare a fost creșterea de venit de care v-ați bucurat? – Răspuns unic, asistat

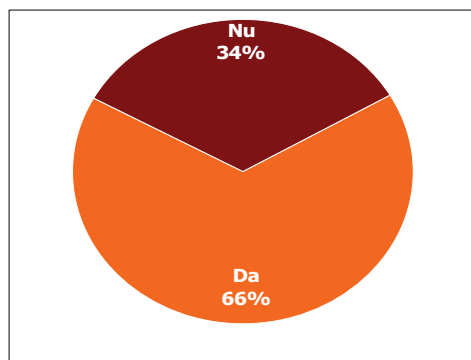

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Principalul factor care a influențat situația financiară a populației bancarizate este reducerea venitului (43% din gospodării), în majoritatea cazurilor (68%) aceasta fiind de maxim 30%.

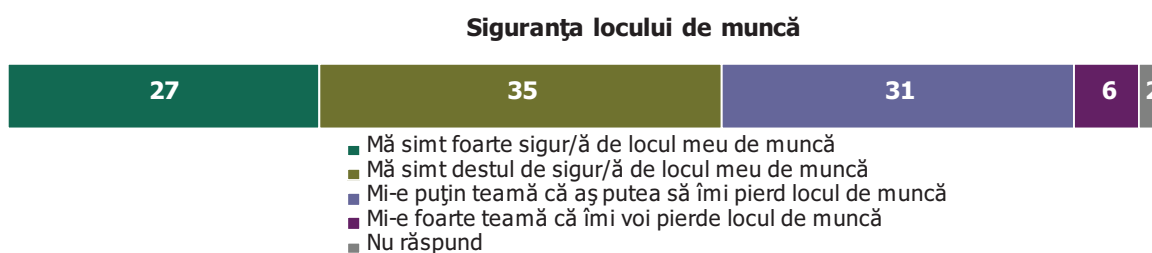
Creșterea de venit, acolo unde a intervenit, a fost, de asemenea, în mare parte (73%) în intervalul 1-30%.

Q7. În prezent aveți un loc de muncă? – Răspuns unic, spontan

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q8. În ce măsură vă temeți de pierderea locului de muncă? – Răspuns unic, asistat

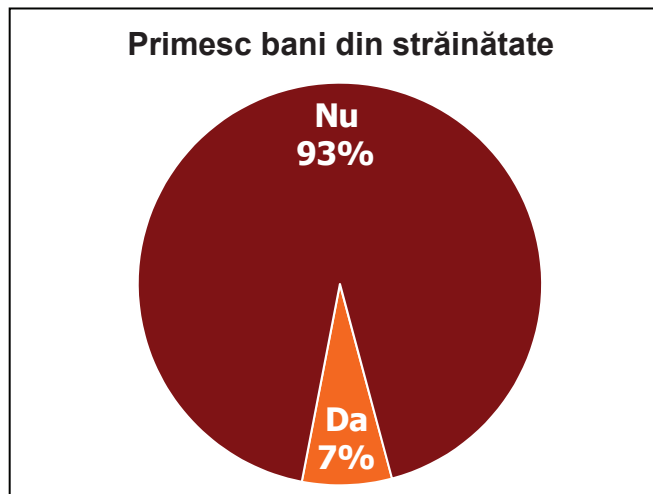

N=814 persoane care au un loc de muncă, %

Persoanele care au un loc de muncă reprezintă 2/3 din populația urbană bancarizată. Mare parte din aceștia (62%) consideră sigur locul de muncă, însă există și angajați (37%) care se tem că își vor pierde locul de muncă.

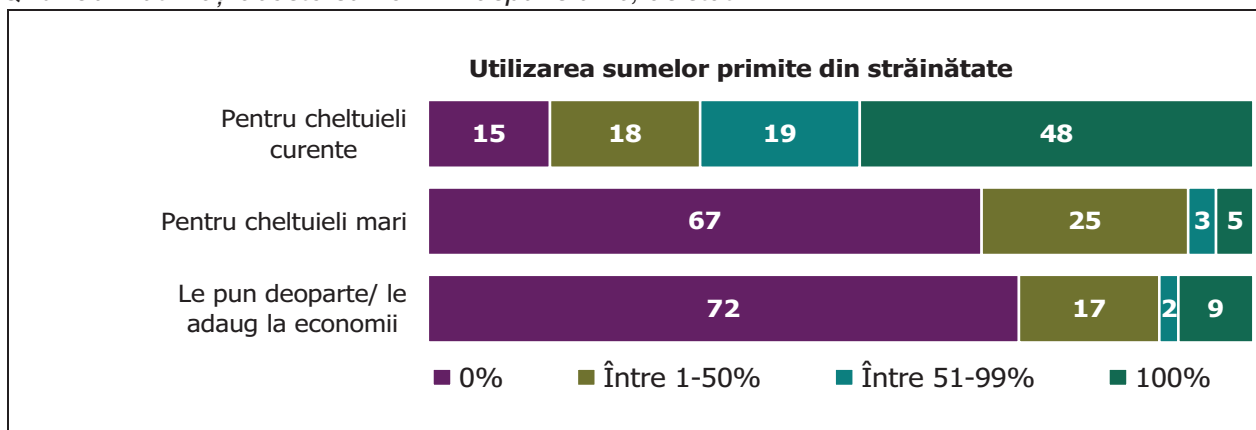
Teama că își vor pierde locul de muncă este mai accentuată în rândul celor cu venit scăzut și al celor care nu utilizează internetul, în timp ce persoanele din Muntenia, cele cu vârsta de peste 55 de ani, patronii sau managerii și mai ales persoanele care au economii în bănci (51% dintre acestea se simt foarte sigure la locul de muncă) au o siguranță mai mare a locului de muncă.

Q9. Primiți bani de la rude sau prieteni plecați în străinătate? – Răspuns unic, spontan

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q10. Cum utilizați aceste sume? – Răspuns unic, asistat

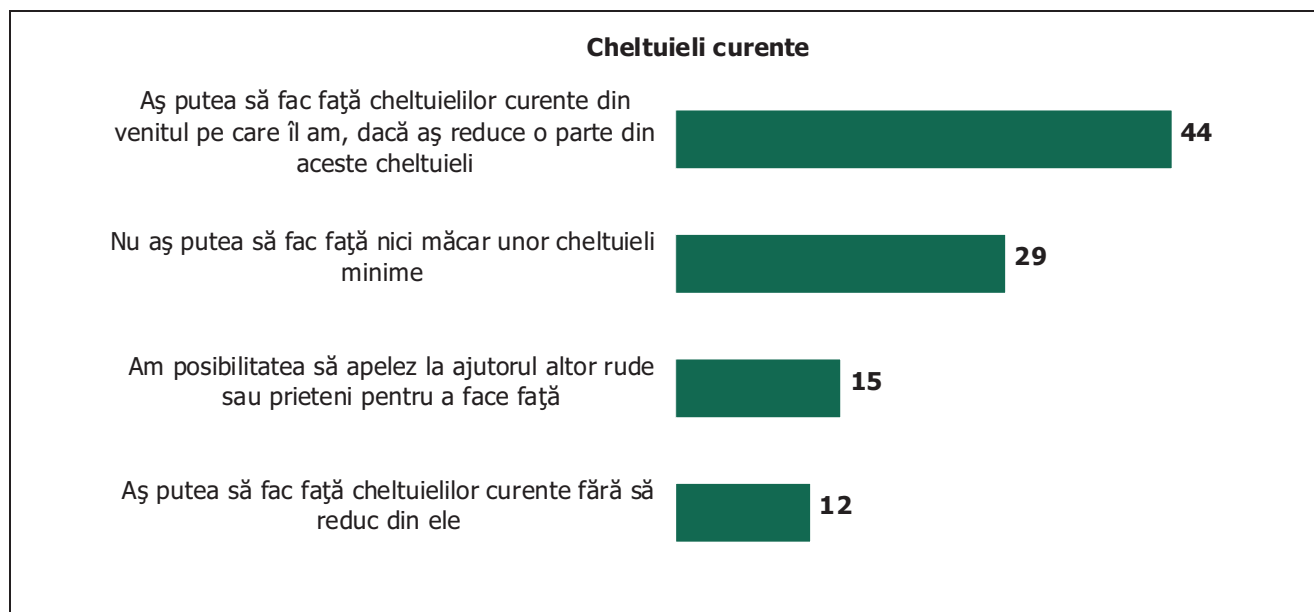

N=88 persoane care primesc bani de la rude din străinătate, %

7% din clienții băncilor primesc bani de la rude din străinătate, procent ce este mai ridicat în regiunea Banat/ Crișana/ Maramureș (12%), în rândul tinerilor (18-24 ani – 15%) și în rândul celor cu economii la bănci.

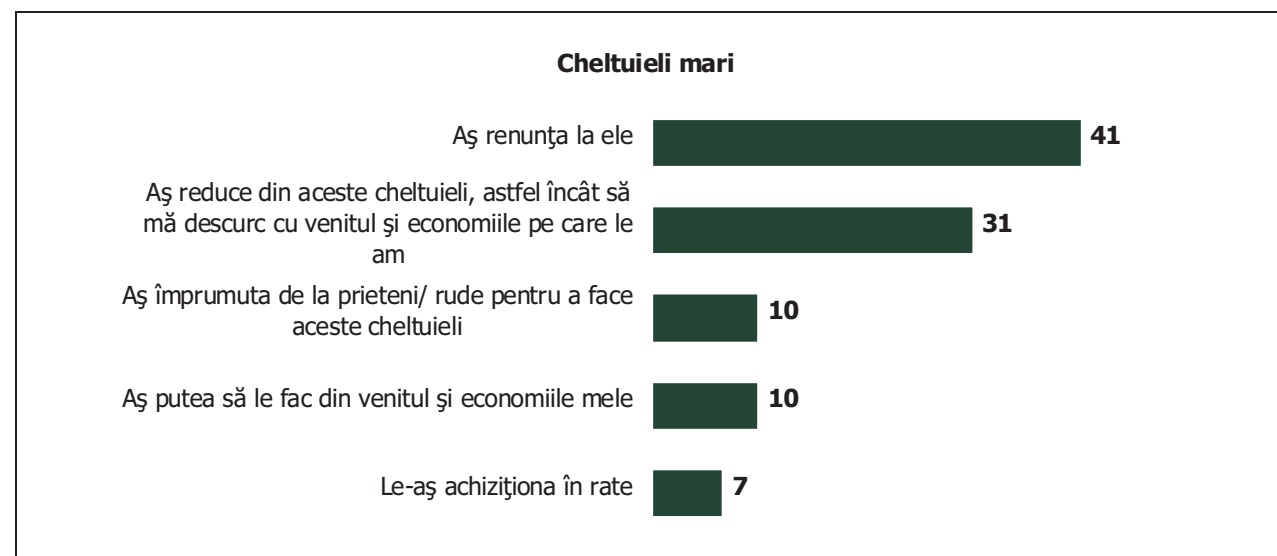
Majoritatea respondenților (85%) folosesc acești bani inclusiv pentru cheltuielile curente, un sfert dintre aceștia recunoscând că fără acest ajutor nu ar putea să facă față nici măcar unor cheltuieli minime. Ceva mai mult de o pătrime dintre cei care primesc bani de la rude din străinătate îi economisesc parțial (19%) sau în totalitate (9%).

Q11. Dacă nu ați primi acești bani din străinătate, cum ați proceda cu cheltuielile curente? – Răspuns unic, asistat

N=88 persoane care primesc bani de la rude din străinătate și îi folosesc pentru cheltuieli curente, %

Q12. Dacă nu ați primi acești bani din străinătate, cum ați proceda cu cheltuielile mari? – Răspuns unic, asistat

N=29* persoane care primesc bani de la rude din străinătate și îi folosesc pentru cheltuieli mari, %

* baza mică.

Mare parte din cei care primesc bani din străinătate ar trebui să reducă din cheltuielile curente sau chiar nu le-ar putea face față fără acest ajutor. În aceleași condiții (fără ajutor din străinătate), oamenii ar renunța sau ar reduce cheltuielile mari.

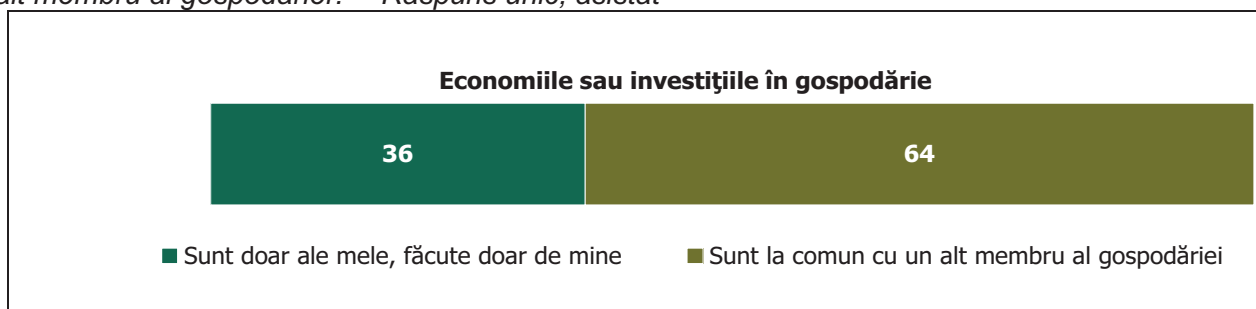
2. Economisirea în rândul populației

Q13. Aveți economii sau investiții făcute, adică bani pe care i-ați pus deoparte sau i-ați investit în ceva ce ați putea să vindeți mai târziu cu câștig? – Răspuns unic, spontan

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q14. Economiiile sau investițiile pe care le aveți sunt făcute doar de dvs. sau sunt la comun cu un alt membru al gospodăriei? – Răspuns unic, asistat

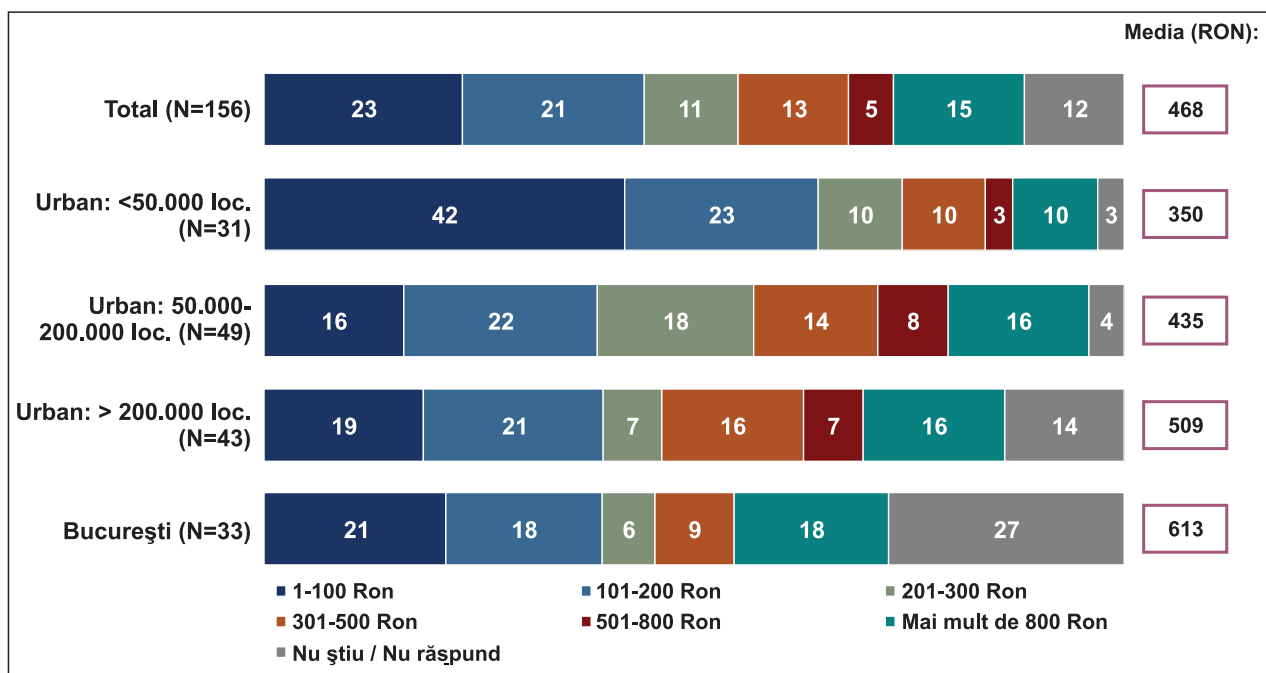

N=248 persoane care au economii sau investiții, %

20% din populația bancarizată are economii sau investiții - proprii (1/3) sau la comun cu un alt membru al gospodăriei (2/3).

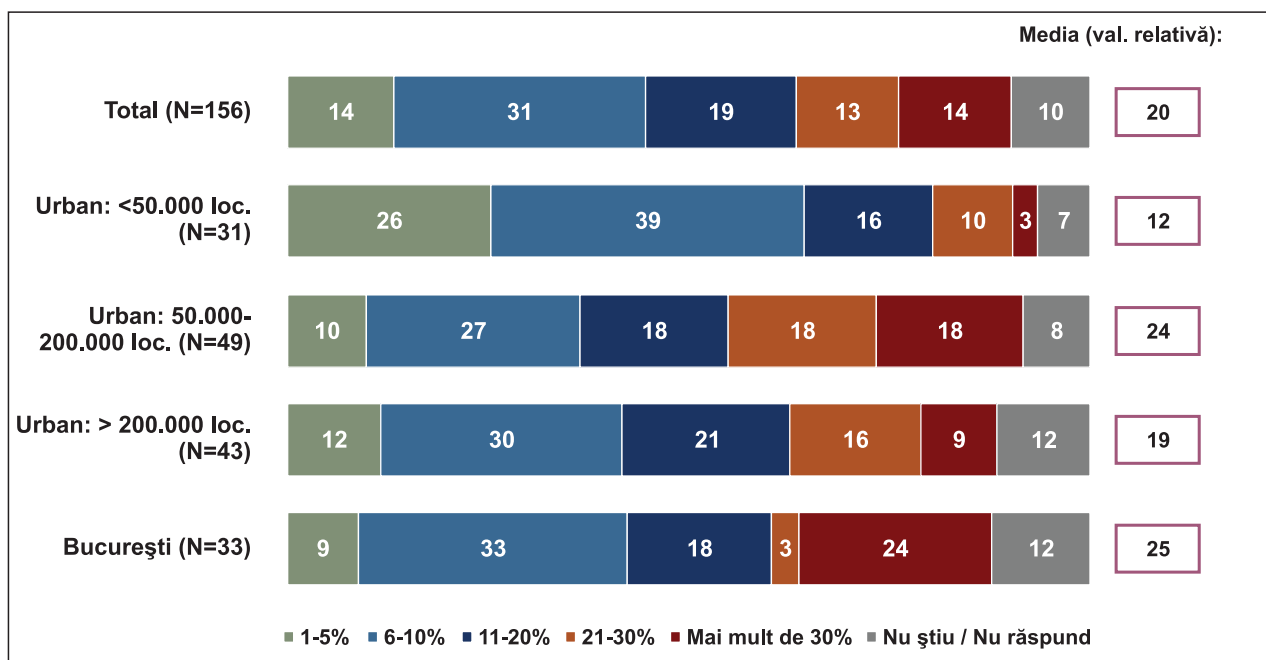
Mai multe persoane din Ardeal au economii (27%) și mai puține din Muntenia (14%). De asemenea, persoanele în vârstă economisesc în mai mare măsură (26%), la fel și cei care nu dețin credite.

Q17. În anul 2010 ce sumă ați reușit să puneți deoparte, în medie, în fiecare lună? – Răspuns unic, spontan

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Q18. Aproximativ ce procent din venitul dvs. personal lunar reușiți să puneți deoparte? – Răspuns unic, spontan

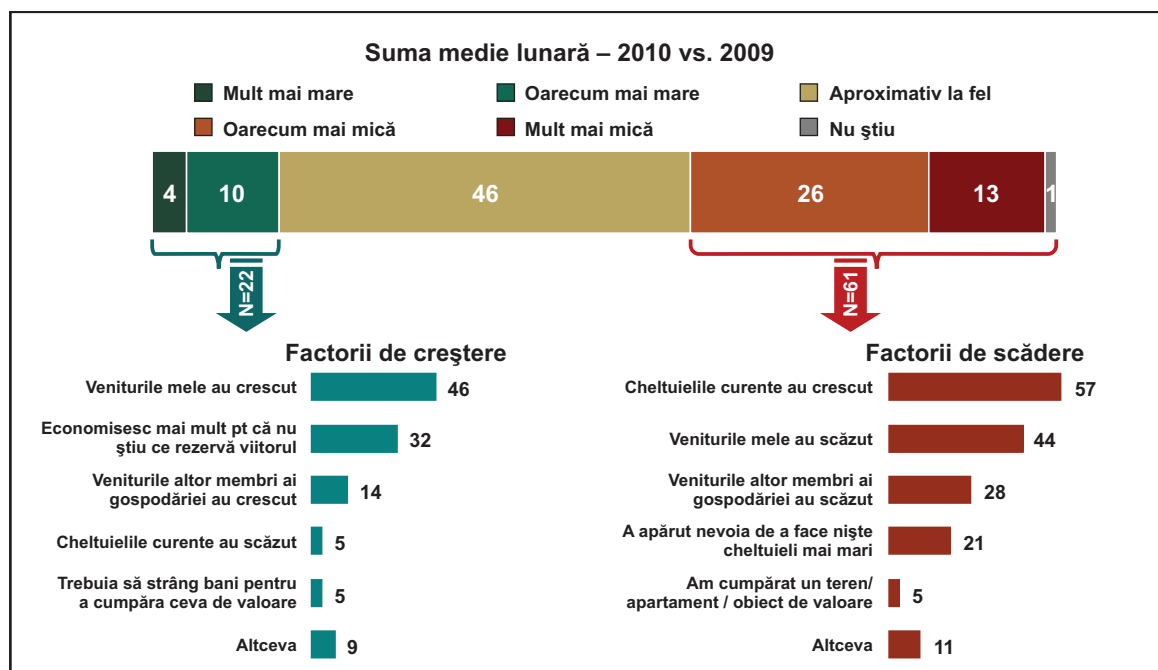
N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Aproximativ două treimi dintre cei care au economii au reușit să economisească și în 2010, suma lunară economisită fiind în medie puțin peste 100 euro sau 20% din venit.

Q19. Și această sumă medie lunară pe care ați reușit să o puneți deoparte în 2010 a fost mai mare, mai mică sau la fel cu cea din 2009? – Răspuns unic, asistat

Q20. Care sunt factorii care au influențat această creștere? – Răspuns multiplu, asistat

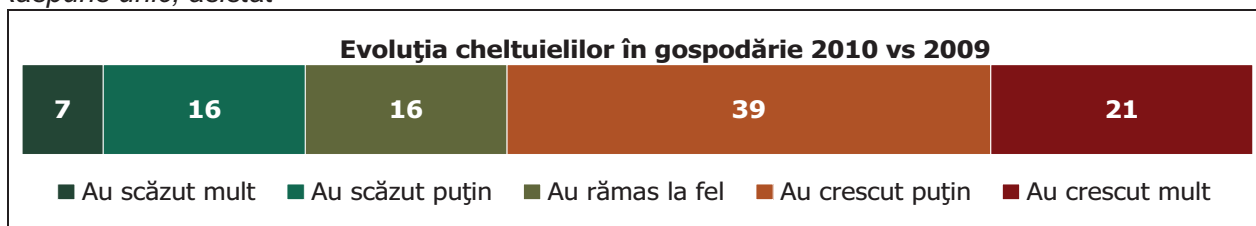
Q21. Care sunt factorii care au influențat această scădere? – Răspuns multiplu, asistat

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

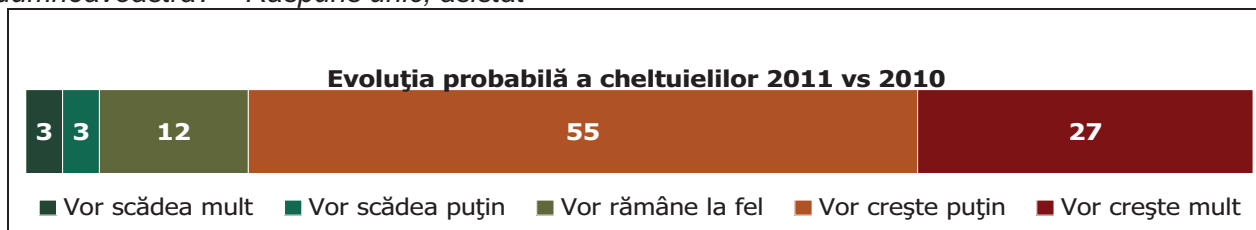
În 4 din 10 cazuri suma economisită în 2010 a fost mai mică decât cea economisită în anul precedent, în principal din cauza creșterii cheltuielilor curente sau a reducerii venitului. În situațiile în care suma economisită a crescut în 2010 (14%), factorii determinanți au fost, în special, creșterea veniturilor și un nivel crescut de îngrijorare față de viitor.

Q21a. În anul 2010 față de 2009, cum s-au modificat cheltuielile în gospodăria dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

N=61 persoane care au economisit mai puțin în 2010 față de 2009, %

Q24a. În anul 2011 față de 2010, cum credeți că se vor modifica cheltuielile în gospodăria dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

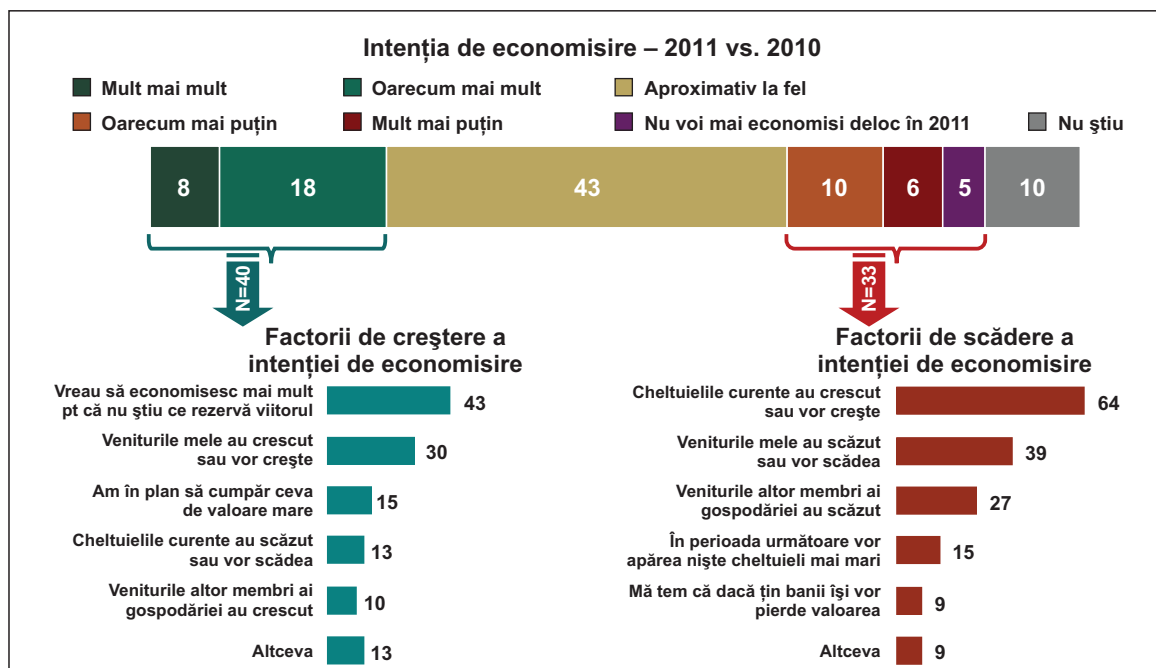
N=33 persoane care vor economisi mai puțin în 2011 față de 2010, %

Pentru mare parte din populația care a economisit sau va economisi mai puțin, cheltuielile în gospodărie au crescut sau vor crește. Există însă și persoane care au redus sau vor reduce cheltuielile în gospodărie odată cu diminuarea economisirii.

Q22. Față de 2010, în 2011 plănuieți să economisiți mai mult sau mai puțin? – Răspuns unic, asistat

Q23. Care sunt factorii care vă determină să plănuieți o creștere a sumelor pe care le veți economisi în 2011? – Răspuns multiplu, asistat

Q24. Care sunt factorii care vă determină să plănuieți o scădere a sumelor pe care le veți economisi în 2011? – Răspuns multiplu, asistat

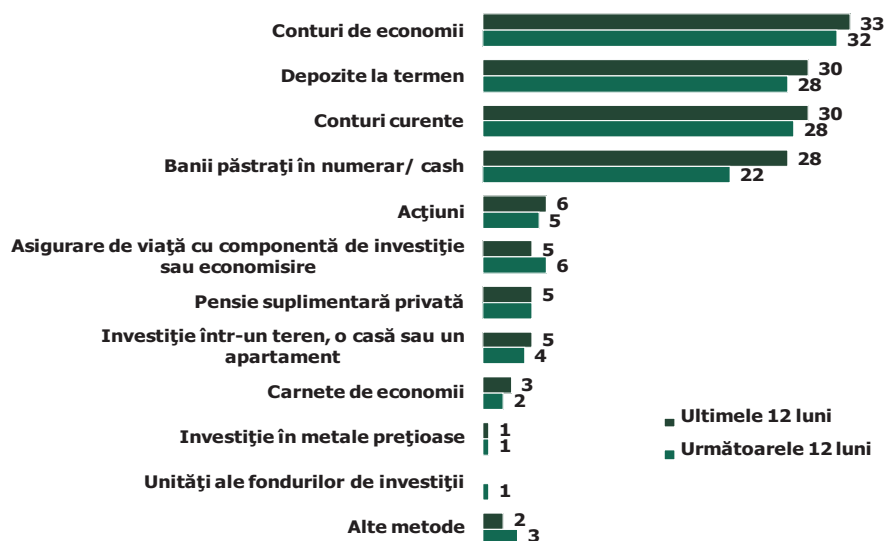

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Un sfert dintre cei care au economisit în 2010 plănuiesc să economisească mai mult în 2011, în special pentru că sunt îngrijorați cu privire la viitorul lor sau pentru că veniturile lor au crescut sau vor crește. De cealaltă parte, aproximativ 1/5 plănuiesc să economisească mai puțin în 2011 decât în 2010 din cauza creșterii cheltuielilor curente sau a scăderii venitului.

Q26. În ultimele 12 luni ce metode sau instrumente de economisire și investire ați folosit?

Q28. Iar în următoarele 12 luni pe care dintre aceste metode sau instrumente le veți folosi pentru a pune bani deoparte? – Răspuns multiplu, asistat

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Q27. Care sunt motivele pentru care ați ales să economisiți bani prin ...?

	Depozite la termen (N=45)	Conturi de economii (N=51)	Conturi curente (N=46)	Banii păstrați în numerar / cash (N=43)
Este o metodă pe care o cunosc bine	58	45	65	51
Este o metodă prin care pot fi sigur/ă că nu îmi voi pierde banii	56	53	65	77
Este o metodă prin care pot fi sigur/ă că valoarea banilor la retragere va fi mai mare / la fel cu cea pe care o au la depunere	49	51	54	14
Pot să retrag repede banii atunci când am nevoie, dacă economisesc / investesc în acest fel	42	45	41	30
Este o metodă recomandată de persoane în care am încredere	42	41	33	30
Pot să folosesc această metodă și dacă am sume mici pe care pot să le economisesc / investesc	38	65	59	30
Este o metodă oferită de instituții în care am încredere	29	33	17	9
Am vrut ca banii să rămână blocați doar pentru puțin timp	20	12	11	21
Este o metodă prin care pot să obțin câștiguri importante	16	12	28	12

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Principalele instrumente de economisire și investiții utilizate sunt conturile de economii (1/3 dintre cei care au economisit în 2010), depozitele la termen și conturile curente (30% fiecare), dar și banii păstrați în numerar (28%), în special pentru că este considerată o metodă sigură și familiară. Pentru viitorul apropiat (12 luni) nu se observă nicio intenție de schimbare a instrumentelor de economisire și investire.

Depozitele la termen sunt mai utilizate în Banat/ Crișana/ Maramureș și mai puțin utilizate în București. De asemenea, intenția de utilizare pentru acest produs este mai accentuată în Banat/ Crișana/ Maramureș și Oltenia și mai redusă în București.

Q29. Care dintre aceste metode sau instrumente de economisire și investire vi se par cele mai atractive pentru dvs? – Răspuns multiplu, asistat

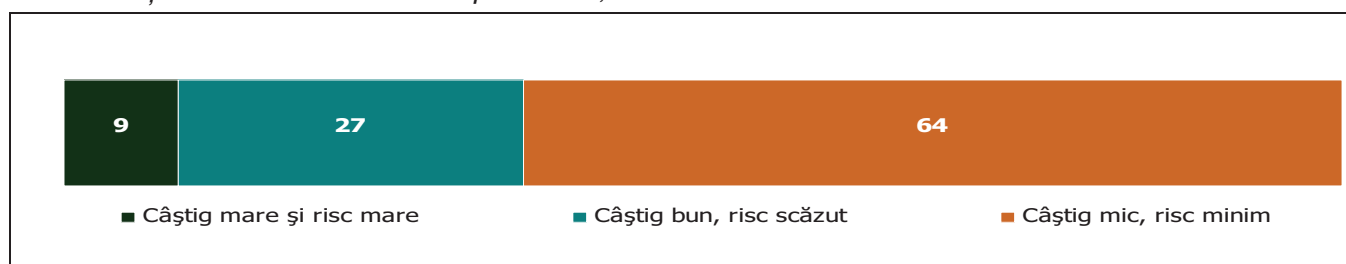
Q30. Și care vi se par cele mai sigure? – Răspuns multiplu, asistat

Q31. Și care vi se par că sunt cele mai profitabile, din care puteți să câștigați cel mai mult? – Răspuns multiplu, asistat

	Atractivitate	Siguranță	Profitabilitate
Depozite la termen	39	28	30
Conturi de economii	37	32	28
Conturi curente	30	26	22
Banii păstrați în numerar / cash	23	24	9
Investiție într-un teren sau o locuință	20	14	19
Acțiuni	11	8	11
Asigurare de viață cu comp. de investiție sau economisire	9	10	7
Carnete de economii	8	6	6
Titluri de stat sau certificate de trezorerie	7	6	4
Pensie suplimentară privată	7	6	3
Investiție în metale prețioase	6	5	8
Unități ale fondurilor de investiții	3	3	3
Obligațiuni	2	2	1
Program de economisire-creditare la o bancă pentru locuințe	1	3	1
Investiție în obiecte de artă sau antichități	1	1	6
Alte metode	2	1	4

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Q32. Care dintre afirmațiile din această listă corespunde cel mai bine cu felul în care economisiți sau investiți dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

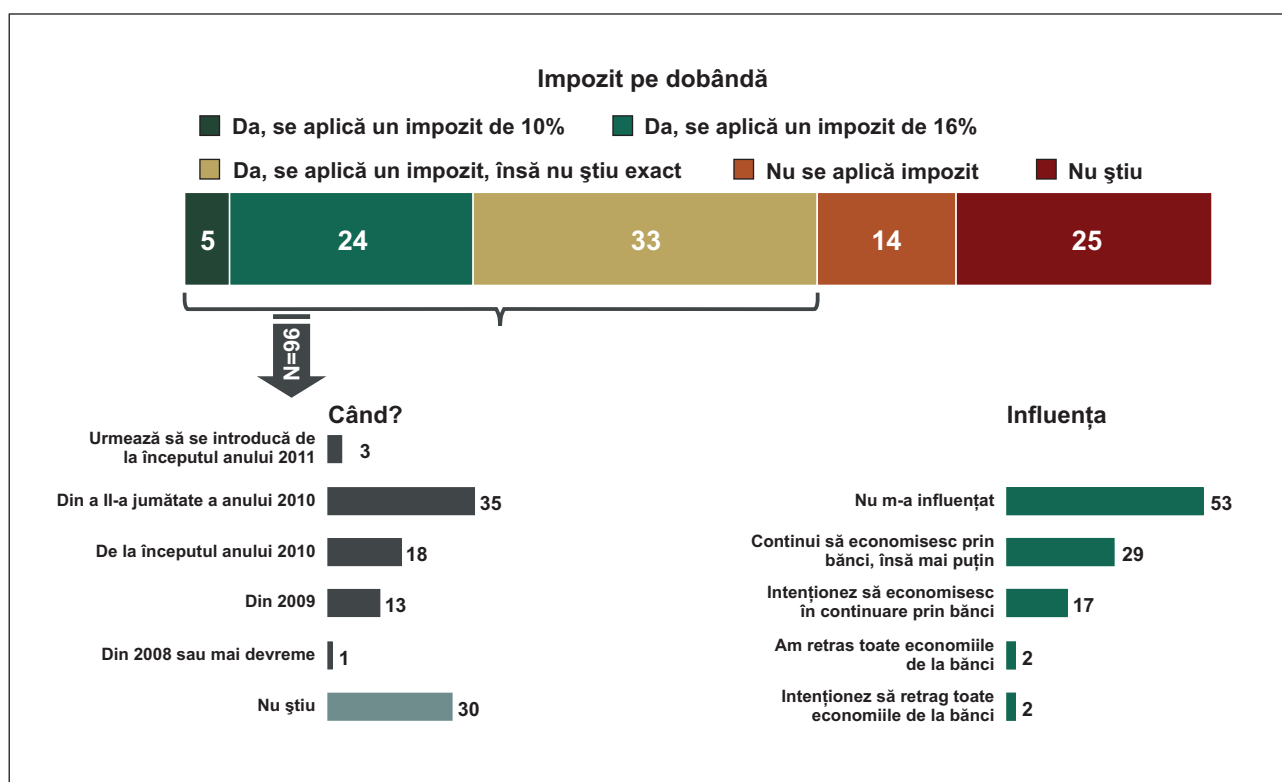
N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Depozitele și conturile de economii sunt considerate ca fiind cele mai atractive și sigure, dar și cele mai profitabile instrumente de economisire și investiție. În general, persoanele care au economii preferă un câștig mic asociat cu un risc minim decât un câștig mare asociat cu un risc mare.

Q32a. Din câte știți dumneavoastră, se aplică impozit pe dobândă pentru economiile depuse la bancă? – Răspuns unic, asistat

Q32b. Din câte știți dumneavoastră, de când s-a introdus acest impozit pe dobândă? – Răspuns multiplu, asistat

Q32c. Cum v-a influențat pe dumneavoastră introducerea impozitului pe dobândă? – Răspuns multiplu, asistat

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

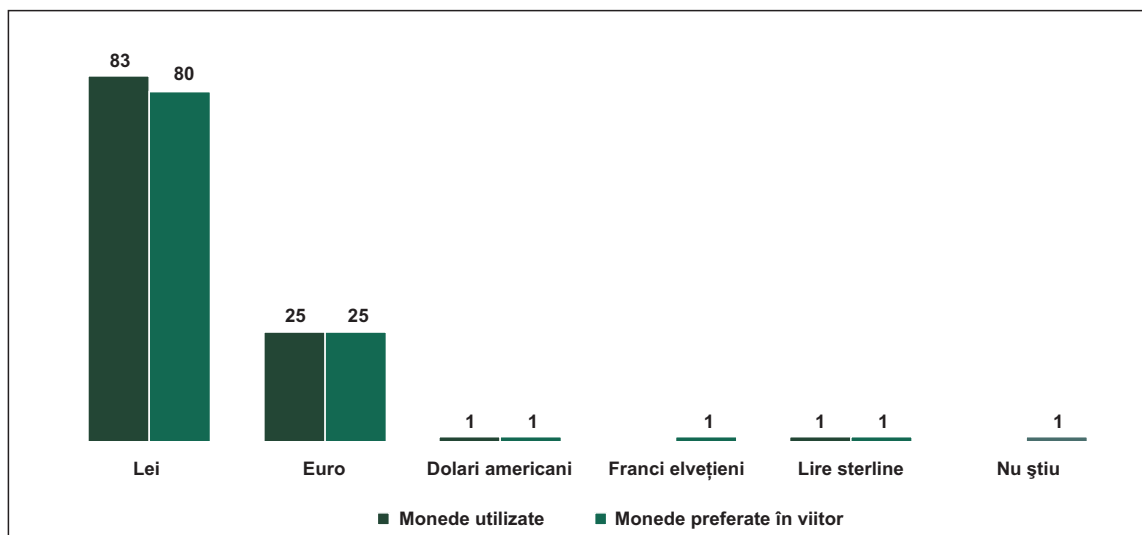
Existența impozitului pe dobândă este cunoscută de 6 din 10 dintre cei care au economisit în 2010, iar influența acestuia asupra comportamentului de economisire este limitată.

Astfel, jumătate din cei care au economisit în 2010 au declarat că introducerea impozitului pe dobândă nu i-a influențat deloc, în timp ce alți 29% recunosc că încă mai economisesc prin bănci, însă mai puțin decât înainte.

Există și un procent relativ mic (4%) de persoane care au retras sau intenționează să retragă toate economiile de la bănci ca urmare a introducerii impozitului pe dobândă.

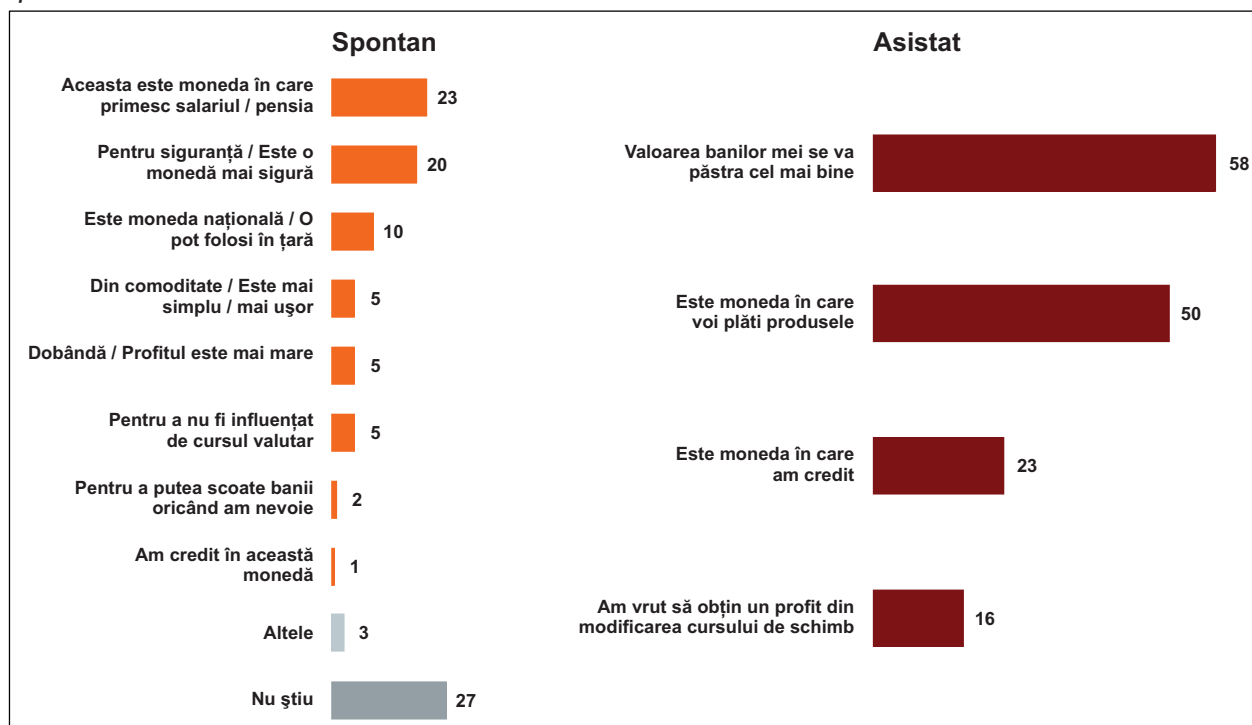
Q33. În ce monede ați economisit în ultimele 12 luni? – Răspuns multiplu, asistat

Q35. Iar în următoarele 12 luni în ce monede intenționați să economisiți? – Răspuns multiplu, asistat

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

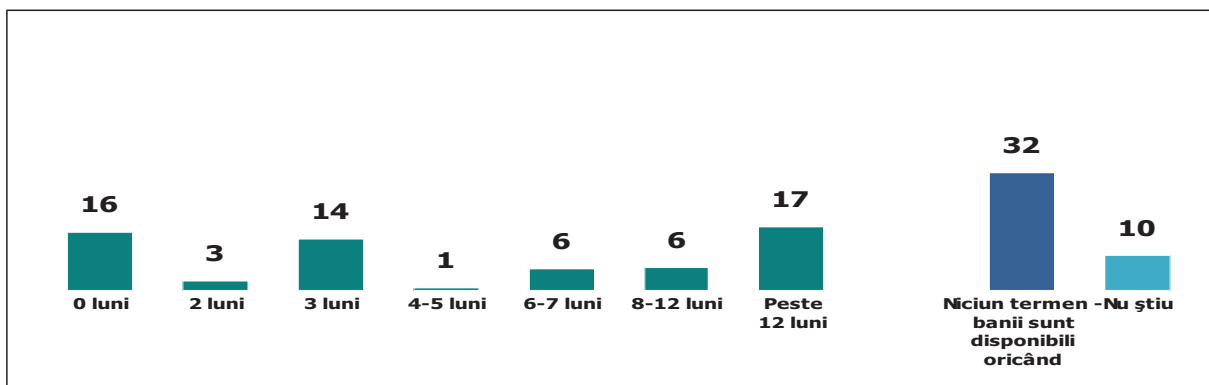
Q34/ Q34a. Care sunt motivele pentru care ați ales să economisiți în lei? – Răspuns multiplu, spontan/ asistat

N=129 persoane care au economisit în 2010 în lei, %

Majoritatea (98%) economisește în lei (80%) sau/și euro (25%) și nu intenționează să schimbe moneda în care economisește. Leul este preferat pentru că este moneda în care se primește salariul sau pensia ori moneda în care se vor plăti produsele, dar și pentru că valoarea banilor va rămâne aceeași.

Q36. Care este termenul pe care vă depuneți de obicei economiile sau faceți investiții? – Răspuns multiplu, asistat

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Aproximativ jumătate dintre cei care economisesc nu folosesc un termen precis pentru economii sau investiții, preferând să poată accesa economiile oricând sau într-un timp scurt (mai puțin de o lună). Alți 17% au însă economii sau investiții cu termen de peste 1 an.

Q37. Care sunt motivele pe care le aveți în prezent pentru a pune bani deoparte? – Răspuns multiplu, asistat

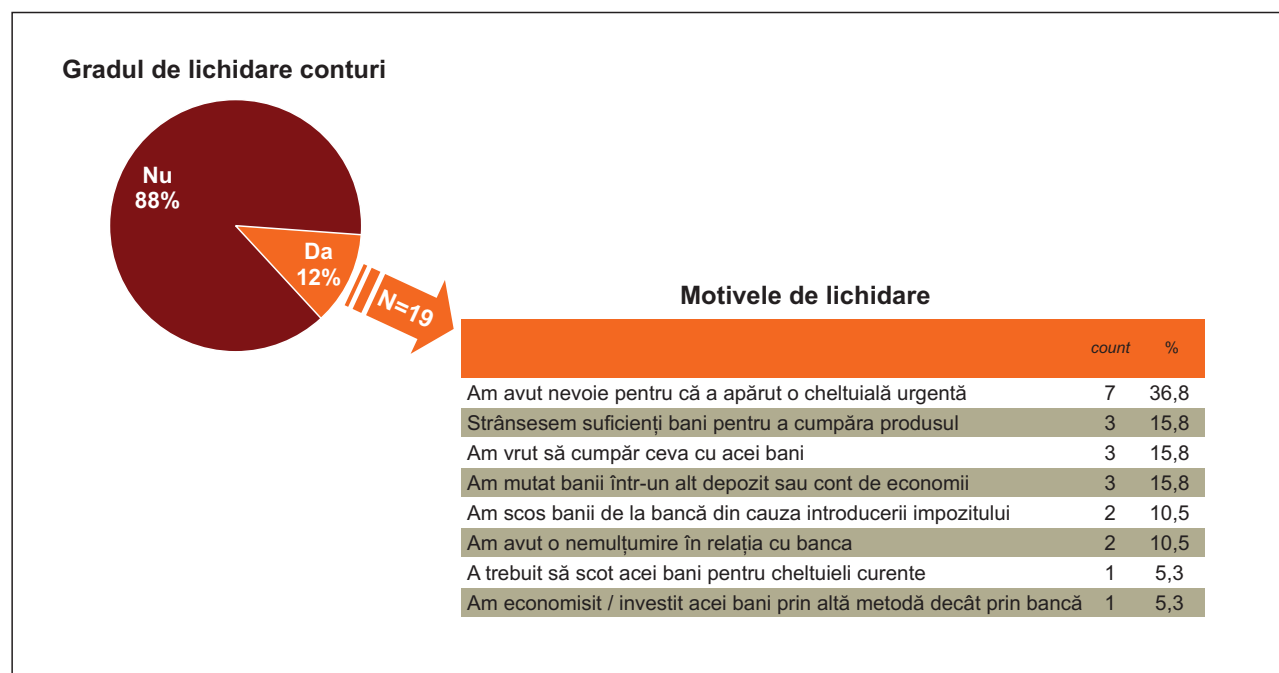

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

Cei care au economisit au făcut-o în special pentru a avea o rezervă pentru situații neprevăzute (69%), pentru a-și ajuta familia (20%) și în mai mică măsură pentru vacanțe (12%), achiziția de case și terenuri (11%), mașini (9%) sau renovarea locuinței (9%).

Q38. În ultimele 12 luni ați lichidat vreun cont de economii sau depozit? – Răspuns unic, spontan

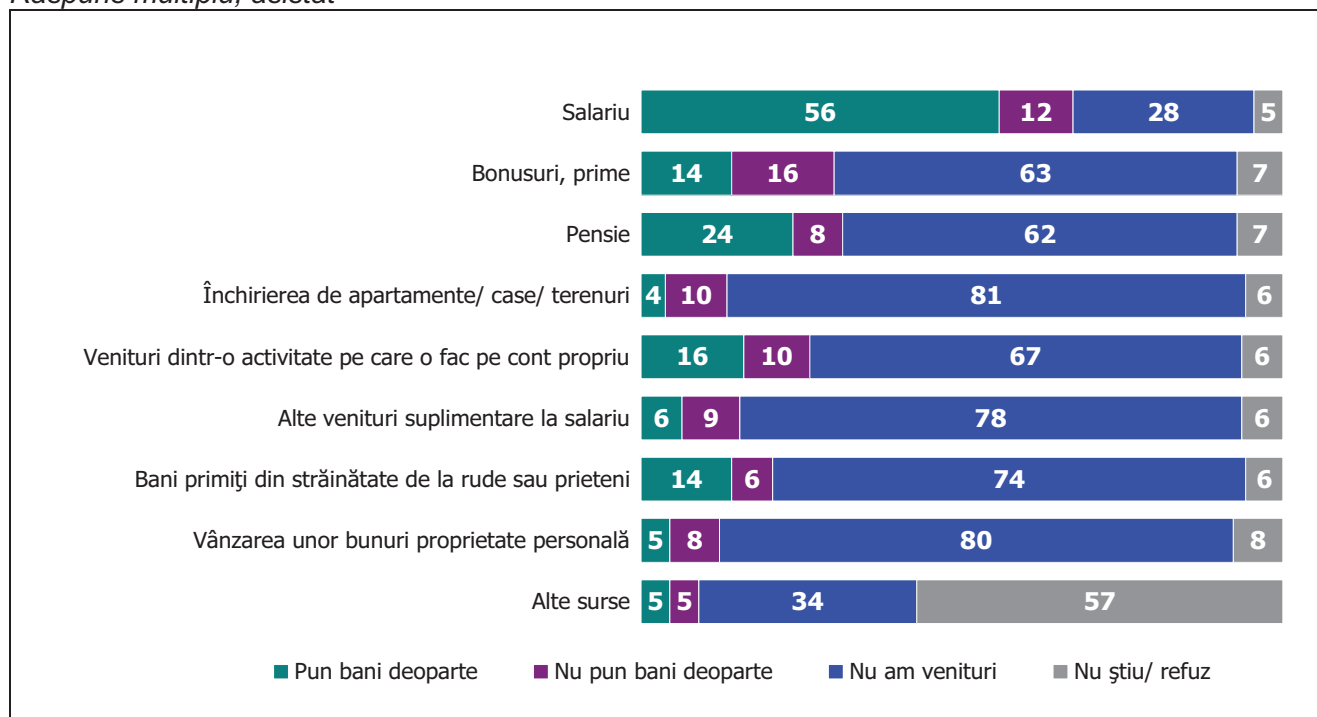
Q39. Ce anume v-a nemulțumit în relația dumneavoastră cu banca? – Răspuns multiplu, spontan

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

12% dintre cei care au economisit în 2010 și-au lichidat conturile, în mare parte această acțiune fiind cauzată de apariția unei cheltuieli urgente.

Q40. Vă rog să îmi spuneți pentru fiecare dacă puneți bani deoparte din veniturile din acea sursă, dacă nu puneți bani deoparte din acele venituri, respectiv dacă nu aveți acea sursă de venit. – Răspuns multiplu, asistat

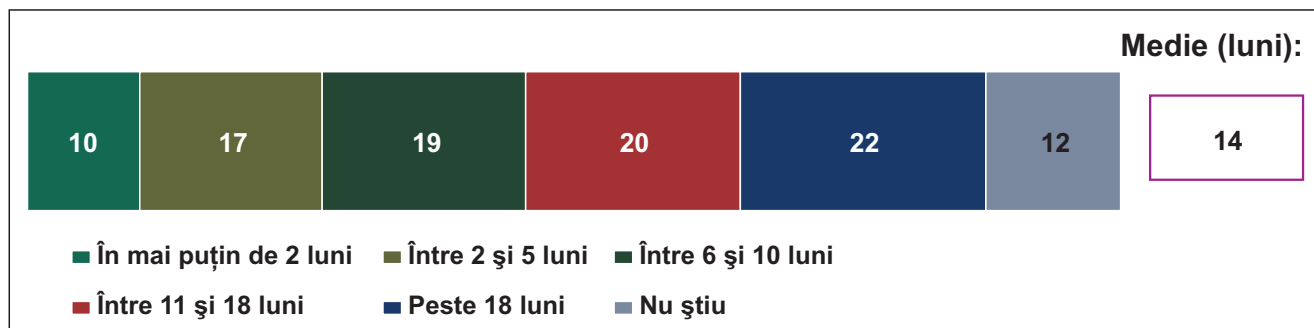

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR ÎN SISTEMUL BANCAR

Mare parte din banii economisiți provin din salariu sau pensie, însă și din bonusuri, prime, activități pe cont propriu, bani primiți din străinătate sau închirierea de bunuri imobile.

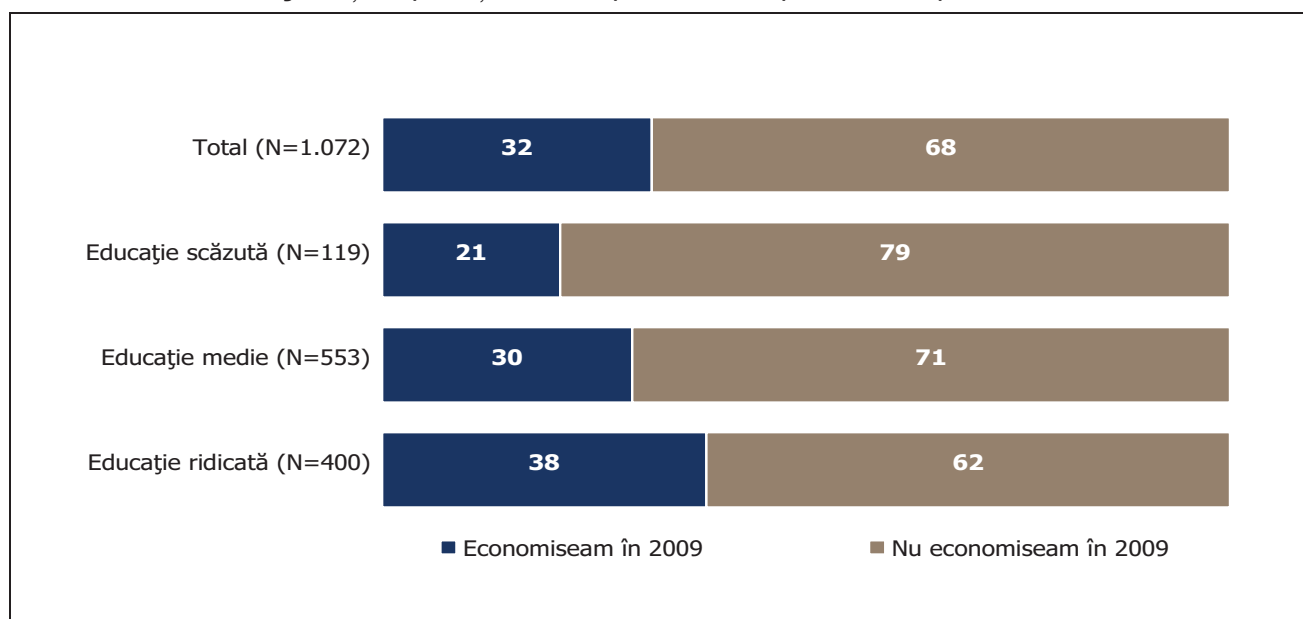
Q40a. În cazul în care ar dispărea toate veniturile gospodăriei dumneavoastră, indiferent de natura lor, ce perioadă ați putea trăi doar din economii, fără să vă împrumutați? – Răspuns unic, spontan

N=156 persoane care au economisit în 2010, %

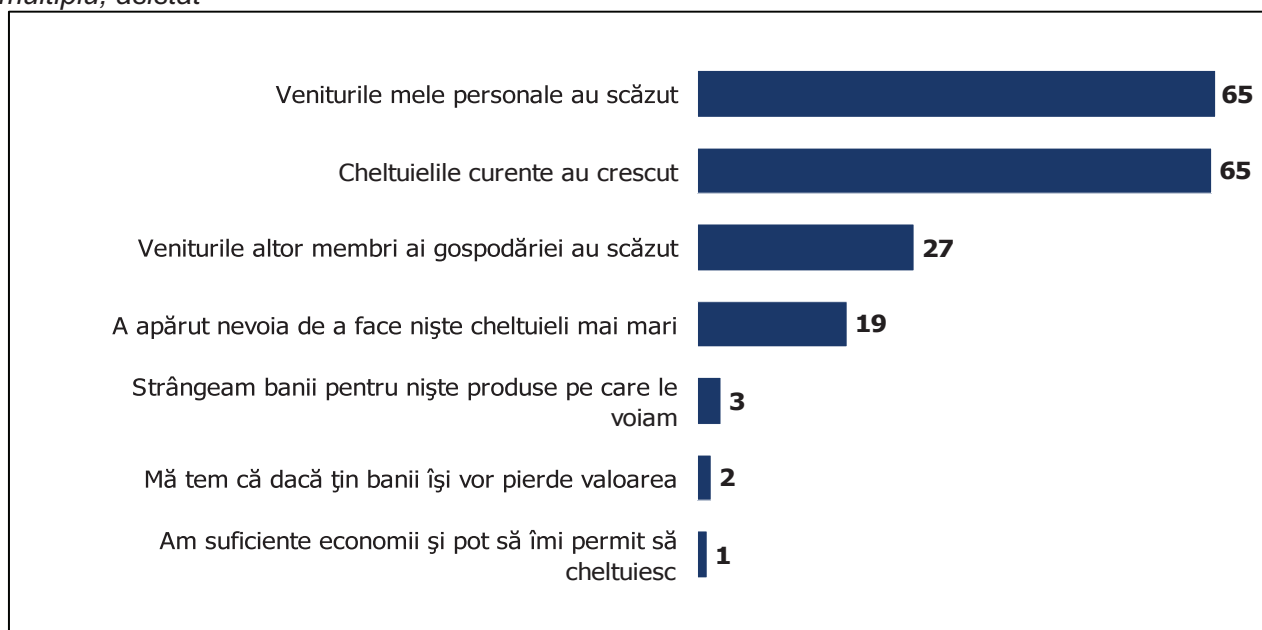
Perioada medie de consum al economiilor în cazul dispariției venitului este de aproximativ 14 luni. Astfel, peste 1/5 dintre cei care au economisit în 2010 pot trăi din economiile acumulate mai mult de 18 luni.

Q41. Dar în 2009 obișnuiați să puneți bani deoparte? – Răspuns unic, spontan

N=1.072 persoane care nu au economisit în 2010, %

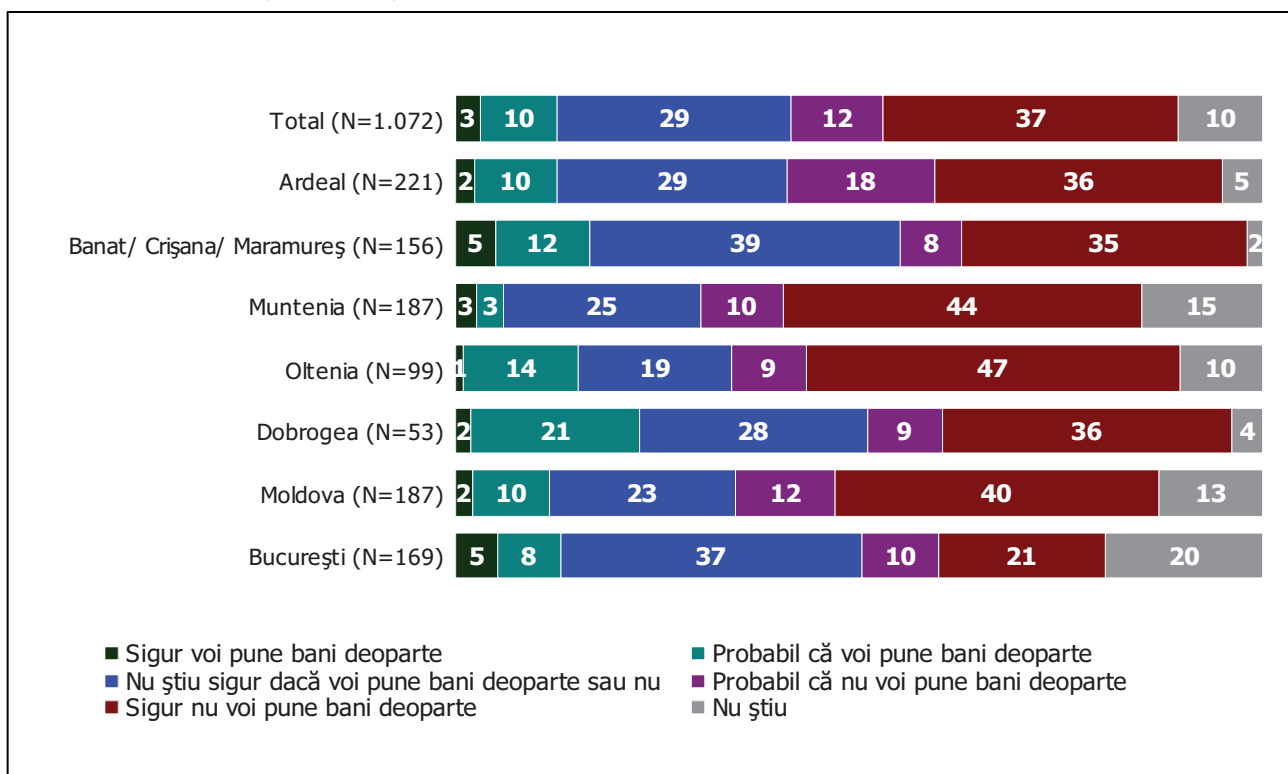
Q42. Care sunt factorii care v-au împiedicat să mai puneți bani deoparte în 2010? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.072 persoane care nu au economisit în 2010, %

O treime dintre cei care nu au economisit în 2010 obișnuiau să economisească cu un an în urmă, iar renunțarea la economisire a fost determinată de scăderea veniturilor și/ sau creșterea cheltuielilor.

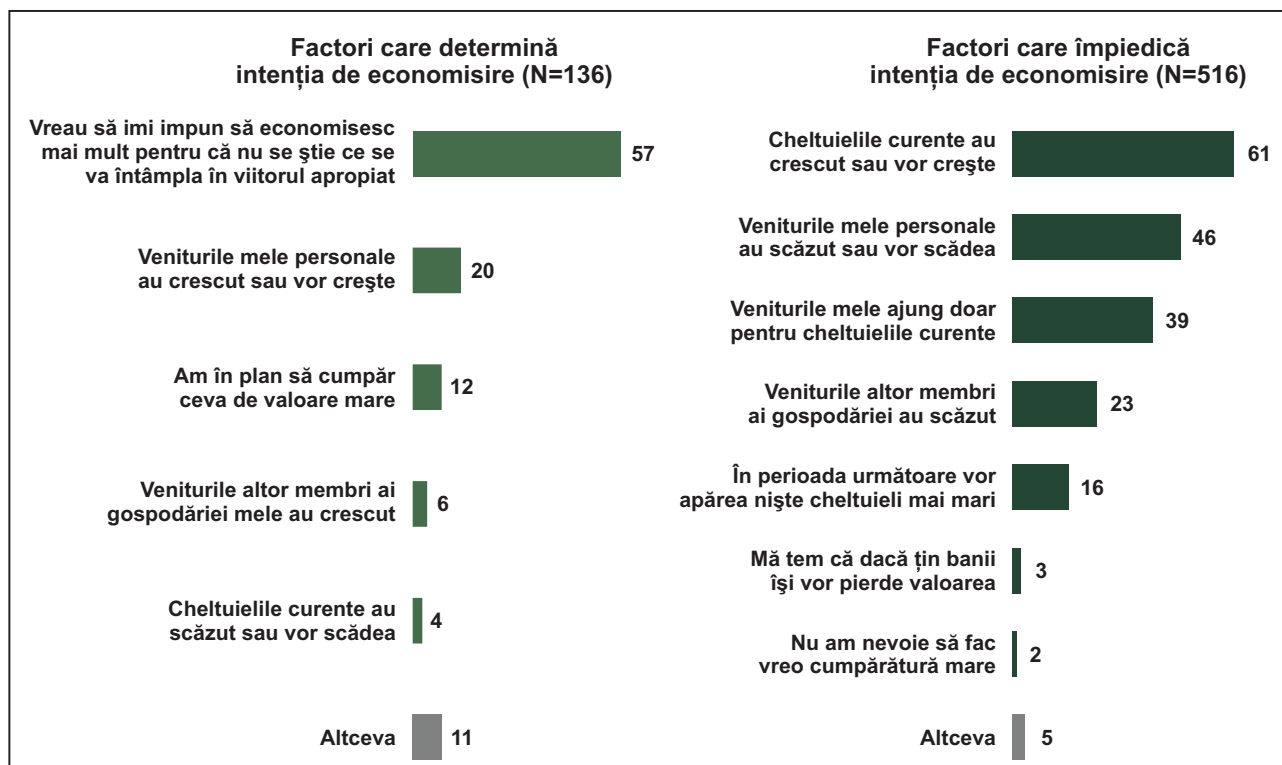
Q43. În 2011 plănuți să puneți bani deoparte? – Răspuns unic, asistat

N=1.072 persoane care nu au economisit în 2010, %

Q44. Care sunt factorii care vă determină să plănuți să puneți bani deoparte în 2011?

Q45. Care sunt factorii care vă determină să plănuți să nu puneți bani deoparte în următoarele 12 luni? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.072 persoane care nu au economisit în 2010, %

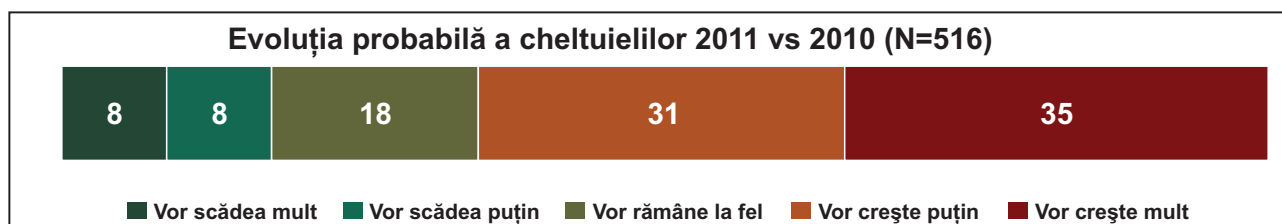
Un procent mai scăzut (13%) dintre cei care nu au economisit în 2010 plănuiesc însă să pună bani deoparte în 2011. Principala motivație pentru care clienții doresc să economisească este pentru a-și asigura viitorul (57%), în timp ce principalele bariere sunt creșterea cheltuielilor (61%), scăderea veniturilor (46%) sau limitarea veniturilor strict la cheltuielile curente (39%).

Q42a. În anul 2010 față de 2009, cum s-au modificat cheltuielile în gospodăria dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

N=341 persoane care economiseau în 2009, dar nu au economisit în 2010, %

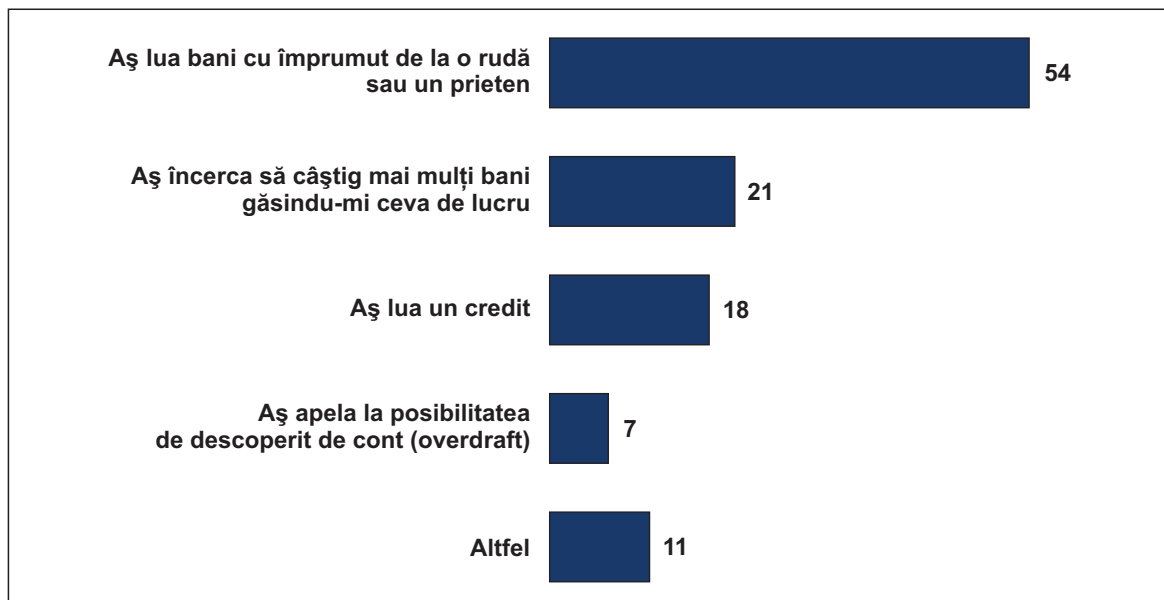
Q45a. În anul 2011 față de 2010, cum credeți că se vor modifica cheltuielile în gospodăria dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

N=516 persoane care nu au economisit în 2010 și nici nu intenționează să economisească în 2011, %

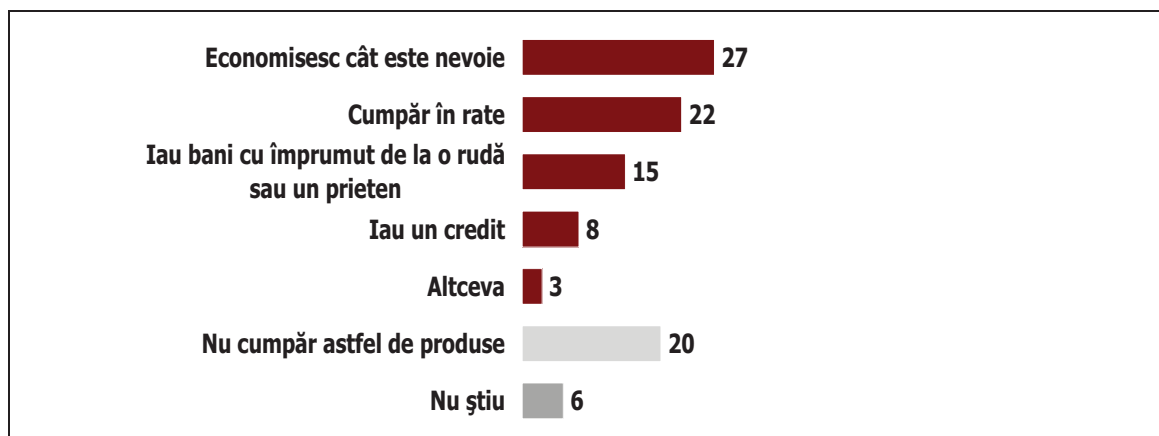
Aproape trei sferturi dintre cei care nu au continuat economisirea în 2010 au declarat o creștere a cheltuielilor survenită în ultimul an, în timp ce doar 18% au scăzut cheltuielile în această perioadă. Două treimi dintre cei care nu intenționează să economisească în 2011 estimează o creștere a cheltuielilor pentru anul viitor. Sunt însă și persoane (16%) care vor scădea cheltuielile în 2011, însă fără ca acest lucru să influențeze intenția de economisire.

Q46. În situația în care ar apărea acum nevoia unei cheltuieli mari, neprevăzute, cum este cel mai probabil să procedați? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.072 persoane care nu au economisit în 2010, %

Q77. Atunci când vrei să cumperi mobilă sau produse electronice sau electrocasnice, pe care nu le poți cumpăra din salariul pe o lună, cum procedați? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

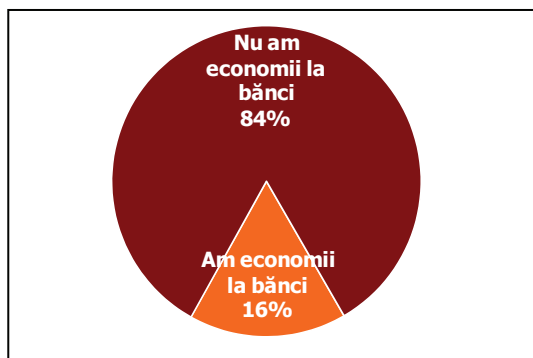
În cazul apariției unei cheltuieli mari neprevăzute, ceva mai mult de jumătate (54%) dintre cei care nu au economisit în 2010 ar împrumuta bani de la rude sau prieteni, în timp ce 18% ar apela la credit. Împrumutul de la rude și prieteni este mai popular în București (63%) și mai puțin utilizat de persoanele cu vârstă între 35 și 44 de ani.

Pentru a cumpăra produse care depășesc ca valoare salariul pe o lună, clienții băncilor apelează atât la economisire (27%), cât și la împrumuturi sub formă de rate (22%), împrumuturi de la

prieteni (15%) sau credite (8%). Metoda economisirii este utilizată în mai mare măsură de persoanele din regiunea Banat/ Crișana/ Maramureș (42%), de persoanele cu educație superioară (32%) sau cu venit ridicat (42%).

3. Atitudini față de bănci

Q47. La câte bănci aveți economii în acest moment? – Răspuns unic, spontan

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Din totalul românilor cu vârsta peste 18 ani, care trăiesc în mediul urban și utilizează produse bancare, 16% au economii depuse la bănci.

După cum este de așteptat, persoanele cu venit ridicat utilizează produse bancare de economisire în mai mare măsură decât restul (30% din segmentul cu venituri personale ridicate și 26% din segmentul cu venituri ridicate pe gospodărie).

De asemenea, persoanele cu vârsta peste 55 de ani dețin produse bancare de economisire într-o proporție mai mare decât persoanele mai tinere (24% din acest segment).

Q47a. Numărul de bănci la care sunt plasate economiile. – Răspuns unic, spontan

N=201 persoane care au economii la bănci, %

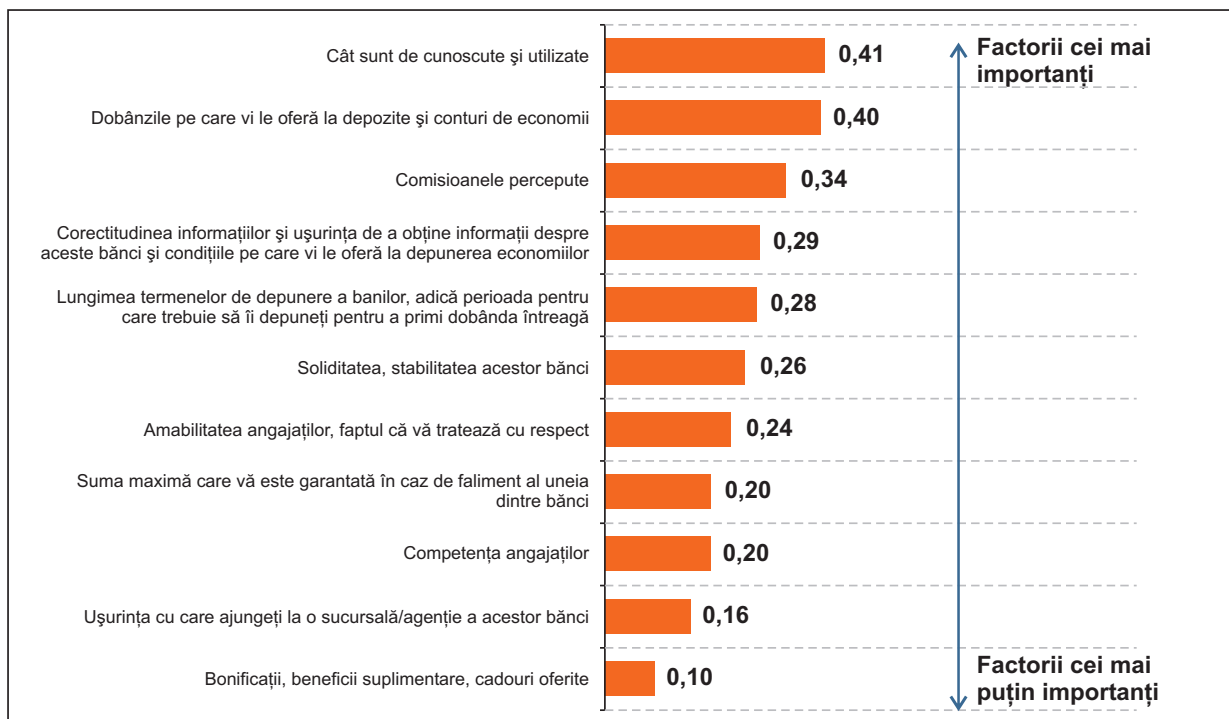
Q48. Care sunt motivele pentru care vă păstrați economiile la mai multe bănci în loc de una singură? – Răspuns multiplu, spontan

Motive	Nr. de respondenți
Pentru siguranță/ Mi se pare mai sigur	14
Pentru diferența de dobândă/ Cuantumul dobânzii	5
Pierdere mai mică dacă una din bănci dă faliment	4
Ceilalți membri ai familiei au card/ economii la altă bancă	3
Nu a fost decizia mea	2
Ofertele acestor bănci erau avantajoase	1
Pentru a observa părțile bune ale fiecărei bănci	1
Nu știu	6

N=34 persoane care au economii la mai multe bănci, număr de respondenți

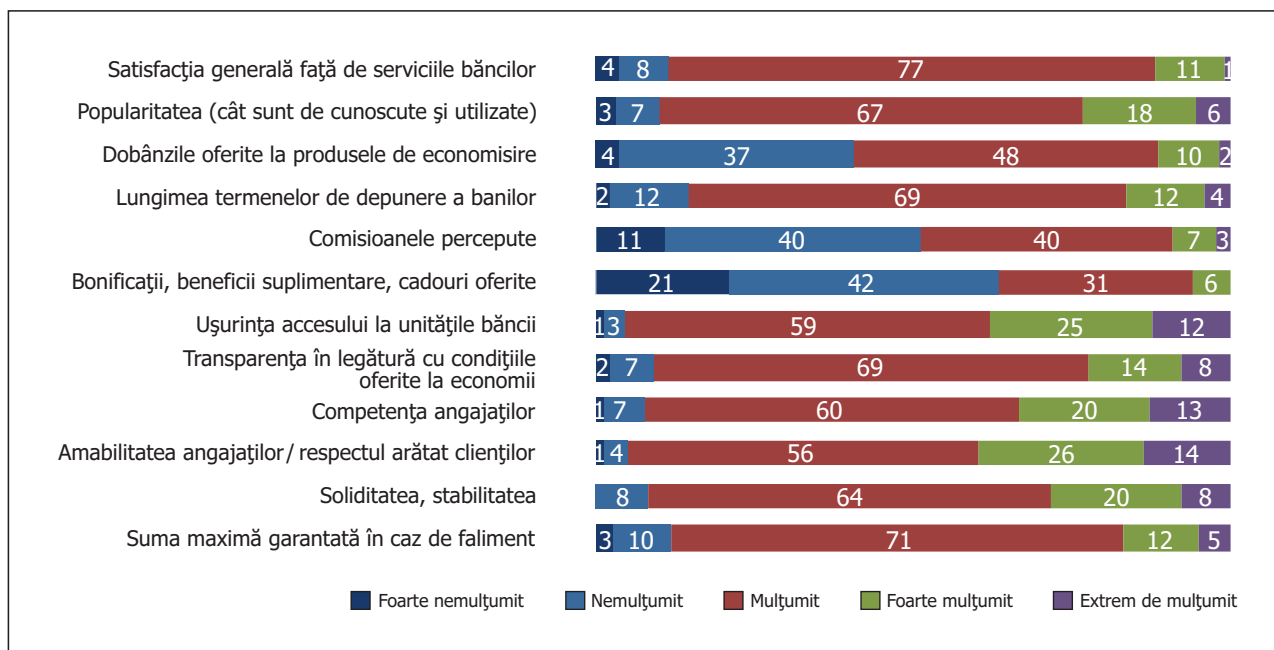
Majoritatea celor care economisesc cu ajutorul produselor bancare (83%) și-au depus economiile la o singură bancă. Restul de 17% preferă să își împartă banii între două sau chiar mai multe bănci, în special pentru că sunt de părere că în acest mod crește siguranța economiilor depuse.

Importanța atributelor băncilor, legate de produsele de economisire, în crearea satisfacției clienților (indici de corelație Pearson între evaluările pe atribute – Q49 – și evaluarea generală – Q50)

Q49. Cât de mulțumit sunteți în general de serviciile pe care vi le asigură băncile cu care lucrați? – Răspuns unic, asistat

Q50. Vă rog să spuneți cât de mulțumit sunteți în general de băncile cu care lucrați în privința fiecăruia dintre aceste aspecte. – Răspuns unic, asistat

N=201 persoane care au economii la bănci, %

Dintre românii din mediul urban care au economii depuse la bănci, 12% sunt nemulțumiți de serviciile care le sunt oferite. Pe de altă parte, alți 12% sunt foarte sau chiar extrem de mulțumiți de băncile cu care colaborează. Totuși, sentimentul general este cel de satisfacție moderată.

Cele mai importante aspecte care influențează satisfacția față de bănci sunt: popularitatea acestora (care este un element important în generarea sentimentului de siguranță), dobânzile oferite și comisioanele percepute. Astfel, principalele nemulțumiri față de serviciile bancare legate de economisire vin din zona dobânzilor și a comisioanelor. Comisioanele percepute generează mai multe nemulțumiri decât nivelul dobânzilor: 51% dintre utilizatori au o percepție negativă față de costurile serviciilor, în timp ce dobânzile sunt nesatisfăcătoare pentru 41%.

Bonificațiile, beneficiile suplimentare și cadourile oferite clienților de produse de economisire sunt și ele considerate nesatisfăcătoare de o mare parte dintre cei care au economii depuse la bănci (63%). Totuși, în același timp, acest atribut are o importanță foarte scăzută în creșterea nivelului de mulțumire a clienților.

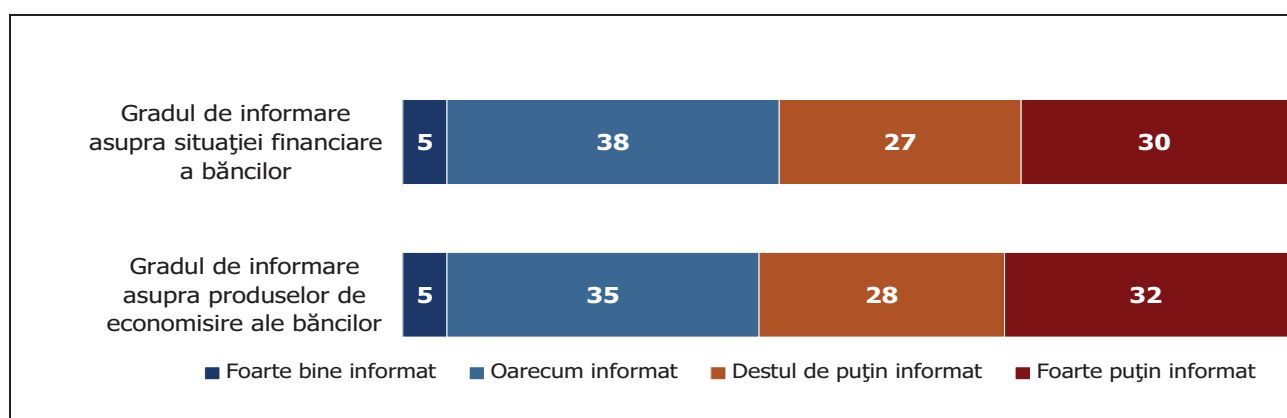
Cei mai nemulțumiți de dobânzile oferite de bănci și de bonificațiile suplimentare sunt cei care au economii, dar nu și-au mai deschis depozite sau conturi noi, pentru economiile lor, în ultimele 12 luni.

Persoanele care nu au deloc economii sunt mai înclinate să fie nemulțumite de accesibilitatea unităților bancare, de transparența băncilor în privința costurilor și de competența angajaților din bănci.

Cu toate acestea, principalele puncte tari ale băncilor, în general, sunt legate de distribuție (utilizatorilor le este ușor să ajungă la unități ale băncilor cu care lucrează) și de atitudinea amabilă și respectuoasă a angajaților.

Q51. Cât de informat considerați că sunteți în legătură cu situația financiară a băncilor și situația sistemului bancar, în general? – Răspuns unic, asistat

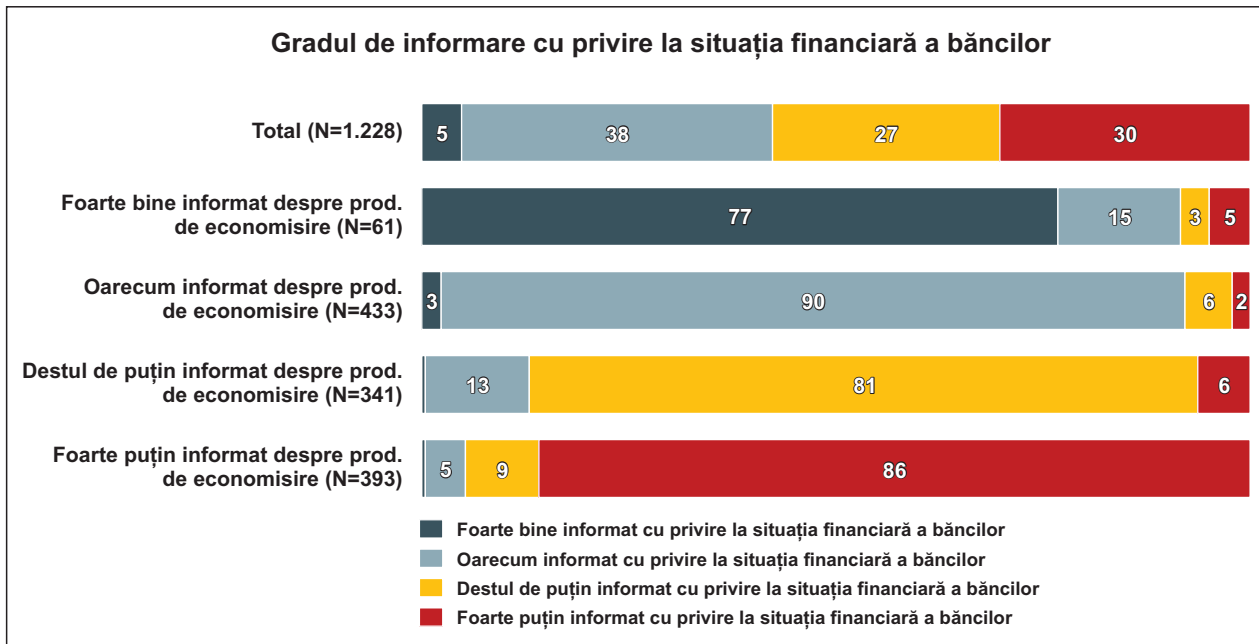
Q52. Cât de informat considerați că sunteți în legătură cu ofertele de produse bancare de economisire, dobânzile existente pe piață, condițiile, garanțiile oferite etc.? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

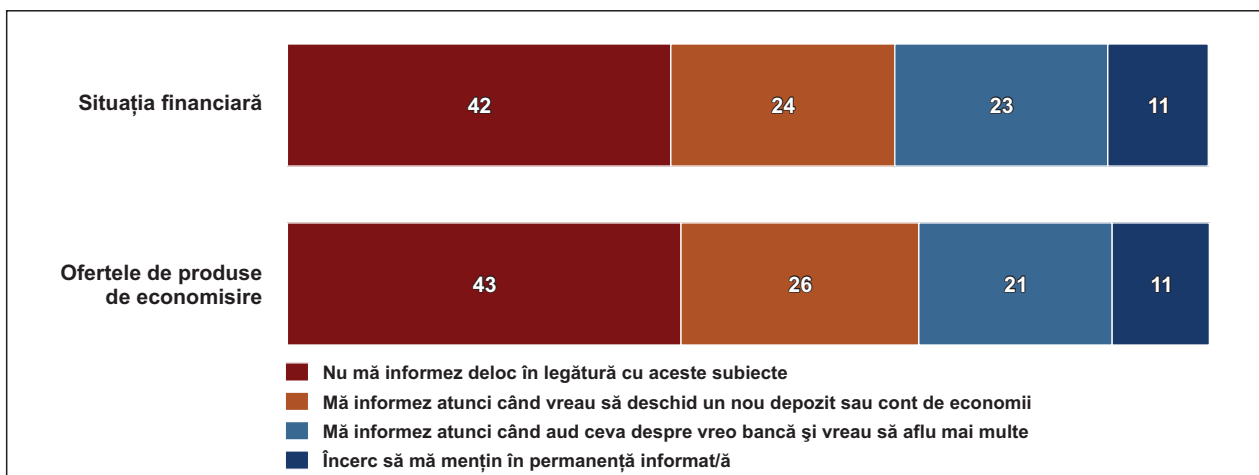
Q51. Cât de informat considerați că sunteți în legătură cu situația financiară a băncilor și situația sistemului bancar, în general? – Răspuns unic, asistat

Q52. Cât de informat considerați că sunteți în legătură cu ofertele de produse bancare de economisire, dobânzile existente pe piață, condițiile, garanțiile oferite etc.? – Răspuns unic, asistat

Q53. Vă informați în legătură cu situația financiară a diferitelor bănci? – Răspuns unic, asistat

Q54. Vă informați în legătură cu ofertele de produse bancare de economisire, dobânzile existente pe piață, condițiile, garanțiile oferite etc.? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Mai mult de jumătate (57%) dintre utilizatorii de produse bancare, cu vârsta peste 18 ani, din mediul urban, se consideră destul de puțin sau foarte puțin informați în legătură cu situația financiară a băncilor și situația sistemului bancar, în general. Nici subiectul ofertelor de produse bancare de economisire nu este foarte bine stăpânit de populația analizată, 60% apreciind că sunt destul de puțin sau foarte puțin informați în această privință. De altfel, peste 40% nu caută deloc informații în legătură cu aceste subiecte, în jur de 25% le caută doar când vor să constituie un nou depozit sau să deschidă un cont de economii, iar puțin peste 20% devin interesați să se informeze doar dacă aud știri despre o bancă anume și vor să afle mai multe.

Doar 5% din populație este foarte bine informată în ceea ce privește situația financiară a băncilor și sistemul bancar. Tot o pondere de 5% revine și celor care sunt la curent cu ofertele de produse de economisire. De asemenea, 11% încearcă să se mențină în permanență la curent cu știrile din aceste categorii.

În general, cele două tipuri de subiecte sunt stăpânite de aceleași persoane: doar 8% dintre cele care se consideră la curent cu ofertele băncilor sunt neinformate în privința situației financiare a acestora.

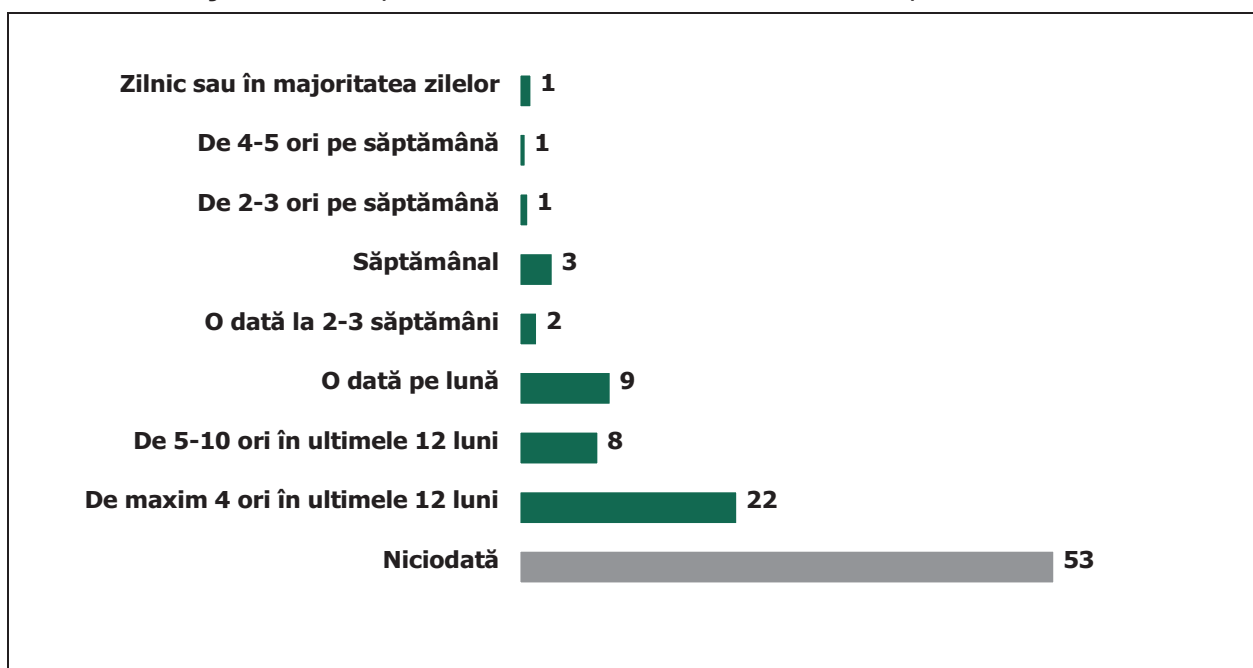
Persoanele care au economii, indiferent dacă le au la bănci sau nu, sunt mai informate decât restul, atât în legătură cu situația financiară a băncilor, în general, cât și în legătură cu oferta de produse. Momentul principal al informării este cel al deschiderii de noi depozite sau conturi de economii, dar și informarea permanentă este specifică acestor segmente.

Totuși, chiar și în rândul persoanelor care au economii, o proporție semnificativă se consideră neinformată: 42% sunt destul de puțin sau foarte puțin informați în legătură cu situația financiară a băncilor, iar 40% în legătură cu oferta de produse bancare.

Deși persoanele cu vârsta de peste 55 de ani utilizează în mai mare măsură produsele bancare de economisire, totuși sunt mai înclinate decât cei din alte categorii de vârstă să se considere foarte puțin informate în legătură cu acestea. De asemenea, persoanele cu educație scăzută sunt mai puțin informate decât restul. Motivul principal al lipsei de informare este acela că aceste segmente nici nu se preocupă de astfel de subiecte. Pe de altă parte, și obiceiurile de utilizare a mediilor de informare au o influență în această privință: cei care se consideră informați în legătură cu băncile, cel puțin într-o oarecare măsură, sunt în special utilizatorii Internetului.

Persoanele cu venituri ridicate, în special cele care au propria afacere sau lucrează în poziții de management, reprezintă categoriile cel mai bine informate în ceea ce privește situația financiară a băncilor și oferta lor de produse de economisire.

Q55. În ultimele 12 luni cât de des ați căutat informații, indiferent din ce surse, cu privire la bănci, sistemul bancar și ofertele de produse bancare de economisire? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q58. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

Nu există suficiente informații despre condițiile oferite de bănci la produsele de economisire	Total	11	14	34	23	18
	Persoane care caută informații	13	15	29	25	18
Nu există suficiente informații despre situația financiară a băncilor și sistemul bancar	Total	10	14	32	23	21
	Persoane care caută informații	12	14	27	25	22
Aș vrea să mă informez mai mult în legătură cu condițiile oferite de bănci la produsele de economisire	Total	21	19	37	16	7
	Persoane care caută informații	19	17	33	23	9
Aș vrea să mă informez mai mult în legătură cu situația financiară a băncilor și cu sistemul bancar	Total	22	20	34	18	6
	Persoane care caută informații	18	19	33	23	8
Nu-mi doresc să fiu informat cu privire la condițiile oferite de bănci la produsele de economisire	Total	23	24	29	14	11
	Persoane care caută informații	35	32	24	7	3
Nu-mi doresc să fiu informat cu privire la situația financiară a băncilor și la sistemul bancar	Total	24	24	28	14	10
	Persoane care caută informații	35	31	24	6	3

■ Dezacord total
 ■ Dezacord parțial
 ■ Nici acord, nici dezacord
 ■ Acord parțial
 ■ Acord total

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

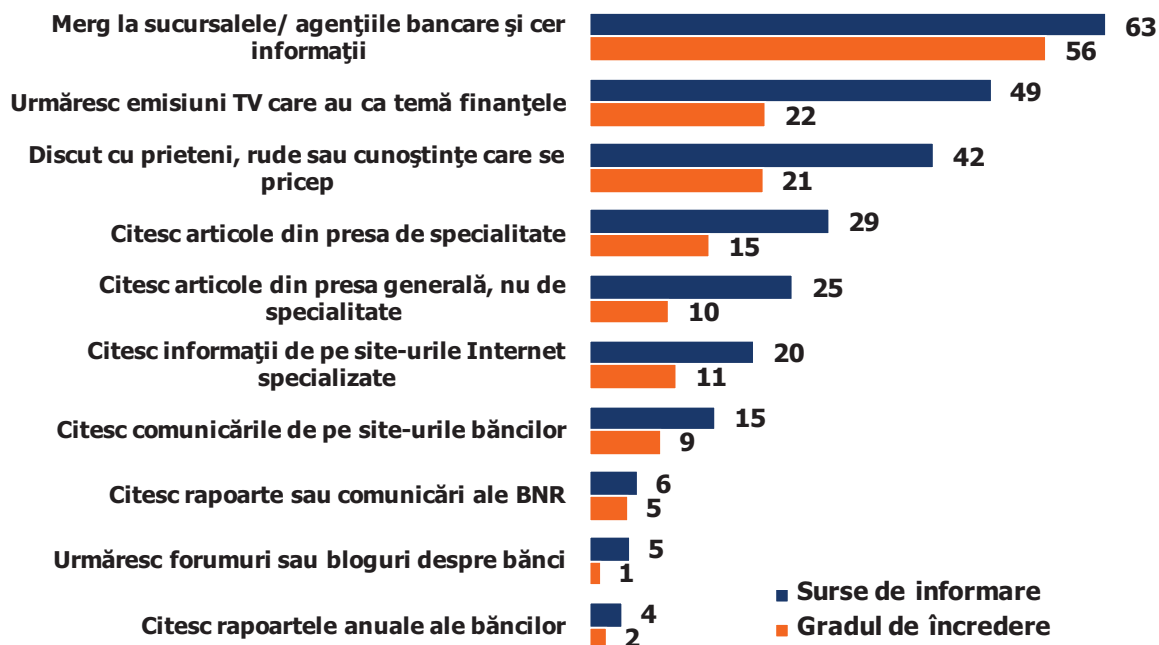
N=573 persoane care caută informații/ au căutat informații despre bănci în ultimele 12 luni

Cei care caută cel puțin săptămânal informații cu privire la bănci, sistemul bancar și ofertele de produse bancare de economisire reprezintă 6% din populația analizată. Pe de altă parte, 83% se interesează de aceste subiecte mai rar de o dată pe lună.

Aproape jumătate (41%) dintre cei care au căutat în ultimul an informații despre bănci consideră că cele despre condițiile oferite la produsele de economisire nu sunt suficiente, iar 44% cred că informațiile despre situația financiară a băncilor și sistemul bancar sunt prea puține. Aproximativ un sfert dintre aceste persoane ar vrea să se informeze mai mult în legătură cu astfel de subiecte, dar nu știu cum.

Q57. Care dintre aceste surse de informare vi se par cele mai de încredere în ceea ce privește acest gen de informații? – Răspuns multiplu, asistat

Q54. Ce faceți atunci când vreți să vă informați cu privire la situația financiară a băncilor, situația sistemului bancar și ofertele de produse bancare de economisire existente? – Răspuns multiplu, asistat

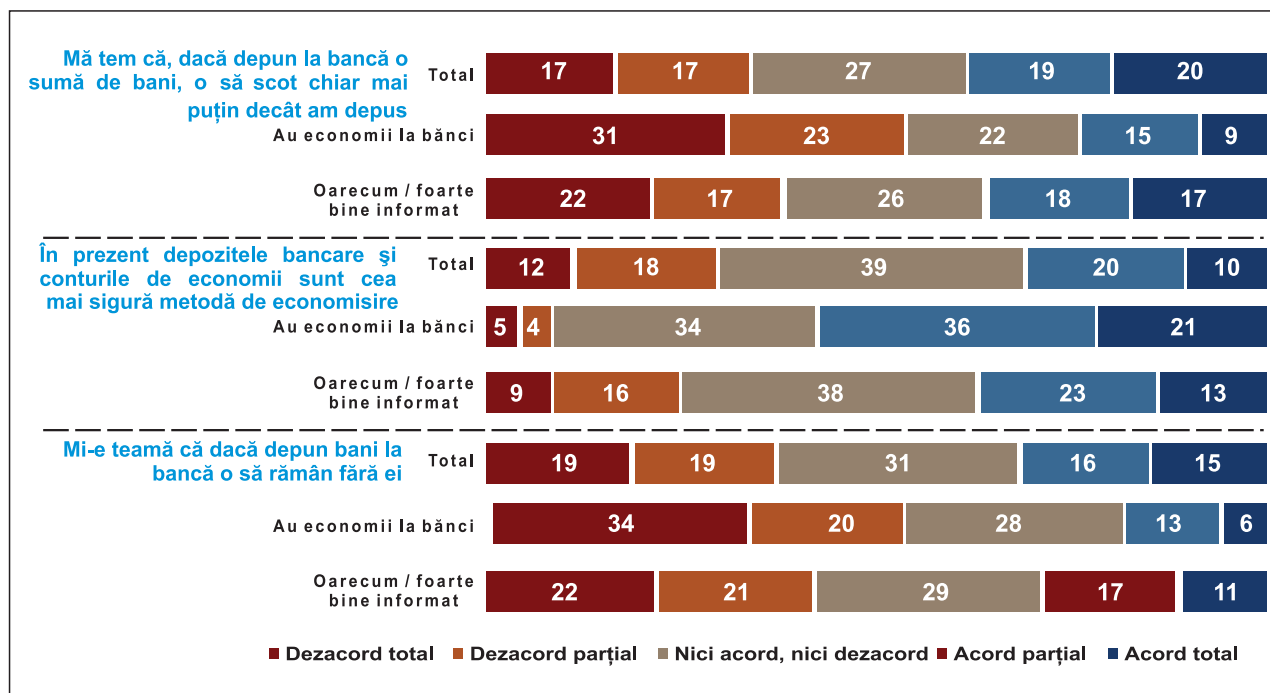

N=726 respondenți care se informează despre bănci sau produsele acestora, %

Cele mai folosite surse de informare și mai de încredere, în percepția utilizatorilor de produse bancare din mediul urban, sunt chiar băncile. Acestea sunt urmate de emisiunile TV care au ca temă finanțele și de discuțiile cu rudele, prietenii sau cunoștințele mai informate în domeniu. Este de remarcat faptul că, în ceea ce privește încrederea în informațiile furnizate, distanța dintre bănci și alte surse de informare este semnificativă: 56% dintre cei care obișnuiesc să se informeze despre bănci, măcar ocazional, au încredere în ceea ce află de la unitățile bancare și doar 22% au încredere în sursele clasate pe următorul loc – emisiuni TV care au ca temă finanțele.

Presa, site-urile Internet specializate și site-urile băncilor sunt surse de informare folosite în special de către persoanele cu educație ridicată, care lucrează ca specialiști, au poziții de management sau au propria afacere.

Q59. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

N=126 respondenți care au economii la bănci, %

N=494 respondenți oarecum/foarte bine informați cu privire la produse de economisire, %

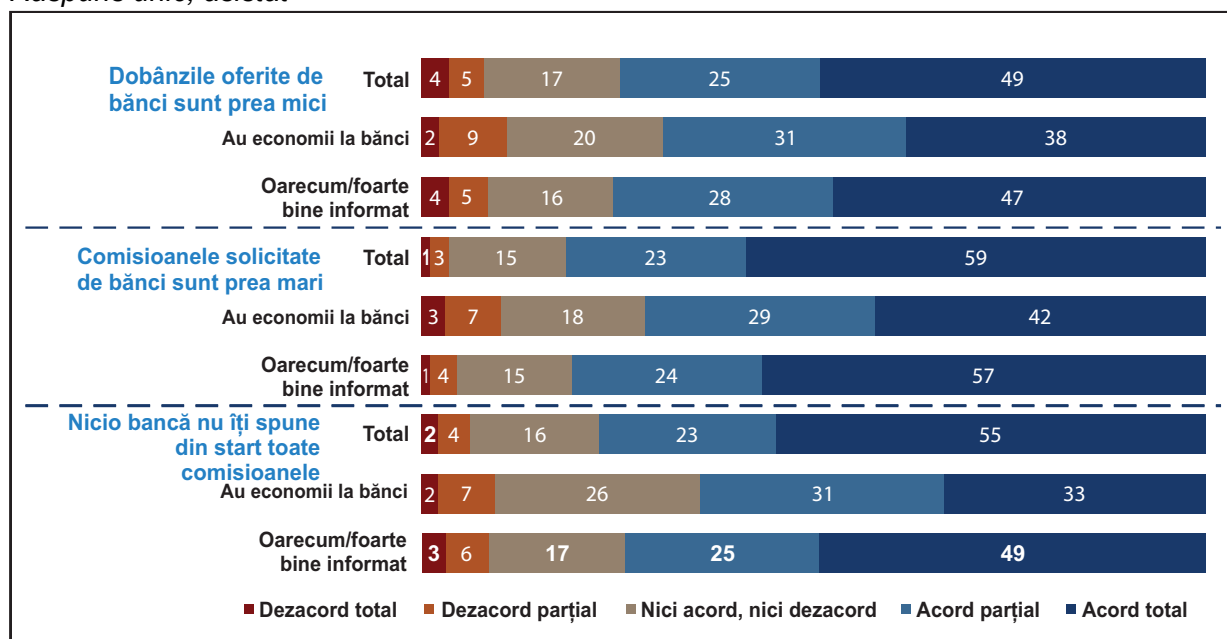
Părerile privind siguranța economiilor depuse la bănci sunt foarte împărțite. Mai mult de o treime din populația analizată (39%) se teme că aceste economii riscă să își piardă din valoare până la momentul retragerii, dar aproape la fel de mulți (34%) sunt în dezacord cu această idee. De asemenea, 31% se tem că își pot pierde cu totul banii depuși la o bancă, dar 38% nu percep acest pericol. Comparativ cu alte metode de economisire, 30% din populația analizată consideră că produsele bancare sunt cele mai sigure, dar alți 30% nu sunt de acord.

Categoriile de populație care au cel mai ridicat nivel de încredere în economisirea prin intermediul băncilor sunt tinerii, persoanele care au propria afacere sau lucrează în funcții de management (urmate de angajații cu studii superioare) și cei care au economii, la bănci sau în altă parte.

Totuși, dintre cei care au depus economii la bănci în ultimul an, aproape o persoană din patru (24%) se teme că, la retragere, ar putea să aibă o sumă mai mică, iar pentru 18% există temeri că ar putea să piardă tot.

Nivelul de siguranță în legătură cu depunerea economiilor la bănci este influențat și de gradul de informare: cei care se consideră informați, cel puțin într-o oarecare măsură, în legătură cu produsele de economisire sunt și oarecum mai încrezători în bănci.

Q59. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

N=126 respondenți care au economii la bănci, %

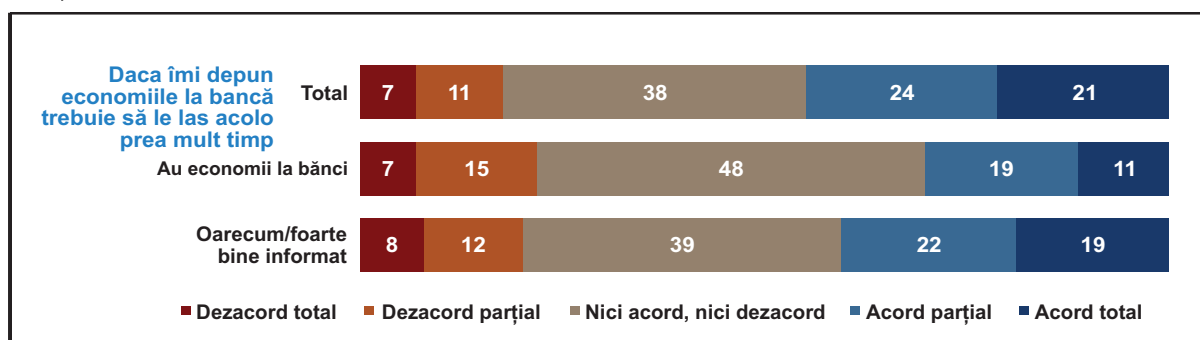
N=494 respondenți oarecum/foarte bine informați cu privire la produse de economisire, %

Majoritatea utilizatorilor de produse bancare din mediul urban sunt de părere că dobânzile acordate de către bănci la produsele de economisire sunt prea mici (74% din populația analizată), iar comisioanele sunt prea mari (81%). De asemenea, peste trei sferturi din populația analizată (78%) este neîncrezătoare în nivelul de transparență al băncilor și se tem că ar putea să aibă de plătit comisioane la care nu se așteptau.

Diferențele de opinie între diferite categorii demografice sunt foarte reduse. Doar cei care au propria afacere sau lucrează în poziții de management se diferențiază de restul populației prin faptul că sunt într-o mai mică măsură de părere că dobânzile la produse de economisire sunt prea mici (63%), comisioanele prea mari (68%) și că există o problemă legată de transparența băncilor în privința costurilor (59%).

Persoanele care nu au deloc economii, dar și cele care au și nu au mai depus nimic la bănci în ultimul an, sunt mai înclinate să considere că dobânzile și comisioanele băncilor sunt dezavantajoase și că transparența în privința costurilor este o problemă.

Q59. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

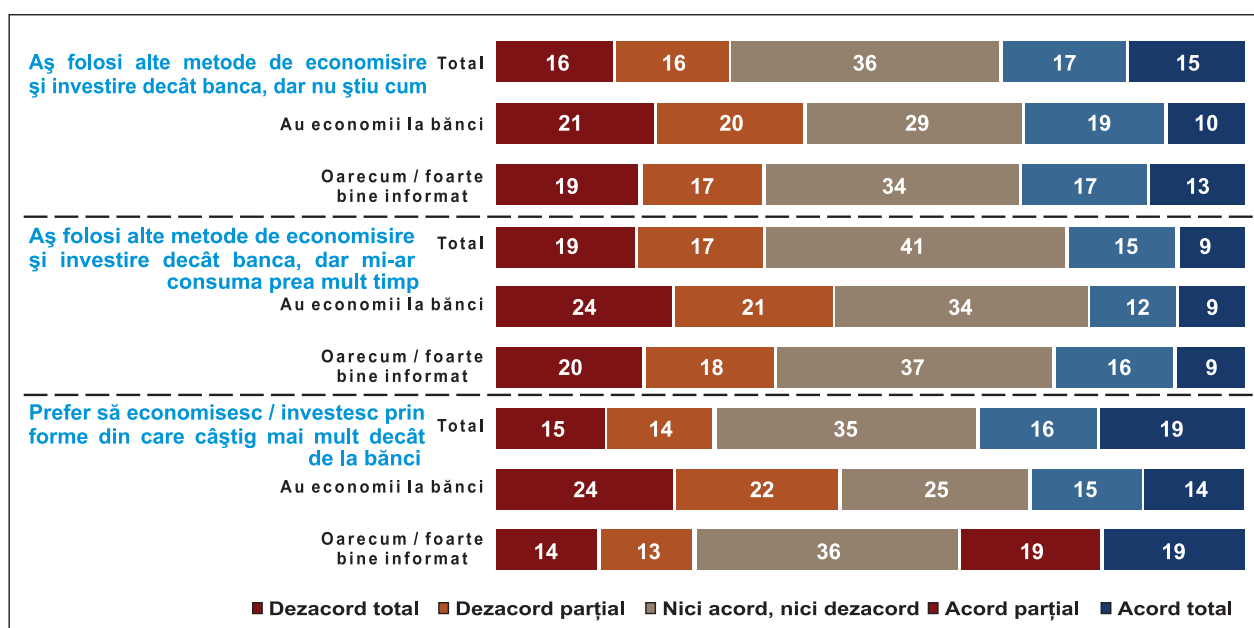
N=126 respondenți care au economii la bănci, %

N=494 respondenți oarecum/foarte bine informați cu privire la produse de economisire, %

45% din populația analizată consideră că, în cazul folosirii produselor bancare, este prea mare perioada pe care trebuie să blocheze economiile. Pe de altă parte, persoanele care au economii sunt mai puțin înclinate să considere că această perioadă este o problemă (37% cred că este prea mare, față de 47% dintre cei care nu au economii).

Nivelul de informare în privința produselor de economisire existente influențează într-o mică măsură percepțiile în această arie: dintre cei care se consideră relativ informați, 40% cred că perioada pe care economiile lor sunt blocate într-o bancă este prea mare; aceeași opinie o au 48% dintre cei care se descriu ca fiind mai degrabă neinformați.

Q59. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

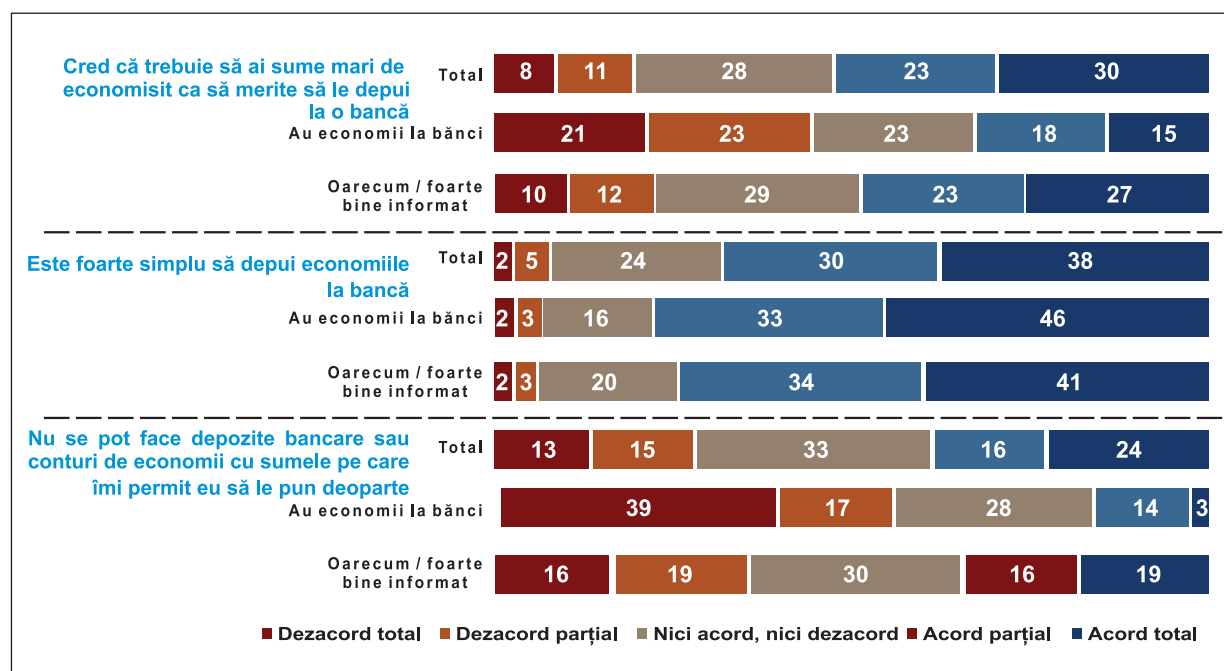
N=126 respondenți care au economii la bănci, %

N=494 respondenți oarecum/foarte bine informați cu privire la produse de economisire, %

Aproape o treime din populația analizată (32%) ar folosi alte metode de economisire și investire decât banca, dar nu știu cum, iar aproape un sfert (24%) ar folosi metode alternative, dar timpul nu le permite. De asemenea, cei care doresc să investească în instrumente care asigură câștiguri mai ridicate decât depozitele și conturile de economii reprezintă 35% din populație.

Cei care au propria afacere sau o poziție de management sunt mai înclinați să își dorească să investească în instrumente care asigură câștiguri mai ridicate decât produsele bancare (47%). De asemenea, o mai mare parte din această categorie (35%), comparativ cu restul populației (24%), ar folosi alte metode de economisire și investire decât banca, dar nu au suficient timp.

Q59. Vă voi citi câteva afirmații și vă rog să îmi spuneți dacă sunteți de acord cu ele sau nu. – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

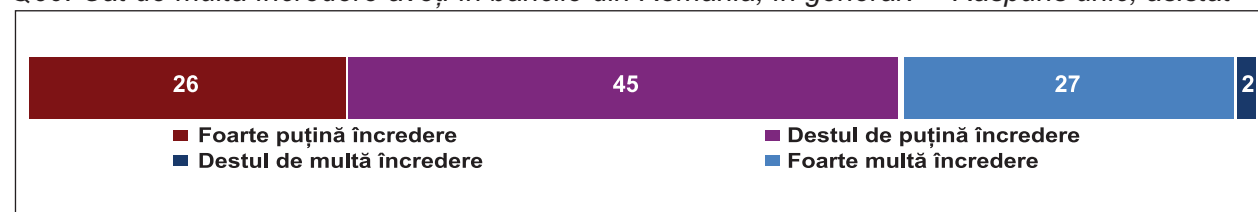
N=126 respondenți care au economii la bănci, %

N=494 respondenți oarecum/foarte bine informați cu privire la produse de economisire, %

Cea mai mare parte a populației analizate (68%) consideră că depunerea economiilor la bănci este simplă, dar, în același timp, 53% cred că merită să apeleze la o bancă doar dacă au de economisit sume mari. De altfel, 40% din populație este de părere că sumele pe care poate să le pună deoparte sunt prea mici pentru a se putea deschide cu ele depozite sau conturi de economii.

Dintre cei care au economii, dar nu au depus nimic la bănci în ultimul an, 25% cred că nu se pot face depozite bancare sau conturi de economii cu sumele pe care își permit să le pună deoparte. Pe de altă parte, 47% nu au această problemă.

Q60. Cât de multă încredere aveți în băncile din România, în general? – Răspuns unic, asistat

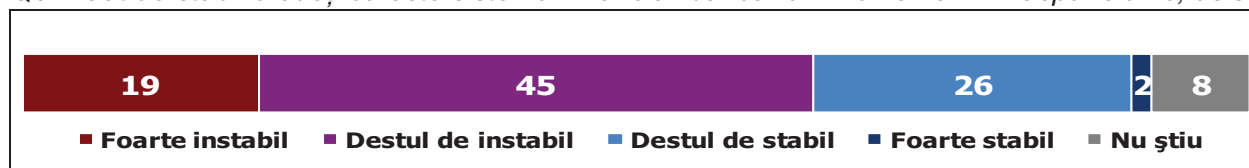
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q60a. În 2010, față de 2009, cum s-a schimbat părerea dumneavoastră despre băncile din România? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q61. Cât de stabil credeți că este sistemul financiar-bancar din România? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

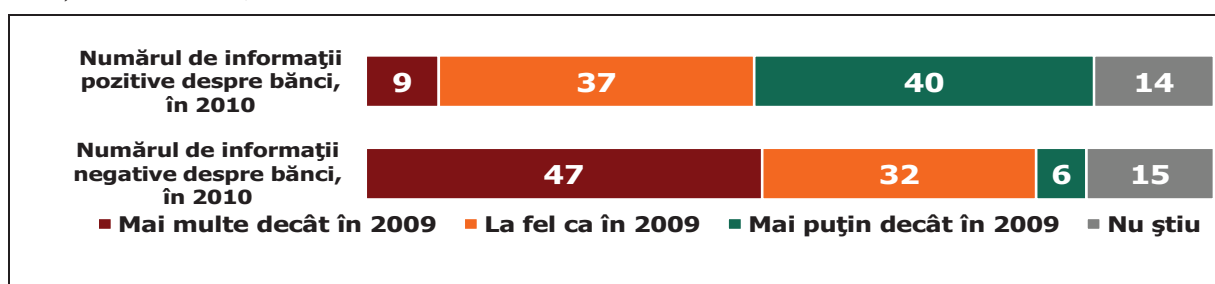
Încrederea în bănci se află la un nivel scăzut, iar părerile cu privire la aceste instituții s-au deteriorat în ultimul an. Din totalul populației analizate, 71% manifestă destul de puțină sau foarte puțină încredere în bănci, iar 64% consideră că sistemul financiar-bancar din România este instabil. De asemenea, pentru aproape o treime (32%) părerile față de băncile din România s-au schimbat în rău.

În rândul persoanelor care au economii, încrederea în bănci și în stabilitatea sistemului financiar-bancar este mai mare decât în cazul celorlalți. Pe de altă parte, utilizarea creditelor nu influențează nici nivelul de încredere, nici percepțiile privind stabilitatea sistemului financiar-bancar și nici modul în care a evoluat părerea față de bănci din 2009 în 2010: atât persoanele care au împrumuturi la bănci, cât și restul populației analizate au percepții similare.

O mai mare parte din locuitorii din Ardeal, comparativ cu restul, și-au schimbat în rău părerea despre bănci.

Q62a. În 2010, față de 2009, ați citit, văzut sau auzit în presă, televiziune sau radio mai multe sau mai puține lucruri pozitive despre bănci? – Răspuns unic, asistat

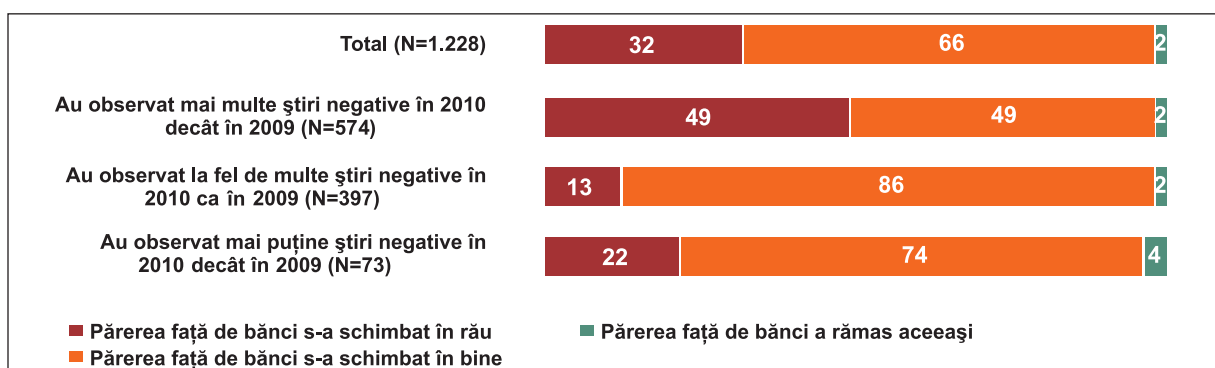
Q62b. În 2010, față de 2009, ați citit, văzut sau auzit în presă, televiziune sau radio mai multe sau mai puține lucruri negative despre bănci? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q62b. În 2010, față de 2009, ați citit, văzut sau auzit în presă, televiziune sau radio mai multe sau mai puține lucruri negative despre bănci? – Răspuns unic, asistat

Q60a. În 2010, față de 2009, cum s-a schimbat părerea dumneavoastră despre băncile din România? – Răspuns unic, asistat

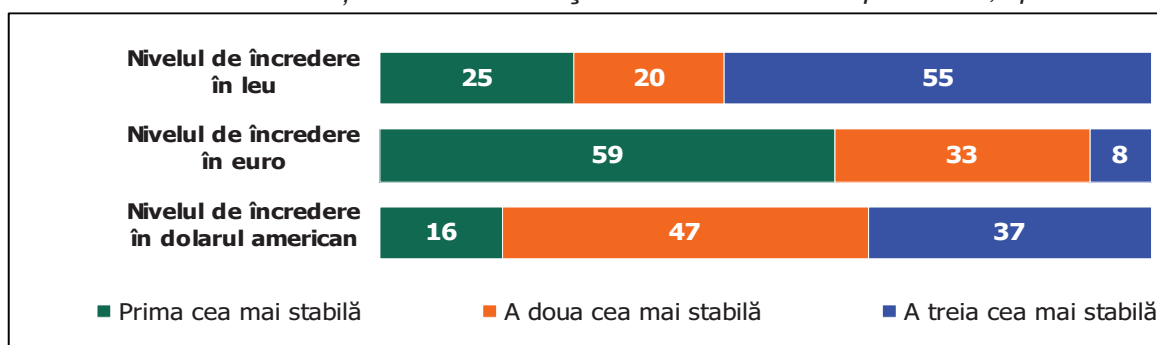
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

În opinia populației analizate, mass-media au transmis, în 2010 comparativ cu 2009, mai multe informații negative referitoare la bănci: 47% dintre respondenți au citit, văzut sau auzit mai multe lucruri negative în acest an față de anul trecut, iar doar 9% au perceput o creștere a numărului de informații pozitive.

Pentru aproximativ jumătate dintre cei 47% care au perceput o intensificare a știrilor negative, părerea despre bănci s-a înrăutățit, iar pentru un număr similar de persoane au rămas la fel.

Utilizatorii de produse bancare din Ardeal și cei din orașele mici (sub 50.000 de locuitori) au remarcat, în mai mare măsură decât cei din restul țării, o creștere a numărului de informații negative transmise de mass-media despre bănci.

Q62. Vă rog gândiți-vă la cât de stabile și de încredere sunt trei monede: leul, euro și dolarul american. Pe care o considerați cea mai stabilă și de încredere? – Răspuns unic, spontan

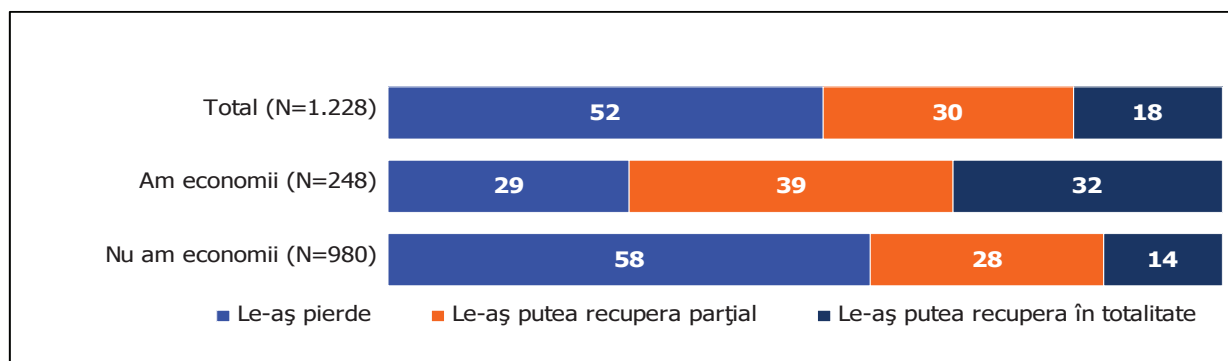
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Majoritatea populației analizate consideră că euro este o monedă mai stabilă și de încredere decât leul românesc și dolarul american: 59% percep moneda europeană ca fiind cea mai stabilă și de încredere. În legătură cu moneda națională, percepțiile sunt polarizate: 25% din populație o plasează pe primul loc, dar 55% o plasează pe ultimul.

Utilizatorii de produse bancare din vestul și nord-vestul țării au cea mai scăzută încredere în leu. De asemenea, persoanele cu educație ridicată sunt mai înclinate să plaseze moneda națională după euro și dolar, din punct de vedere al stabilității. Totuși, persoanele care au economii sunt mai încrezătoare în leu comparativ cu restul populației analizate.

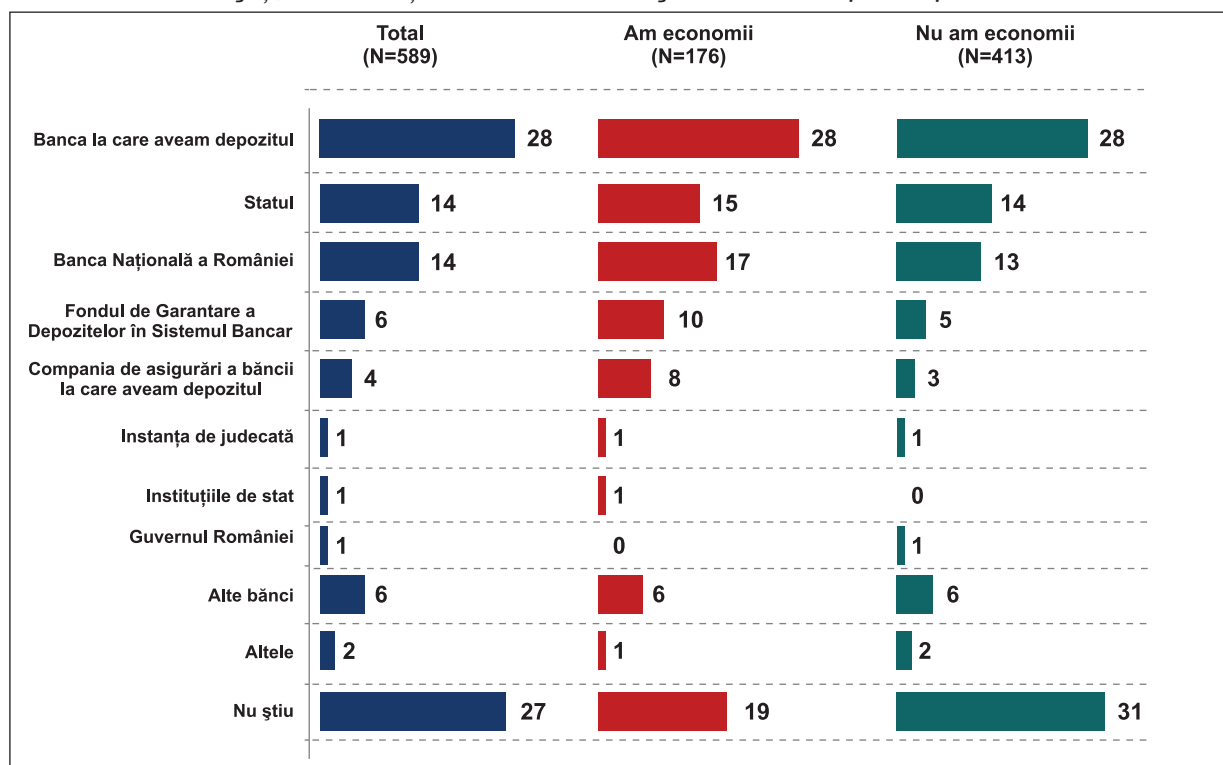
4. Garantarea depozitelor

Q63. În cazul în care una dintre băncile la care aveți economii ar da faliment, ce credeți că s-ar întâmpla cu economiile dumneavoastră? – Răspuns unic, asistat

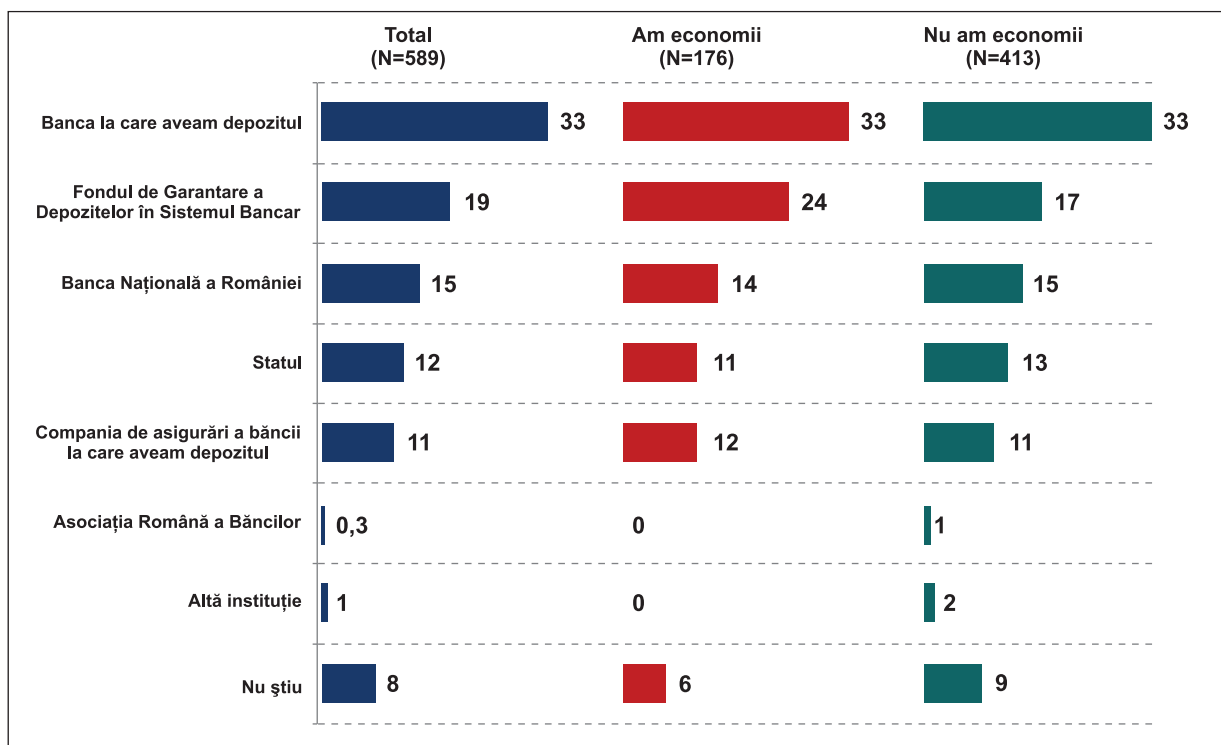
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Q64. Din ceea ce știți, ce instituție v-ar returna acești bani? – Răspuns spontan

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

Q65. Dar dintre cele de pe această listă, ce instituție v-ar returna, parțial sau total, aceste economii? – Răspuns unic, asistat

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR ÎN SISTEMUL BANCAR

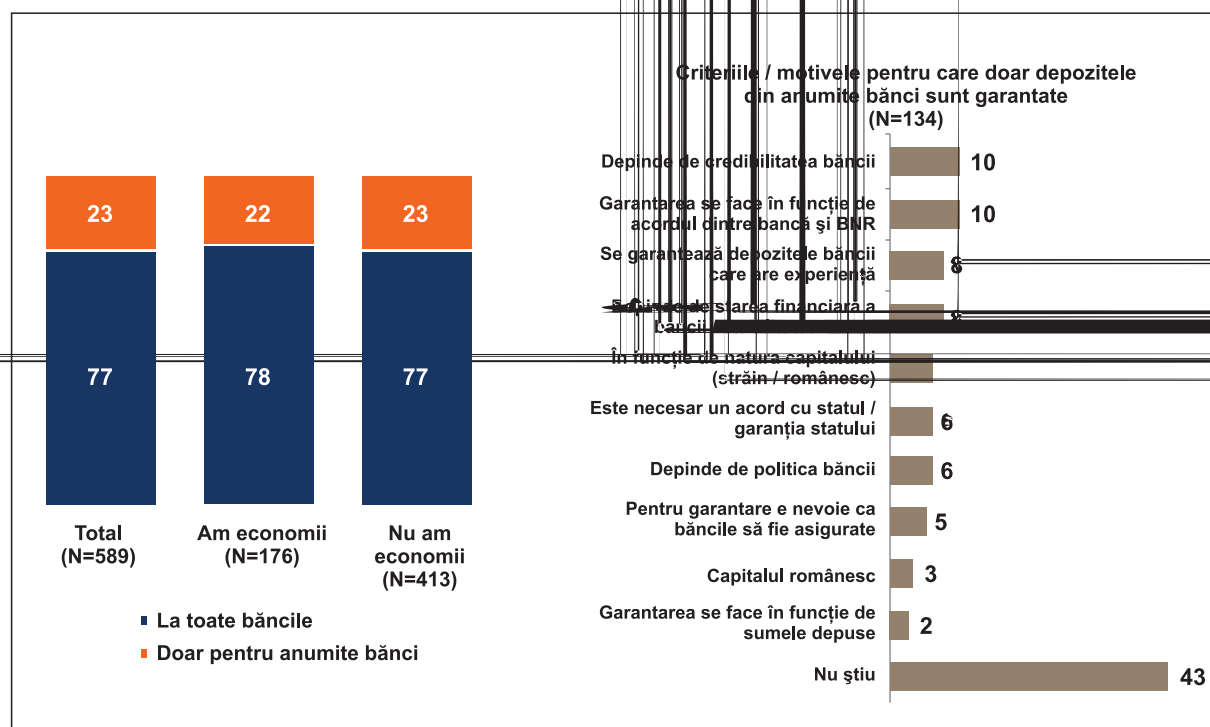
Mai mult de jumătate din totalul populației urbane care utilizează produse bancare (52%) este de părere că economiile depuse la o bancă ar fi în totalitate pierdute dacă instituția respectivă ar da faliment. Totuși, această opinie este specifică persoanelor care nu au deloc economii. Dintre cei care le au, doar 29% cred că le-ar pierde, 39% consideră că le-ar recupera parțial, iar 32% că le-ar recupera în totalitate.

Cu toate acestea, doar 6% dintre cei care cred că își pot recupera economiile știu că Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar este cel care le înapoiază sumele economisite. Chiar și la vederea unei liste cu posibile instituții de la care își pot recupera banii, doar 19% dintre respondenți au menționat FGDB. În schimb, mai mult de un sfert (28%) consideră că banca falimentară este cea care le-ar înapoia economiile pierdute, iar o proporție similară (27%) nu știe de unde și-ar recupera banii.

Persoanele care au economii sunt oarecum mai conștiente de existența și rolul Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (10% au menționat spontan această instituție, comparativ cu 5% din rândul populației care nu are economii).

Q65a. Din câte știți dumneavoastră, recuperarea parțială sau totală a banilor în caz de faliment al băncii se face indiferent de bancă sau doar pentru anumite bănci? – Răspuns unic, asistat

Q65b. Din câte știți dumneavoastră, care este criteriul/ motivul pentru care doar depozitele de la anumite bănci se garantează? - Răspuns spontan.

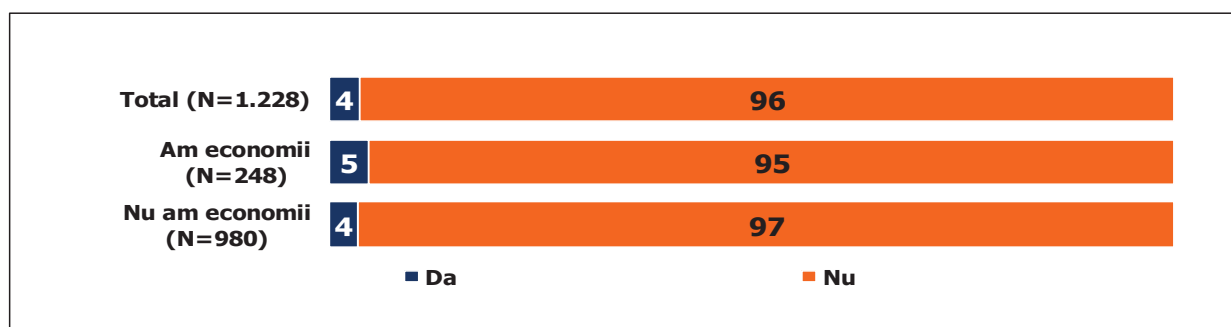

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

N=134 persoane care știu că doar pentru anumite bănci sunt garantate depozitele, %

Dintre cei care cred că economiile pierdute în urma falimentului unei bănci pot fi recuperate, 23% consideră că acest lucru se poate întâmpla doar în cazul anumitor bănci, dar mulți dintre aceștia (43%) nu știu care sunt criteriile care fac diferența.

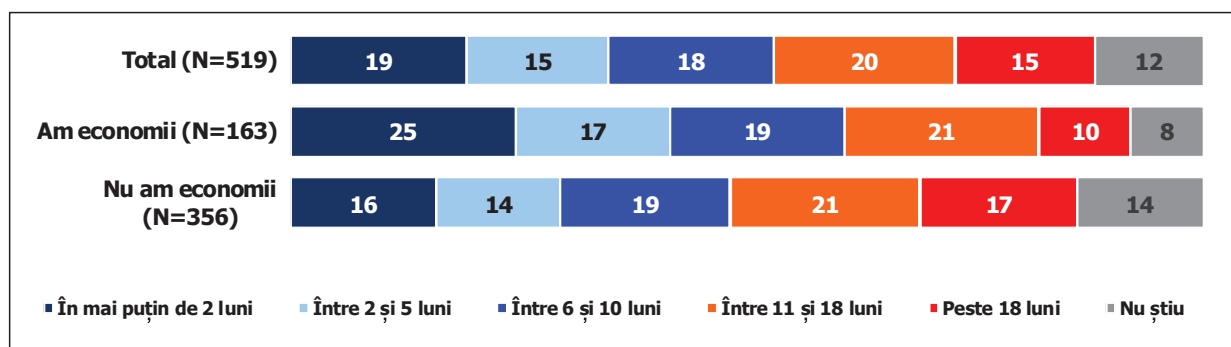
Q71a. Cunoașteți care este procedura pe care trebuie să o urmați pentru recuperarea banilor în cazul în care o bancă intră în faliment? - Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

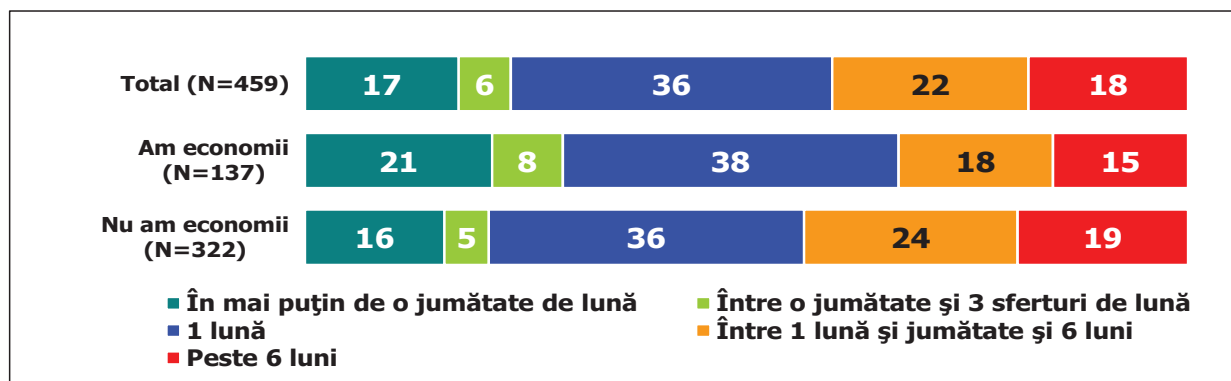
Doar 5% dintre persoanele care știu că își pot recupera fondurile în caz de faliment al băncii consideră că știu și procedura care trebuie să fie urmată pentru recuperarea banilor, dar o mare parte a acestora cred că este vorba de o procedură juridică, de a da în judecată banca.

Q66. În cât timp vă așteptați să vă fie returnați acești bani? – Răspuns unic, asistat

N=519 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

Q68. Din câte știți, care este termenul limită, începând de la falimentul băncii, până la care puteți să cereți restituirea banilor? – Răspuns spontan

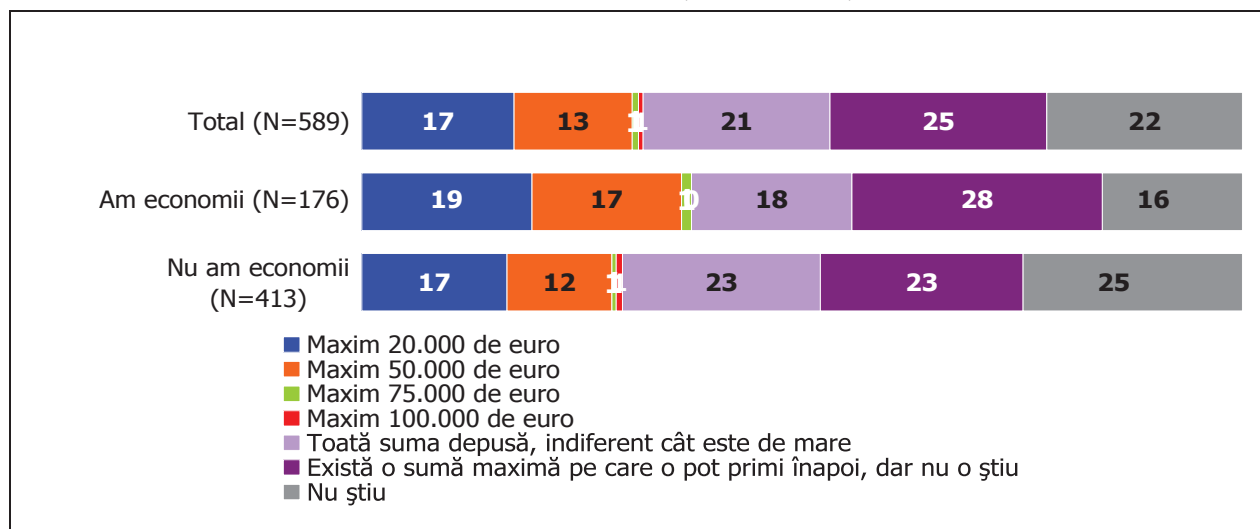

N=459 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

În ceea ce privește regulile garantării depozitelor, 19% dintre cei care știu că își pot recupera fondurile se așteaptă la o durată de maxim 2 luni pentru întregul proces, dar 53% se așteaptă la o

durată de minim 6 luni. De asemenea, 59% se așteaptă să aibă la dispoziție maxim o lună pentru depunerea cererii de solicitare a compensației.

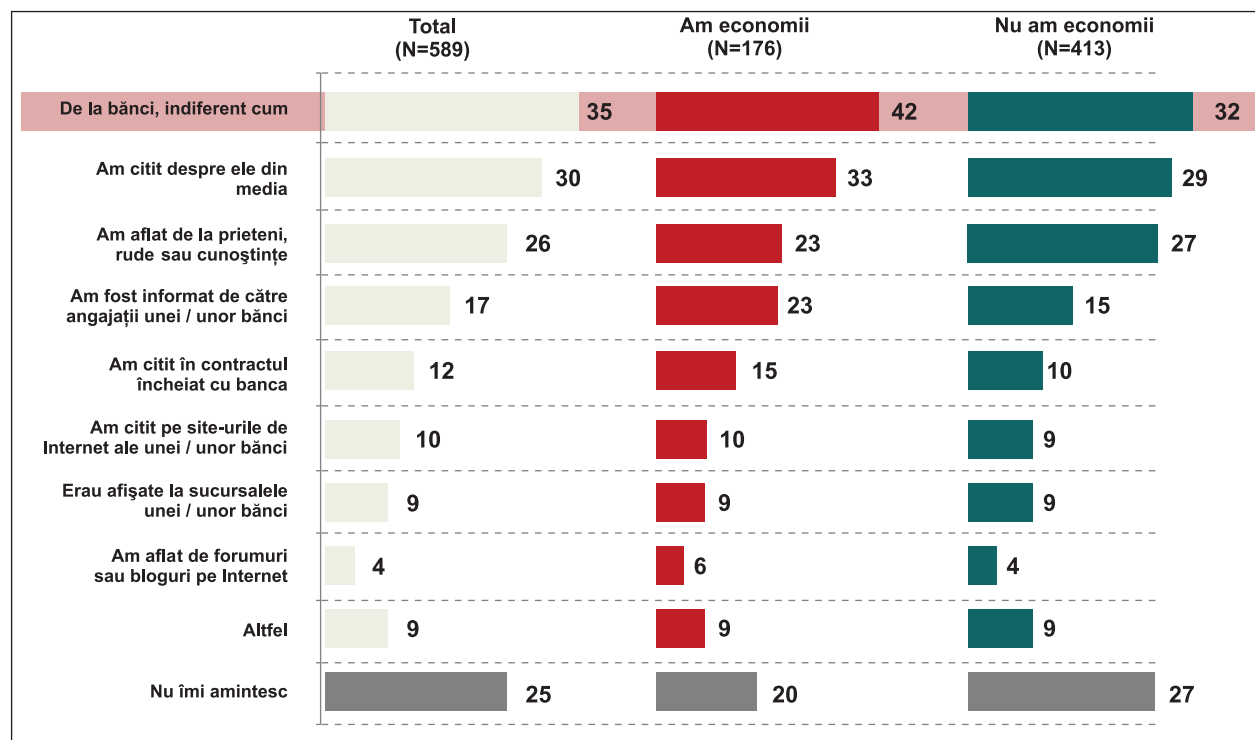
Q67. Care este suma maximă pe care vă așteptați să o primiți înapoi? - Răspuns unic, asistat

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

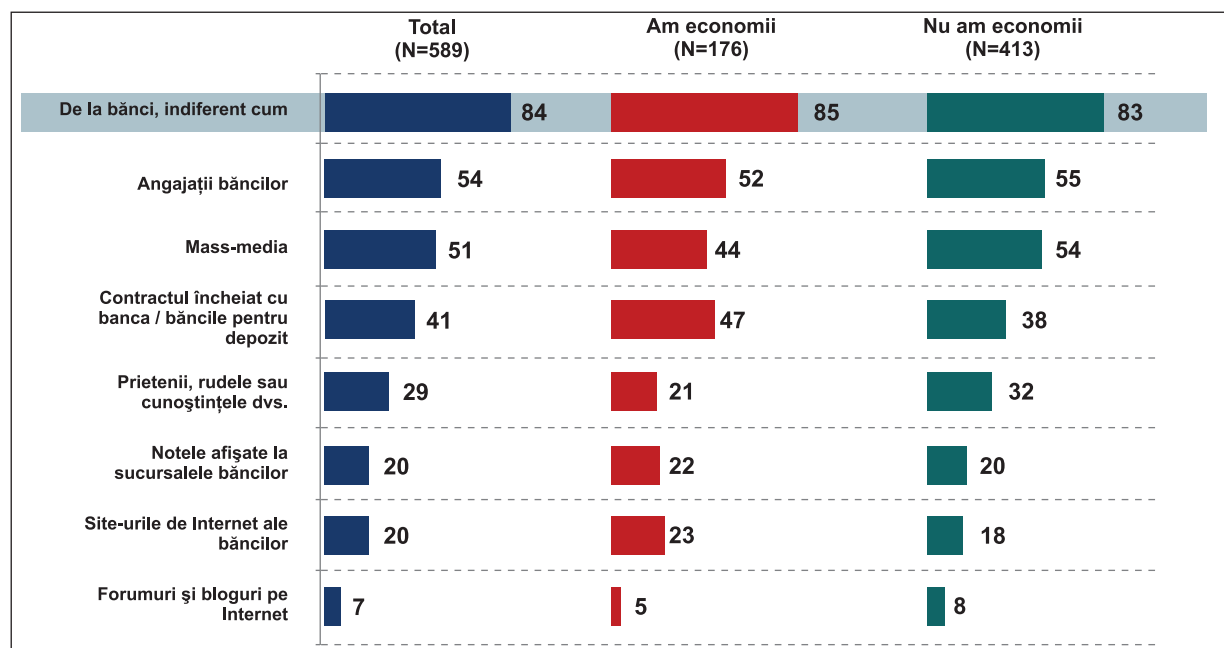
Despre suma care poate fi recuperată, 22% dintre cei care cred că își vor recupera economiile în caz de faliment al băncii nu știu deloc care sunt condițiile, iar 25% știu că există o sumă maximă, dar nu și care este aceasta. Doar 13% știu că economiile lor sunt garantate până la suma de 50.000 de euro.

Q69. Cum ați aflat informații despre condițiile în care puteți să primiți înapoi banii depuși la o bancă, în cazul în care aceasta dă faliment? – Răspuns multiplu, asistat

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

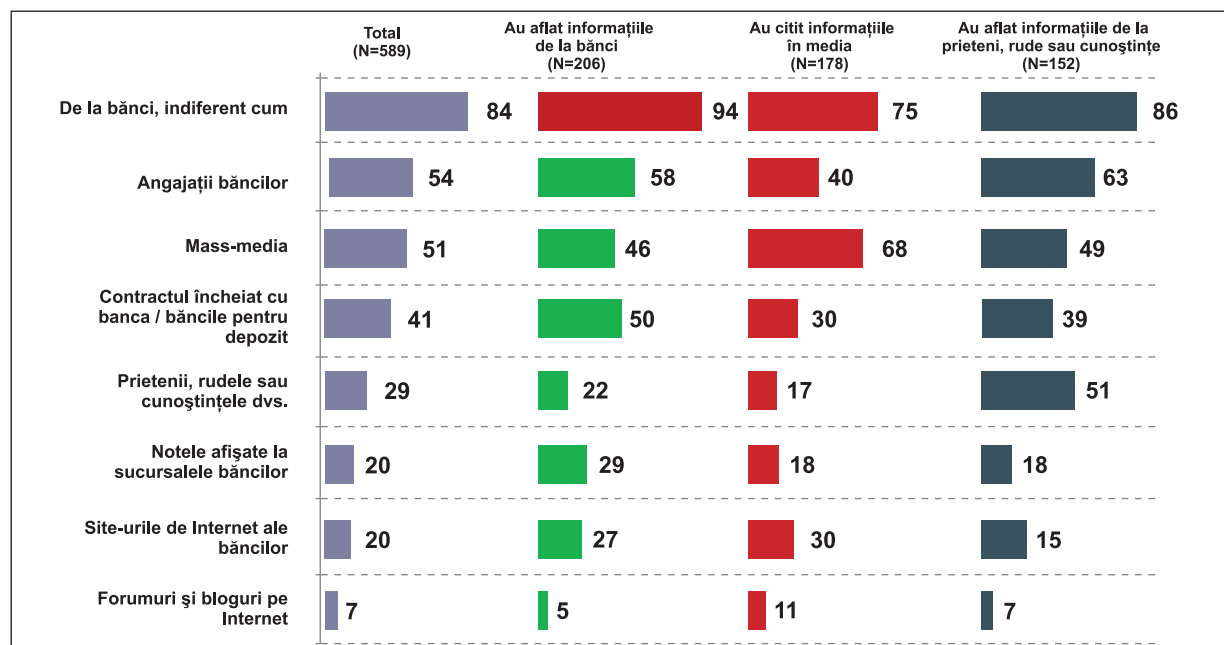
Q70. Care dintre aceste surse de informare vi se par cele mai de încredere? – Răspuns multiplu, asistat

N=589 persoane care știu că își pot recupera economiile în caz de faliment al băncii, %

Q69. Cum ați aflat informații despre condițiile în care puteți să primiți înapoi banii depuși la o bancă, în cazul în care aceasta dă faliment? – Răspuns multiplu, asistat

Q70. Care dintre aceste surse de informare vi se par cele mai de încredere? – Răspuns multiplu, asistat

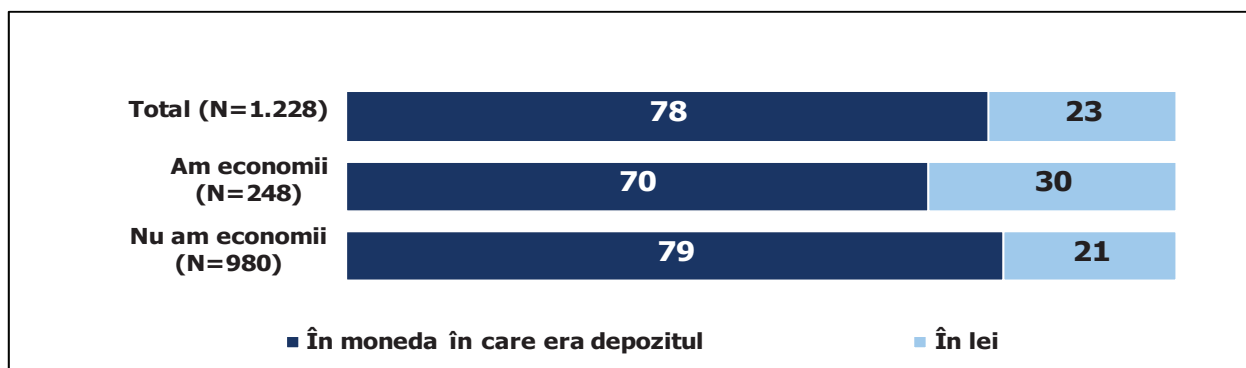

Sursele din care au fost culese informațiile despre garantarea fondurilor depuse la bănci sunt în general chiar băncile – prin diferite canale pe care le au la dispoziție –, mass-media și prietenii, rudele sau cunoștințele. Persoanele cu economii, având astfel mai multe ocazii de a intra în contact cu băncile, au aflat informații despre procedura de plată a compensațiilor de la angajații băncilor sau din contractele încheiate pentru produsele de economisire. Tot băncile, în special prin

angajații lor, sunt considerate a fi cele mai de încredere surse de informare, urmate de mass-media. Persoanele care nu au economii se bazează pe mass-media în mai mare măsură decât cele care le au.

Doar 35% dintre persoanele care știu că economiile la bănci sunt garantate au aflat detalii despre acest subiect de la bănci, dar 84% consideră că băncile ar fi printre cele mai de încredere surse de informare.

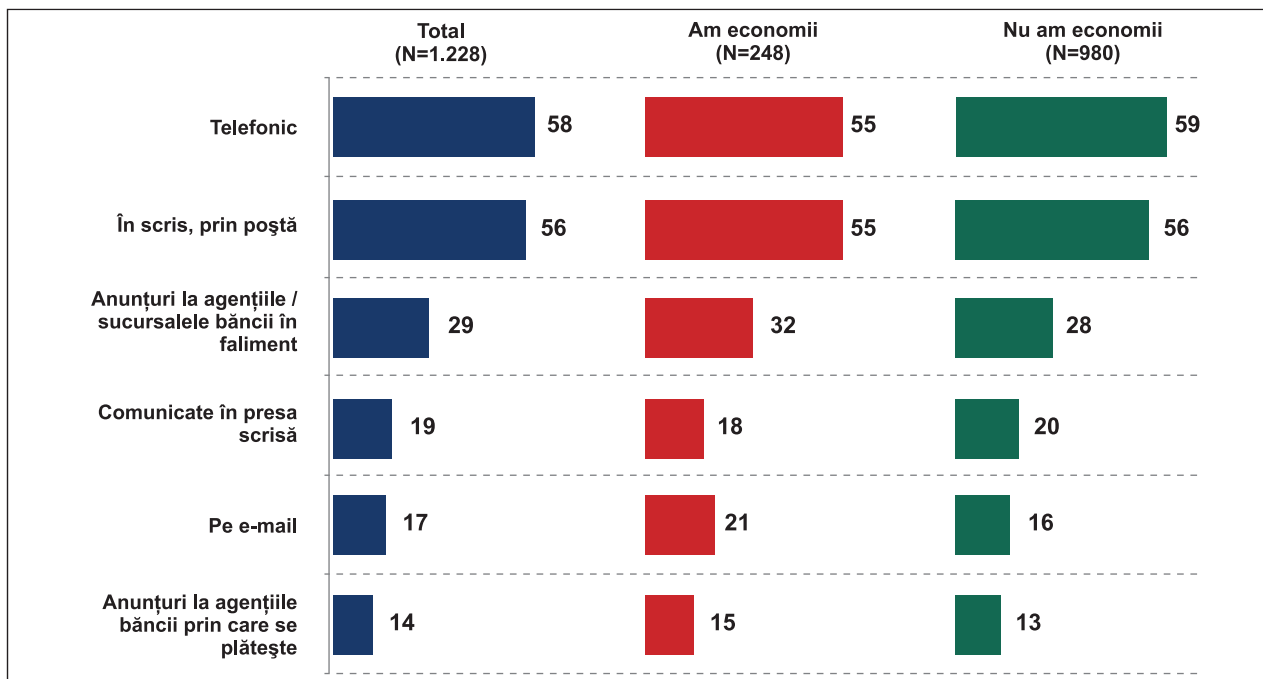
Q71. În situația în care o bancă, la care aveți depozitate economiile, ar da faliment, iar o instituție vă restituie banii pierduți, în ce monedă preferați să îi primiți? – Răspuns unic, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

La nivelul populației analizate, preferința, în cazul necesității de a fi rambursați, este să primească banii în moneda în care îi aveau depuși la bancă: 78% din total au această preferință, iar 22% ar prefera să primească echivalentul în lei al sumei depuse.

Q71c. Prin ce mijloace considerați că ar trebui să fiți informați despre procedura de recuperare a banilor în cazul în care o bancă la care aveți economii intră în faliment? – Răspuns multiplu, asistat

N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Dacă s-ar afla în situația de a avea economii la o bancă intrată în faliment, cea mai mare parte a populației analizate ar prefera să fie informată personal cu privire la procedura pe care ar trebui să o urmeze pentru obținerea compensației. Atât discuția telefonică (agreată de 58% din populație), cât și scrisoarea trimisă prin poștă (agreată de 56%) sunt variante acceptate.

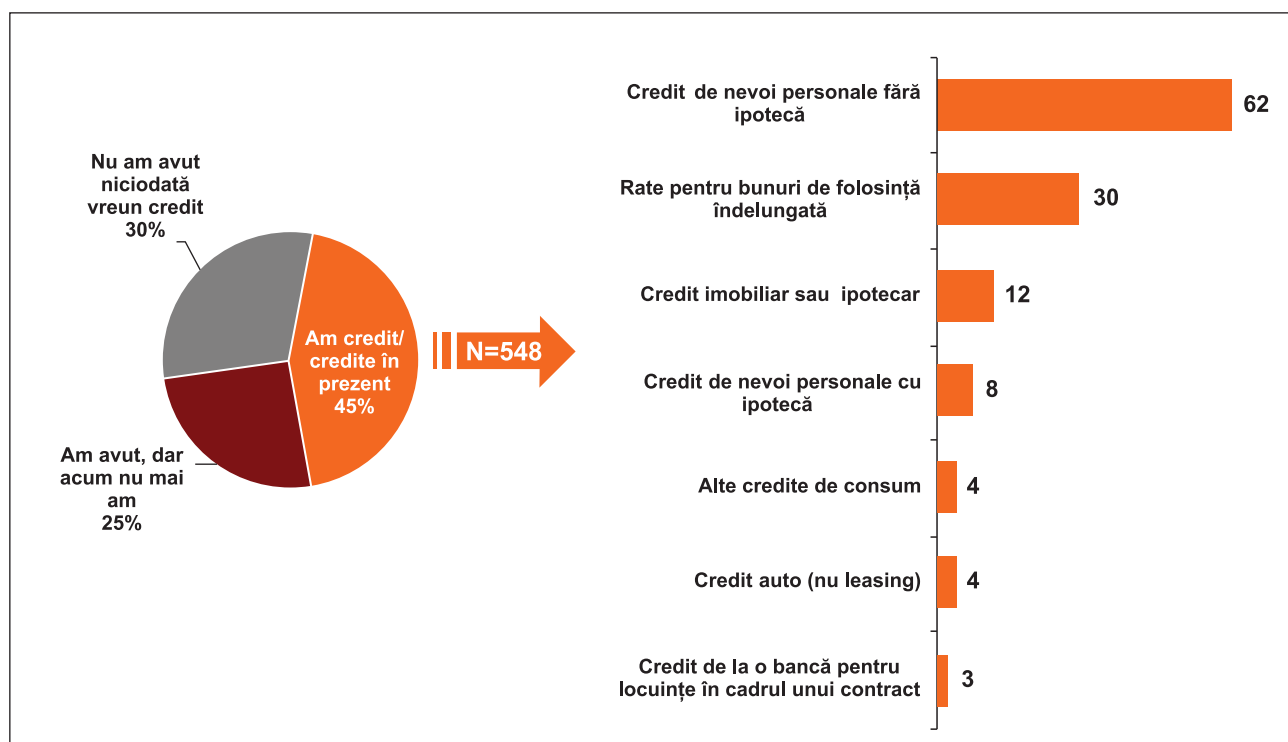
Persoanele cu educație ridicată preferă ca informarea să se facă prin mai multe canale, fiind mai înclinate să își dorească informări prin e-mail și prin anunțuri la agențiile băncii prin care se plătesc compensațiile. Și persoanele tinere (între 18 și 34 de ani) sunt mai înclinate să accepte e-mailul ca mijloc de informare, dar informarea telefonică rămâne la fel de importantă pentru ei ca și pentru celelalte categorii de vârstă. Preferința pentru informarea prin poștă crește odată cu vârsta, dar se află la un nivel ridicat chiar și în cazul tinerilor.

Telefonul și e-mailul sunt preferate în București, în timp ce în orașele mici aceste mijloace de informare sunt mai puțin agreate. În schimb, locuitorii orașelor mici sunt în mai mare măsură în favoarea unei informări prin anunțuri făcute la sucursalele băncii aflate în faliment.

5. Creditarea

Q72. Aveți sau ați avut vreodată un credit? – Răspuns unic, asistat

Q73. Pe care dintre următoarele tipuri de credite le aveți? – Răspuns multiplu, asistat

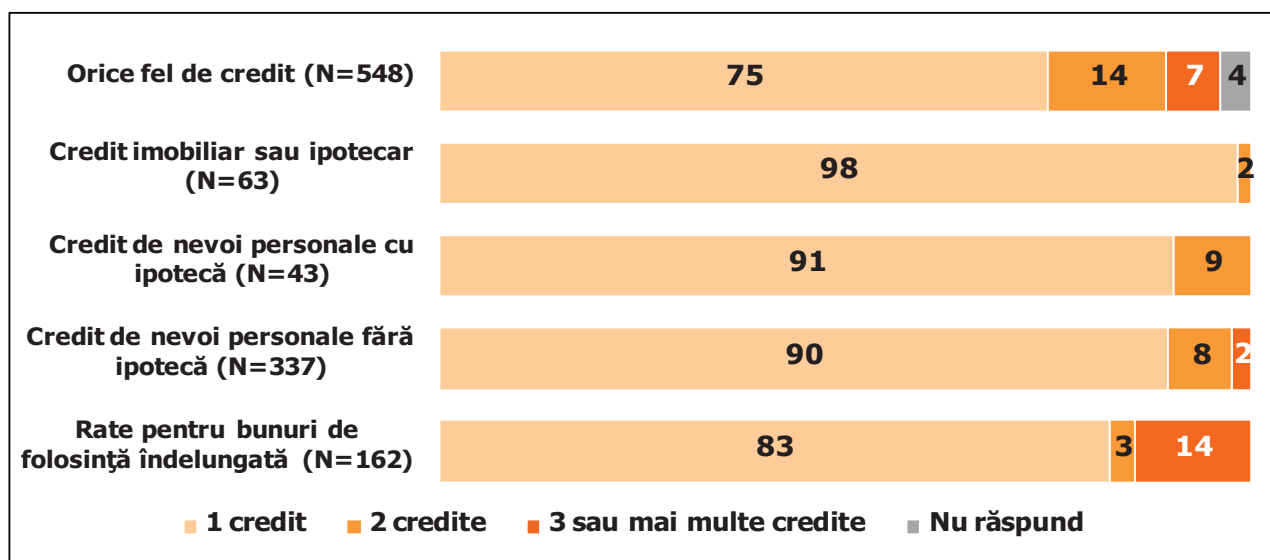
N=1.228 persoane care locuiesc în mediul urban și dețin cel puțin un produs bancar, %

Din totalul populației urbane, utilizatoare de produse bancare, 45% dintre persoane au cel puțin un credit, iar 25% au avut în trecut. Cel mai frecvent utilizat este creditul de nevoi personale, fără ipotecă (deținut de 62% dintre cei care au un credit în prezent). Creditele luate direct din magazine, pentru bunuri de folosință îndelungată, se află și ele în portofoliul a 30% dintre utilizatorii de credit.

Persoanele cu vârstă medie, în special cele care au între 35 și 44 de ani, au credite în mai mare măsură decât restul populației (54% dintre cei cu vârsta de 35-44 de ani).

Categoriile mai în vârstă (peste 45 și, mai ales, peste 55 de ani) și persoanele cu venituri scăzute tind să utilizeze creditele din magazin, pentru cumpărături în rate, în mai mare măsură decât restul populației. Pe de altă parte, creditele ipotecare și imobiliare sunt specifice celor cu vârsta între 25 și 34 de ani.

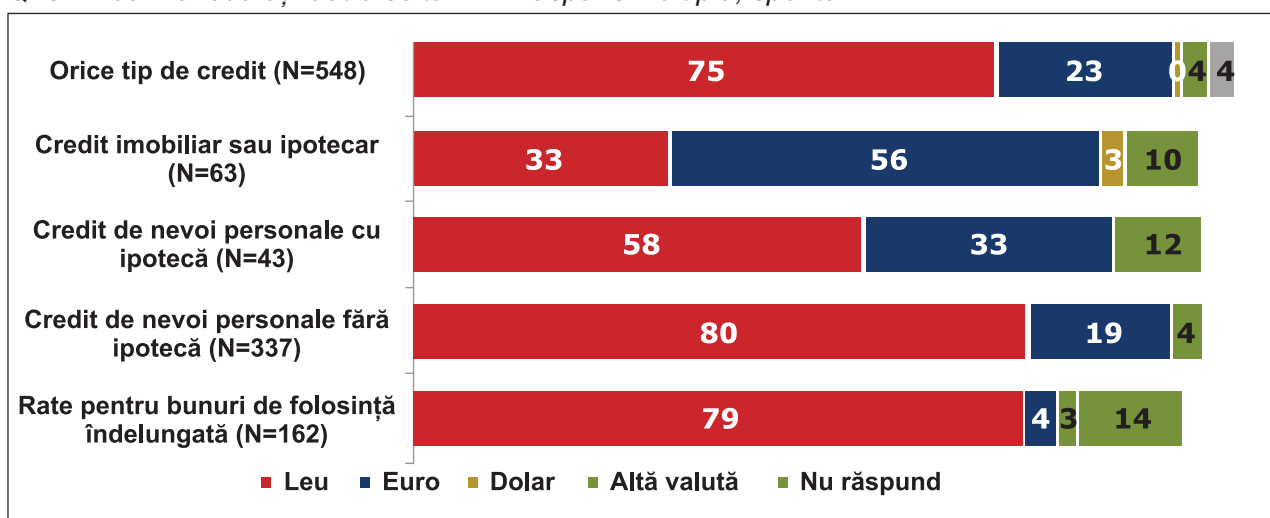
Q74. Câte credite aveți?

N=persoane care dețin credite, %

Din totalul persoanelor care au credite, 21% au două sau mai multe. În special cei care au credite luate din magazin pentru cumpărarea de bunuri de folosință îndelungată tind să aibă împrumuturi pentru mai multe astfel de produse.

Q73. În ce monedă ați luat creditul? – Răspuns multiplu, spontan

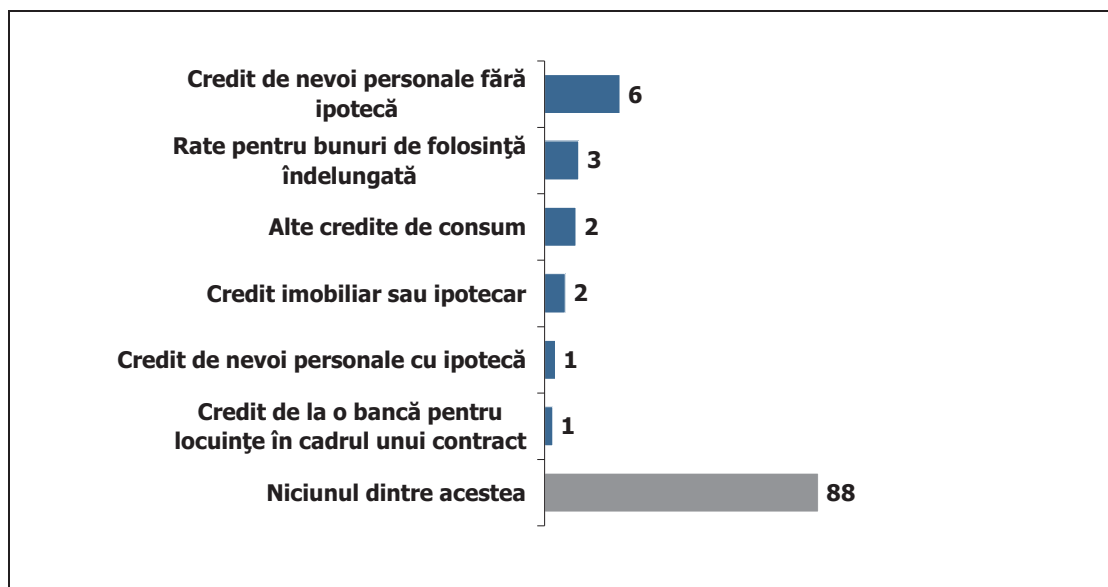

N=persoane care dețin credite, %

Creditele ipotecare sau imobiliare sunt de obicei contractate în euro. La polul opus se află creditele făcute în magazin, pentru bunuri de folosință îndelungată, care sunt contractate în moneda în care

sunt cumpărate, și creditele de nevoi personale, iar peste trei sferturi din deținătorii de astfel de credite le-au contractat în lei.

Q76. Intenționați ca în următoarele 12 luni să luați vreunul dintre aceste tipuri de credite? – Răspuns multiplu, asistat

N=529 persoane care dețin credite, %

Dintre cei care au în prezent credite, 12% intenționează să contracteze încă un astfel de produs în următoarele 12 luni.

III. Secțiunea statistică

Situția depozitelor pe total sistem bancar

Nr crt.	Anul	Total număr titulari depozite	Persoane fizice	Persoane juridice	Total depozite	lei		valută (în echiv.lei)		Total depozite persoane fizice	lei	valută (în echiv.lei)		Total depozite persoane juridice	lei	valută (în echiv.lei)	-milioane lei-	
						6	7	8	9			10	11				12	13
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13					
1	2006	18.353.180	17.444.063	909.117	121.856,6	63.663,7	58.192,9	46.360,0	25.012,0	21.347,9	75.496,6	38.651,6	36.845,0					
2	2007	17.903.229	16.981.542	921.687	219.869,3	114.264,6	105.604,7	69.298,1	42.014,0	27.284,1	150.571,2	72.250,6	78.320,5					
3	2008	18.904.950	17.921.743	983.207	266.654,0	138.109,9	128.544,0	84.978,5	52.023,6	32.955,0	181.675,4	86.086,3	95.589,1					
4	2009	17.841.885	16.876.845	965.040	287.190,8	151.830,3	135.360,5	100.133,0	58.916,2	41.216,8	187.057,8	92.914,1	94.143,6					
5	2010–trim. I	17.563.708	16.623.066	940.642	275.813,0	145.588,1	130.224,9	102.505,7	61.783,7	40.722,0	173.307,3	83.804,4	89.502,9					
6	2010–trim. II	17.363.623	16.413.610	950.013	284.646,5	146.068,1	138.578,4	105.269,3	61.596,0	43.683,3	179.377,2	84.482,1	94.895,1					
7	2010–trim. III	16.645.626	15.706.677	938.949	279.388,1	146.501,5	132.886,6	102.943,6	60.614,9	42.328,7	176.444,5	85.886,6	90.557,9					

Notă:

Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.

Situația depozitelor aparținând persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond

Tabel 2

-milioane lei-

Nr crt.	Anul	Număr deponenți	Număr deponenți garanțați	Număr deponenți cu depozite ≤ cu plafonul de garantare	Depozite			Depozite garantate				
					Total	lei	valută (în echiv. lei)	Total	lei	valută (în echiv. lei)	în cadrul plafonului de garantare	peste plafonul de garantare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1997	3.288.147	3.288.147	3.112.109	1.962,0	1.433,1	528,9	1.962,0	1.433,1	528,9	1.030,2	985,1
2	1998	3.750.382	3.750.382	3.563.890	3.411,9	2.274,7	1.137,2	3.411,9	2.274,7	1.137,2	2.254,0	1.157,8
3	1999	4.604.200	4.604.200	4.421.148	4.858,8	2.635,6	2.223,2	4.858,8	2.635,6	2.223,2	2.123,9	2.734,9
4	2000	4.615.243	4.615.243	4.445.028	6.180,6	2.744,2	3.436,5	6.180,6	2.744,2	3.436,5	2.498,8	3.681,8
5	2001	5.341.756	5.341.756	5.115.395	10.249,5	4.118,1	6.131,4	10.249,5	4.118,1	6.131,4	3.859,8	6.389,7
6	2002	6.842.768	6.842.768	6.613.566	14.584,0	7.494,1	7.089,8	14.584,0	7.494,1	7.089,8	6.452,5	8.131,4
7	2003	7.931.944	7.931.944	7.666.018	18.205,2	8.593,6	9.611,6	18.205,2	8.593,6	9.611,6	6.527,0	11.678,2
8	2004	-	9.441.130	9.313.479	-	-	-	23.516,4	12.180,0	11.336,4	11.899,1	11.617,3
9	2005	-	11.177.311	10.963.980	-	-	-	30.555,0	17.056,1	13.498,9	17.737,7	12.817,4
10	2006	17.444.063	15.027.476	14.944.510	46.360,0	25.012,0	21.347,9	45.865,5	24.785,9	21.079,6	27.210,7	18.654,8
11	2007	16.591.370	16.585.769	16.466.146	65.596,5	39.867,5	25.729,1	65.395,5	39.770,0	25.625,5	35.364,3	30.031,2
12	2008	17.316.172	17.313.662	17.275.754	80.118,9	49.208,2	30.910,8	79.882,9	49.114,0	30.768,9	57.542,5	22.340,4
13	2009	16.161.966	16.158.190	16.112.347	93.896,0	55.668,0	38.228,0	93.682,9	55.589,3	38.093,6	67.949,1	25.733,9
14	2010-trim. I	15.884.831	15.879.796	15.829.892	95.769,3	58.091,2	37.678,0	95.428,5	58.004,6	37.423,9	69.271,5	26.157,0
15	2010-trim. II	15.698.331	15.694.592	15.647.740	98.284,0	57.887,9	40.396,1	98.062,2	57.795,9	40.266,3	71.239,2	26.823,1
16	2010-trim. III	14.974.550	14.971.323	14.923.198	95.991,7	57.032,1	38.959,6	95.788,8	56.960,6	38.828,2	69.967,1	25.821,7

Notă:

Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.

Situția depozitelor aparținând persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond

- milioane lei-

Nr. crt.	Anul	Număr deponenți	Număr deponenți garantați	Număr deponenți cu depozite ≤ cu plafonul de garantare	Depozite			Depozite garantate				
					Total	lei	valută (în echiv.lei)	Total	lei	valută (în echiv.lei)	în cadrul plafonului de garantare	peste plafonul de garantare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2004	-	604.777	572.379	-	-	-	8.005,5	5.986,7	2.018,8	1.197,2	6.808,3
2	2005	-	853.526	801.652	-	-	-	13.785,6	10.425,0	3.360,6	2.914,3	10.871,3
3	2006	909.117	820.071	776.146	75.496,6	38.651,6	36.845,0	24.350,9	14.360,1	9.990,8	4.804,1	19.546,8
4	2007	899.627	805.029	756.850	144.482,1	68.165,1	76.317,0	31.439,6	23.429,0	8.010,7	5.005,0	26.434,6
5	2008	955.556	887.810	839.842	173.772,1	80.798,7	92.973,4	33.166,2	23.893,0	9.273,3	4.442,0	28.724,3
6	2009	929.717	891.122	869.980	176.111,5	86.018,3	90.093,2	32.182,8	22.184,8	9.997,9	7.276,5	24.906,3
7	2010-trim. I	903.164	861.444	841.919	162.574,9	77.581,2	84.993,6	30.161,3	20.152,9	10.008,4	6.452,2	23.709,1
8	2010-trim. II	916.885	873.158	854.305	168.748,0	77.782,6	90.965,4	31.012,8	21.507,3	9.505,4	6.939,3	24.073,5
9	2010-trim. III	904.700	860.197	839.638	164.685,8	79.273,1	85.412,7	32.024,5	22.711,8	9.312,7	7.201,7	24.822,8

Notă:

1. Pentru anii 2004 și 2005 nu exista obligativitatea raportării indicatorilor privind numărul total al deponenților și valoarea totală a depozitelor aparținând acestora.
2. Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.
3. Persoanele juridice au intrat în sfera de garantare a Fondului începând cu data de 1 iulie 2004.

Valoarea totală a depozitelor* din sistemul bancar**

Tabel 4

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar	2 0 0 9				2 0 1 0			Indice de modificare (%) trim. III 2010 în raport cu:		Rata medie nominală a variației depozitelor (%)
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III	trim. II 2010	trim. III 2009	
1.	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, <i>din care:</i>	284,2	284,3	280,0	287,2	275,8	284,7	279,4	98,1	99,8	-0,283
	o persoane fizice	92,8	96,1	96,9	100,1	102,5	105,3	102,9	97,7	106,2	1,737
	% în total	32,7	33,8	34,6	34,9	37,2	37,0	36,8	-0,2 pp	2,2 pp	
2.	o persoane juridice	191,4	188,2	183,1	187,1	173,3	179,4	176,4	98,3	96,3	-1,351
	% în total	67,3	66,2	65,4	65,1	62,8	63,0	63,2	0,2 pp	-2,2 pp	
	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, <i>din care:</i>	284,2	284,3	280,0	287,2	275,8	284,7	279,4	98,1	99,8	-0,283
3.	o denuminate în lei	149,4	147,1	144,4	151,8	145,6	146,1	146,5	100,3	101,5	-0,326
	% în total	52,6	51,7	51,6	52,9	52,8	51,3	52,4	1,1 pp	0,8 pp	
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	134,8	137,2	135,6	135,4	130,2	138,6	132,9	95,9	98,0	-0,236
4.	% în total	47,4	48,3	48,4	47,1	47,2	48,7	47,6	-1,1 pp	-0,8 pp	
	Valoare totală depozite persoane fizice – echiv. mld. lei, <i>din care:</i>	92,8	96,1	96,9	100,1	102,5	105,3	102,9	97,7	106,2	1,737
	o denuminate în lei	57,0	59,4	57,7	58,9	61,8	61,6	60,6	98,4	105,0	1,026
5.	% în total	61,4	61,8	59,5	58,8	60,3	58,5	58,9	0,4 pp	-0,6 pp	
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	35,8	36,7	39,2	41,2	40,7	43,7	42,3	96,8	107,9	2,820
	% în total	38,6	38,2	40,5	41,2	39,7	41,5	41,1	-0,4 pp	0,6 pp	
6.	Valoare totală depozite persoane juridice – echiv. mld. lei, <i>din care:</i>	191,4	188,2	183,1	187,1	173,3	179,4	176,4	98,3	96,3	-1,351
	o denuminate în lei	92,3	87,8	86,7	92,9	83,8	84,5	85,9	101,7	99,1	-1,191
	% în total	48,2	46,7	47,4	49,7	48,4	47,1	48,7	1,6 pp	1,3 pp	
7.	o denuminate în valută (în echiv. lei)	99,1	100,4	96,4	94,2	89,5	94,9	90,5	95,4	93,9	-1,502
	% în total	51,8	53,3	52,6	50,3	51,6	52,9	51,3	-1,6 pp	-1,3 pp	

*) se au în vedere atât instituțiile de credit persoane juridice române, care au obligația legală de a participa la Fond, cât și sucursalele instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din țările de origine. La data de 30 septembrie 2010, în România își desfășurau activitatea 33 de instituții de credit persoane juridice române (Anexa nr. 1) și 9 sucursale ale instituțiilor de credit din alte state membre (Anexa nr. 2).

**) raportările instituțiilor de credit către Fond se referă, potrivit legii, la toate depozitele din evidențele acestora aparținând persoanelor fizice și persoanelor juridice, în categoria celor din urmă intrând și instituțiile de credit, instituțiile financiare, societățile de asigurări, organismele de plasament colectiv, fondurile de pensii, autoritățile publice centrale și locale, etc.

Tabel 5

Evoluția trimestrială a valorii depozitelor

Perioada	Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar	din care:				Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond	
		pe monede		pe categorii de deponenți		suma	în valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar (%)
		lei	valută	persoane fizice	persoane juridice		
Trim. I 2009	284,2	149,4	134,8	92,8	191,4	268,6	94,5
Trim. II 2009	284,3	147,1	137,2	96,1	188,2	269,0	94,6
Trim. III 2009	280,0	144,4	135,6	96,9	183,1	262,8	93,9
Trim. IV 2009	287,2	151,8	135,4	100,1	187,1	270,0	94,0
Trim. I 2010	275,8	145,6	130,2	102,5	173,3	258,3	93,7
Trim. II 2010	284,7	146,1	138,6	105,3	179,4	267,0	93,8
Trim. III 2010	279,4	146,5	132,9	102,9	176,4	260,7	93,3

- miliarde lei -

Tabel 6

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor	2 0 0 9					2 0 1 0			Indice de modificare (%) trim. III 2010 în raport cu:	
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III	trim. II 2010	trim. III 2009	
1.	Valoare totală – echiv. mld. lei, <i>din care</i> :	268,6	269,0	262,8	270,0	258,4	267,0	260,7	97,6	99,2	
	o persoane fizice	87,6	90,5	91,3	93,9	95,8	98,3	96,0	97,7	105,1	
	% în total	32,6	33,6	34,7	34,8	37,1	36,8	36,8	0,0 pp	2,1 pp	
	o persoane juridice	181,0	178,5	171,5	176,1	162,6	168,7	164,7	97,6	96,0	
2.	% în total	67,4	66,4	65,3	65,2	62,9	63,2	63,2	0,0 pp	-2,1 pp	
	Valoare totală –echiv. mld. lei, <i>din care</i> :	268,6	269,0	262,8	270,0	258,4	267,0	260,7	97,6	99,2	
	o denominate în lei	140,0	137,9	133,6	141,7	135,7	135,7	136,3	100,4	102,0	
	% în total	52,1	51,3	50,8	52,5	52,5	50,8	52,3	1,5 pp	1,5 pp	
3.	o denominate în valută (în echiv. lei)	128,6	131,1	129,2	128,3	122,7	131,4	124,4	94,7	96,3	
	% în total	47,9	48,7	49,2	47,5	47,5	49,2	47,7	-1,5 pp	-1,5 pp	
	Valoare totală depozite persoane fizice - echiv. mld.lei, <i>din care</i> :	87,6	90,5	91,3	93,9	95,8	98,3	96,0	97,7	105,1	
	o denominate în lei	54,1	56,1	54,6	55,7	58,1	57,9	57,0	98,4	104,4	
4.	% în total	61,8	62,0	59,8	59,3	60,6	58,9	59,4	0,5 pp	-0,4 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	33,5	34,4	36,7	38,2	37,7	40,4	39,0	96,5	106,3	
	% în total	38,2	38,0	40,2	40,7	39,4	41,1	40,6	-0,5 pp	0,4 pp	
	Valoare totală depozite persoane juridice - echiv. mld.lei, <i>din care</i> :	181,0	178,5	171,5	176,1	162,6	168,7	164,7	97,6	96,0	
	o denominate în lei	85,9	81,8	79,0	86,0	77,6	77,7	79,3	102,1	100,4	
	% în total	47,5	45,8	46,1	48,8	47,7	46,1	48,1	2,0 pp	2,0 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	95,1	96,7	92,5	90,1	85,0	91,0	85,4	93,8	92,3	
	% în total	52,5	54,2	53,9	51,2	52,3	53,9	51,9	-2,0 pp	-2,0 pp	

Valoarea depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor	2 0 0 9				2 0 1 0			Indice de modificare (%) trim. III 2010 în raport cu:		Rata medie nominală a variației depozitelor (%)
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III	trim. II 2010	trim. III 2009	
1.	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, <i>din care</i> :	119,9	123,6	126,1	125,9	125,6	129,1	127,8	99,0	101,3	1,069
	o persoane fizice	87,3	90,2	91,1	93,7	95,4	98,1	95,8	97,7	105,2	1,561
	% în total	72,8	73,0	72,2	74,4	76,0	76,0	74,9	-1,1 pp	2,7 pp	
	o persoane juridice	32,6	33,4	35,0	32,2	30,2	31,0	32,0	103,2	91,4	-0,309
2.	% în total	27,2	27,0	27,8	25,6	24,0	24,0	25,1	1,1 pp	-2,7 pp	
	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, <i>din care</i> :	119,9	123,6	126,1	125,9	125,6	129,1	127,8	99,0	101,3	1,069
	o denuminate în lei	76,0	78,3	76,4	77,8	78,2	79,3	79,7	100,5	104,3	0,795
	% în total	63,4	63,3	60,6	61,8	62,3	61,4	62,3	0,9 pp	1,7 pp	
3.	o denuminate în valută (în echiv. lei)	43,9	45,3	49,7	48,1	47,4	49,8	48,1	96,6	96,8	1,534
	% în total	36,6	36,7	39,4	38,2	37,7	38,6	37,7	-0,9 pp	-1,7 pp	
	Valoare totală depozite persoane fizice-echiv. mld.lei, <i>din care</i> :	87,3	90,2	91,1	93,7	95,4	98,1	95,8	97,7	105,2	1,561
	o denuminate în lei	54,0	56,0	54,5	55,6	58,0	57,8	57,0	98,6	104,6	0,905
4.	% în total	61,9	62,1	59,8	59,3	60,8	58,9	59,5	0,6 pp	-0,3 pp	
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	33,3	34,2	36,6	38,1	37,4	40,3	38,8	96,3	106,0	2,580
	% în total	38,1	37,9	40,2	40,7	39,2	41,1	40,5	-0,6 pp	0,3 pp	
	Valoare totală depozite persoane juridice-echiv. mld.lei, <i>din care</i> :	32,6	33,4	35,0	32,2	30,2	31,0	32,0	103,2	91,4	-0,309
	o denuminate în lei	22,0	22,4	21,9	22,2	20,2	21,5	22,7	105,6	103,7	0,523
	% în total	67,5	67,1	62,6	68,9	66,9	69,4	70,9	1,5 pp	8,3 pp	
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	10,6	11,0	13,1	10,0	10,0	9,5	9,3	97,9	71,0	-2,157
	% în total	32,5	32,9	37,4	31,1	33,1	30,6	29,1	-1,5 pp	-8,3 pp	

Situția numărului de deponenți^{*)}

Nr. crt.	Indicator	2 0 0 9				2 0 1 0			Indice de modificare (%) trim. III 2010 în raport cu:		Rata medie nominală a variației depozitelor (%)
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III	trim. II 2010	trim. III 2009	
1.	Numărul deponenților din sistemul bancar – nr. persoane	17.963.976	18.238.834	18.114.339	17.841.885	17.563.708	17.363.623	16.645.626	95,9	91,9	-1,262
	o persoane fizice	16.983.195	17.258.535	17.138.169	16.876.845	16.623.066	16.413.610	15.706.677	95,7	91,6	-1,294
	% în total	94,5	94,6	94,6	94,6	94,6	94,5	94,4	-0,1 pp	-0,2 pp	
	o persoane juridice	980.781	980.299	976.170	965.040	940.642	950.013	938.949	98,8	96,2	-0,724
2.	Numărul deponenților la instituțiile de credit participante la Fond – nr. persoane	17.300.012	17.553.106	17.414.245	17.091.683	16.787.995	16.615.216	15.879.250	95,6	91,2	-1,418
	o persoane fizice	16.350.081	16.606.086	16.470.989	16.161.966	15.884.831	15.698.331	14.974.550	95,4	90,9	-1,454
	% în total	94,5	94,6	94,6	94,6	94,6	94,5	94,3	-0,2 pp	-0,3 pp	
	o persoane juridice	949.931	947.020	943.256	929.717	903.164	916.885	904.700	98,7	95,9	-0,810
3.	Numărul deponenților garanți - nr. persoane	17.222.643	17.444.238	17.323.565	17.049.312	16.741.240	16.567.750	15.831.520	95,6	91,4	-1,394
	o persoane fizice	16.339.990	16.567.156	16.466.840	16.158.190	15.879.796	15.694.592	14.971.323	95,4	90,9	-1,447
	% în total	94,9	95,0	95,1	94,8	94,9	94,7	94,6	-0,1 pp	-0,5 pp	
	o persoane juridice	882.653	877.082	856.725	891.122	861.444	873.158	860.197	98,5	100,4	-0,429
	% în total	5,1	5,0	4,9	5,2	5,1	5,3	5,4	0,1 pp	0,5 pp	

*) Numărul total al deponenților din sistemul bancar se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

Valoarea medie a depozitelor

Nr. crt.	Indicator	2 0 0 9				2 0 1 0			Indice de modificare (%) trim. III 2010 în raport cu:	
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. III	trim. II 2010	trim. III 2009
Sistem bancar										
1.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice - mii lei/pers.	5,5	5,6	5,7	5,9	6,2	6,4	6,6	103,1	115,8
2.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor juridice - mii lei/pers.	195,1	192,0	187,5	193,8	184,2	188,8	187,9	99,5	100,2
Instituții de credit participante la Fond										
1.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice - mii lei/pers.	5,4	5,5	5,5	5,8	6,0	6,3	6,4	101,6	116,4
2.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor juridice - mii lei/pers.	190,5	188,5	181,9	189,4	180,0	184,0	182,0	98,9	100,1
3.	Valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice - mii lei/pers.	5,3	5,4	5,5	5,8	6,0	6,2	6,4	103,2	116,4
4.	Valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor juridice - mii lei/pers.	36,9	38,1	40,8	36,1	35,1	35,5	37,2	104,8	91,2

Evoluția creditului intern neguvernamental în lei

- milioane lei -

Anul	Total	Pe termen scurt			Pe termen mediu			Pe termen lung		
		Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației
2005	27.091,6	11.379,0	9.849,3	1.361,5	10.483,9	2.952,1	7.273,8	5.228,7	1.516,4	3.312,9
2006	48.637,3	17.463,2	14.920,1	2.264,2	14.015,3	5.430,4	8.233,4	17.158,8	3.500,9	12.587,3
2007	67.713,0	20.804,4	16.723,6	3.327,0	19.109,5	9.378,4	9.049,6	27.799,1	6.474,8	21.196,2
2008	83.643,2	25.473,7	20.529,0	4.254,4	21.805,8	11.261,6	9.765,1	36.363,7	9.079,5	26.921,4
2009	79.711,7	26.074,7	20.817,5	4.552,8	19.558,3	9.994,2	9.051,8	34.078,7	8.404,5	25.205,9
Trim. I 2010	78.936,2	26.445,4	21.487,9	4.514,1	19.257,8	9.771,1	8.836,2	33.233,1	8.275,4	24.554,5
Trim. II 2010	78.463,1	26.672,7	21.580,6	4.546,6	19.297,1	9.644,6	9.036,6	32.493,4	8.131,0	24.012,5
Trim. III 2010	77.918,0	26.365,8	21.049,7	4.627,5	19.317,6	9.846,3	8.924,2	32.234,6	8.204,4	23.707,9

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Evoluția creditului intern neguvernamental în valută

-milioane lei -

Anul	Total	Pe termen scurt			Pe termen mediu			Pe termen lung		
		Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației
2005	32 714,7	10 195,9	9 236,7	471,2	11 683,6	7 337,5	2 803,8	10 835,2	3 867,3	6 147,6
2006	43 741,2	11 702,4	10 556,2	741,1	11 563,1	8 409,8	2 449,2	20 475,7	6 876,3	12 996,0
2007	80 467,8	14 707,7	13 747,3	583,1	16 214,2	12 388,1	2 624,9	49 545,8	14 243,2	34 727,0
2008	114 412,5	20 169,2	19 092,6	685,5	20 560,8	16 052,4	3 177,9	73 682,5	18 514,3	54 400,3
2009	120 175,4	19 791,6	18 625,9	819,9	20 436,0	16 620,8	3 054,0	79 947,8	21 731,3	57 533,7
Trim. I 2010	120 467,9	20 486,7	19 302,2	809,8	20 027,1	16 331,0	2 904,4	79 954,1	22 530,0	56 781,3
Trim. II 2010	132 345,7	21 892,2	20 789,5	811,1	22 177,1	18 169,0	3 197,2	88 276,4	24 935,5	62 692,3
Trim. III 2010	130 012,5	20 599,4	19 541,9	888,7	23 064,9	19 511,8	3 019,7	86 348,2	24 345,8	61 468,2

Sursa : BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Evoluția ratelor medii ale dobânzii practicate de instituțiile de credit la depozite

Anul	Depozite la termen în lei				Depozite la termen în euro			
	Depozite existente în sold		Depozite noi		Depozite existente în sold		Depozite noi	
	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare
2005	6,35	5,27	5,50	4,36	2,92	2,92	2,54	2,30
2006	7,25	7,03	7,02	6,12	3,16	3,31	2,93	2,96
2007	6,79	6,76	6,94	7,27	3,67	3,54	3,66	3,90
2008	12,12	14,81	15,27	16,01	5,36	6,12	6,36	6,32
2009	9,56	9,07	9,91	9,57	3,51	2,90	3,35	2,48
Trim. I 2010	8,49	6,83	8,39	6,40	3,14	2,67	2,98	2,59
Trim. II 2010	7,25	6,08	7,25	6,13	2,95	2,43	2,94	2,18
Trim. III 2010	7,14	5,75	7,51	5,73	3,04	2,53	3,14	2,51

- %-

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Evoluția ratelor medii ale dobânzii practicate la credite

- %-

Anul	Credite în lei				Credite în euro			
	Credite existente în sold		Credite noi		Credite existente în sold		Credite noi	
	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare
2005	19,62	14,86	13,73	13,69	10,23	7,08	8,98	6,09
2006	15,32	13,34	13,86	12,10	9,51	7,45	8,58	6,84
2007	14,23	11,84	11,94	11,62	8,70	7,95	7,58	7,57
2008	16,59	18,34	17,64	19,51	8,65	7,63	8,05	7,63
2009	17,11	16,06	16,58	15,40	7,65	5,97	6,06	5,92
Trim. I 2010	16,70	13,33	14,50	12,12	7,46	5,79	5,72	5,97
Trim. II 2010	15,51	12,31	11,66	11,17	7,27	5,65	5,80	5,21
Trim. III 2010	15,26	11,57	12,72	10,51	7,16	5,66	6,49	5,51

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Indicatori ai pieței de capital

Anul	Bursa de Valori București – Piața reglementată		Bursa de Valori București - RASDAQ	
	Volum tranzacții (mil. lei)	Capitalizarea pieței (mil. lei)	Volum tranzacții (mil. lei)	Capitalizarea pieței (mil. lei)
2005	7 809,7	56 065,6	1 076,2	8 207,1
2006	9 894,3	73 341,8	847,9	10 707,4
2007	13 802,7	85 962,4	4 254,1	24 410,0
2008	6 950,4	45 701,5	1 562,0	12 099,9
2009	5 092,7	80 074,5	576,0	12 345,3
Trim. I 2010	693,0	97 806,5	103,9	14 104,5
Trim. II 2010	510,3	82 638,8	47,6	11 065,6
Trim. III 2010	335,0	92 698,8	27,6	11 556,9

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Evoluția tranzacțiilor pe Bursa de Valori București în 2010

Indicator	2 0 1 0								
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie
Număr acțiuni tranzacționate (mil. buc.)	652,98	4.409,08	2.970,49	830,04	1.247,95	598,46	510,95	359,17	886,14
Număr tranzacții	84,28	95,06	119,77	102,67	129,72	91,42	48,41	47,87	45,37
Volum tranzacții total (mil. lei)	754,30	1.460,40	1.223,83	1.032,60	1.034,65	554,18	417,42	420,83	386,94
Volum tranzacții – acțiuni ale societăților admise la tranzacționare (mil. lei)	404,63	818,90	692,78	542,05	795,72	509,50	381,50	293,31	334,86
Volum tranzacții – acțiuni ale societăților nelistate (mil. lei)	0,08	0,06	0,19	2,10	1,96	0,77	0,11	0,20	0,12
Volum tranzacții – obligațiuni (mil. lei)	344,40	626,89	522,51	480,46	222,42	8,86	18,61	110,09	40,72
Volum tranzacții – drepturi (mil. lei)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18
Volum tranzacții – unități de fond (mil. lei)	0,59	1,79	0,86	0,78	1,38	0,34	0,61	8,35	0,62
Volum tranzacții – produse structurate (mil. lei)	-	-	-	-	-	-	3,38	3,54	6,57
Volum tranzacții – futures (mil. lei)	4,60	12,75	7,49	7,21	13,17	34,72	13,22	5,35	3,87
Volum tranzacții – oferte publice primare (mil. lei)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Capitalizarea pieței (mld. lei)	86,52	85,59	97,80	100,89	87,80	82,63	92,01	88,59	92,69

Sursa: date statistice BVB, Buletine lunare BVB ianuarie-septembrie 2010, BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

**Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni la Bursa de Valori București
în perioada 2005 – septembrie 2010**

Anul	Număr tranzacții	Număr obligațiuni tranzacționate	Valoare obligațiuni tranzacționate (mil. lei)	Valoarea medie zilnică (mil. lei)	Număr emitenți	Număr emisiuni nou listate
2005	394	397.101	127,36	0,51	19	6
2006	570	3.917.457	985,51	3,97	19	5
2007	268	6.652.467	794,33	3,17	22	11
2008	552	1.214.353	231,92	0,92	50	33
2009	965	2.892.920	1.284,61	5,13	60	16
2010*	515	2.164.693	2.466,95	11,06	56	7

Sursa: date statistice BVB

*) pentru anul 2010 – date statistice până la 15 noiembrie 2010

Tabel 17

Activitatea de cumpărare-vânzare (net lunar) pe piața reglementată (BVB)

- milioane lei -

	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie	Total
Rezidenți	Persoane fizice	-37,49	-127,79	-71,99	15,14	-64,45	-10,36	1,07	-12,13	-34,09
	Persoane juridice	22,10	-24,32	28,86	20,76	43,67	4,59	12,78	16,38	-45,54
	Subtotal	-15,40	-152,11	-43,13	35,90	-20,78	-5,77	13,84	4,25	-79,63
Nerezidenți	Persoane fizice	-1,29	-0,65	-9,99	0,73	-2,72	-3,59	-0,22	-6,61	-1,04
	Persoane juridice	20,61	145,63	63,97	-27,94	32,05	6,53	-7,88	0,66	80,21
	Subtotal	19,32	144,98	53,98	-27,21	29,33	2,94	-8,10	-5,95	288,47

Sursa: date statistice BVB

Tabel 18

Evoluția tranzacțiilor pe piața RASDAQ

Indicator	2010											
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie			
Nr. acțiuni tranzacționate (mil. buc.)	127,74	140,22	276,85	158,29	215,94	97,28	93,79	51,58	72,80			
Nr. tranzacții	17.264	17.659	39.557	29.114	25.312	17.093	9.444	9.895	12.397			
Volum tranzacții (mil. lei)	44,04	39,52	103,91	77,94	89,79	47,56	30,06	32,75	27,62			
Nr. societăți tranzacționate	360	362	424	426	415	377	320	313	349			
Număr intermediari activi	70	69	69	69	69	68	67	68	67			
Capitalizarea pieței (mld. lei)	12,38	12,56	14,10	13,45	12,03	11,06	11,35	11,24	11,55			

Sursa: date statistice BVB, Buletine lunare BVB ianuarie-septembrie 2010, BNR, Buletin lunar nr. 9/2010

Evoluția Fondurilor deschise de investiții

Indicatori	2 0 1 0								
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie
1. Număr investitori	169.504	175.032	180.509	189.119	195.630	198.406	202.057	207.329	211.219
2. Activ net (mil. lei)	3.656	3.863	4.297	4.531	4.602	4.670	4.792	5.018	5.208
3. Subscrieri lunare (mil. lei)	463,3	425,9	564,5	526,5	506,5	522,8	367,8	410,4	419,6
4. Răscumpărări lunare (mil. lei)	191,2	254,3	212,9	280,9	407,9	483,6	328,7	208,3	277,3
5. Subscrieri nete lunare (mil. lei)	272,1	171,6	351,7	245,6	98,6	39,2	39,1	202,1	142,3

Sursa: Rapoarte lunare ale Administratorilor de Fonduri

Activitatea de emisiune pe piața primară
(titluri emise în lei)

-milioane lei -

Indicator	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie	Total
Certificate de trezorerie	4.703,80	2.000,00	3.232,50	2.471,90	1.830,50	673,80	1.277,40	3.011,80	1.961,90	21.163,60
Obligațiuni de stat	1.065,00	839,90	868,90	2.098,70	700,90	284,20	103,00	0,00	200,40	6.161,00
Total	5.768,80	2.839,90	4.101,40	4.570,60	2.531,40	958,00	1.380,40	3.011,80	2.162,30	27.324,60

Sursa: date statistice BNR, calculele autorilor

Pensiile facultative - Pilonul III

Indicator	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie
Număr participanți (nr. persoane)	188.471	190.327	193.793	196.206	198.183	201.908	207.208	209.704	211.800
Active nete fonduri (mil. lei)	215,29	228,29	246,10	255,42	255,86	264,39	276,60	285,46	297,59
Structura investițiilor	Titluri de stat	69,68%	66,85%	67,05%	68,48%	66,22%	66,50%	67,30%	66,30%
	Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale	1,43%	1,35%	1,14%	1,21%	1,18%	1,1%	1,2%	2,5%
	Obligațiuni municipale	3,28%	3,01%	2,80%	2,71%	2,55%	2,5%	2,3%	2,7%
	Obligațiuni corporative	9,03%	8,09%	9,16%	9,17%	7,98%	8,3%	7,5%	4,8%
	Depozite bancare	3,83%	2,79%	4,54%	5,38%	8,64%	9,1%	9,6%	11,8%
	Acțiuni	13,83%	14,18%	14,58%	13,79%	11,4%	11,9%	12,2%	13,9%
	Titluri de participare OPCVM	0,47%	0,43%	0,43%	0,41%	0,39%	0,4%	0,5%	0,6%
	Sumele în curs de decontare pentru achiziționare/vânzare active sau disponibilități în cont	-1,54%	0,32%	0,5%	0,28%	1,62%	0,2%	-0,6%	-2,5%

Sursa: Buletine lunare (ianuarie – septembrie 2010), Comisia de supraveghere a sistemului privat de pensii

Prime brute subscrise – asigurări generale și asigurări de viață

Indicator	30 iunie 2009	30 iunie 2010	Variație nominală (%)
Total prime brute subscrise (cumulat) - mil. lei	4.554,52	4.345,77	- 4,58%
Ponderea asigurărilor generale în total (%)	82,85%	80,93%	-
Ponderea asigurărilor de viață în total (%)	17,15%	19,07%	-

Sursa: Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, conform datelor raportate de societățile de asigurare

EVOLUȚIA
plafonului de garantare pe deponent

Anul	Plafon de garantare*
-lei -	
1997 - sem.I	1.000
1997 - sem.II	2.012
1998 - sem.I	2.515
1998 - sem.II	3.121
1999 - sem.I	3.536
1999 - sem.II	4.625
2000 - sem.I	5.476
2000 - sem.II	6.517
2001 - sem.I	7.710
2001 - sem.II	8.851
2002 - sem.I	10.045
2002 - sem.II	10.980
2003 - sem.I	11.847
2003 - sem.II	12.522
2004 - sem.I	13.524
-euro -	
2004 - sem.II	6.000
2005	10.000
2006	15.000
2007	20.000
2008, ian. - 14 oct. 2008	20.000
2008, 15 oct. - 31 dec. 2008	50.000 ¹⁾
2009	50.000 ²⁾
2010	50.000

*) din anul 1997 și până la sfârșitul primului semestru al anului 2004, plafonul de garantare se modifica semestrial prin indexarea acestuia cu indicii prețurilor de consum, comunicat de Institutul Național de Statistică, și era exprimat în lei.

Începând cu semestrul II 2004, plafonul de garantare a fost exprimat în euro și a cunoscut o creștere graduală până la nivelul minim stipulat de Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene privind schemele de garantare a depozitelor, respectiv 20.000 euro în 2007 și 50.000 euro din 2009.

¹⁾ plafonul per deponent garantat – persoană fizică a fost stabilit, începând cu data de 15 octombrie 2008, la echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro, în timp ce plafonul per deponent garantat – persoană juridică a fost menținut la echivalentul în lei al sumei de 20.000 euro.

²⁾ începând cu 30 iunie 2009, plafonul de garantare este egal cu echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro atât pentru depozitele garantate ale persoanelor fizice, cât și pentru cele ale persoanelor juridice.

**Lista instituțiilor de credit participante la Fond
la data de 30 septembrie 2010**

1. Alpha Bank Romania S.A.
2. ATE Bank Romania S.A
3. Banca C.R. Firenze România S.A.
4. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP
5. Banca Comercială Carpatica S.A.
6. Banca Comercială Feroviara S.A.
7. Banca Comercială Intesa Sanpaolo Romania S.A.
8. Banca Comercială Română S.A.
9. Banca de Export Import a României EXIMBANK S.A.
10. Banca Millennium S.A.
11. Banca Românească S.A., membră a Grupului National Bank of Greece
12. Banca Transilvania S.A.
13. Bancpost S.A.
14. Bank Leumi România S.A.
15. BCR Banca pentru Locuințe S.A.
16. BRD - Groupe Société Générale S.A.
17. CEC Bank S.A.
18. Credit Europe Bank (România) S.A.
19. Emporiki Bank - România S.A.
20. GE Garanti Bank S.A.
21. Libra Bank S.A.
22. Marfin Bank (România) S.A.
23. MKB Romexterra Bank S.A.
24. OTP Bank Romania S.A.
25. Piraeus Bank Romania S.A.
26. Porsche Bank Romania S.A.
27. ProCredit Bank S.A.
28. Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.
29. Raiffeisen Bank S.A.
30. RBS Bank (România) S.A.
31. Romanian International Bank S.A.
32. UniCredit Ţiriac Bank S.A.
33. Volksbank Romania S.A.

**Lista sucursalelor din România ale instituțiilor de credit
din alte state membre la data de 30 septembrie 2010**

1. Anglo-Romanian Bank Limited
Anglia Londra Sucursala București
2. Banca Italo-Romena SpA
Italia Treviso - Sucursala București
3. Bank of Cyprus Public Company Limited
Nicosia Sucursala România
4. BLOM Bank France S.A.
Paris Sucursala România
5. Caja de Ahorros Y Pensiones de Barcelona
Sucursala România (LA CAIXA)
6. Citibank Europe plc
Dublin - Sucursala România
7. Finicredito-Instituicao Financeira de Credito S.A.
Portugalia Sucursala România
8. Fortis Bank SA/NV
Sucursala București
9. ING Bank N.V.
Amsterdam - Sucursala București

Lista depozitelor negarantate

1. Depozite, altele decât cele care se încadrează în prevederile art. 6 alin. (3) din legea de funcționare a Fondului, ale unei instituții de credit făcute în nume și cont propriu
2. Instrumente care se încadrează în definiția fondurilor proprii, conform reglementărilor Băncii Naționale a României privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit
3. Depozite ale instituțiilor financiare, așa cum sunt acestea definite în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția instituțiilor financiare nebancare din categoria caselor de ajutor reciproc
4. Depozite ale asigurătorilor și reasigurătorilor și ale intermediarilor în asigurări, așa cum sunt aceștia definiți în legislația privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor
5. Depozite ale autorităților publice centrale, locale și regionale
6. Depozite ale organismelor de plasament colectiv, așa cum sunt acestea definite de legislația pieței de capital
7. Depozite ale fondurilor de pensii
8. Depozite la instituția de credit aparținând, după caz, administratorilor acesteia, directorilor, membrilor consiliului de supraveghere, auditorilor, acționarilor semnificativi
9. Depozitele deponenților cu statut similar celor de la pct. 8 în cadrul altor societăți din grupul instituției de credit
10. Depozitele membrilor familiilor persoanelor fizice menționate la pct. 8 și 9, respectiv soț/soție, și rudele și afinii de gradul întâi, precum și ale terțelor persoane care acționează în numele deponenților menționați la pct. 8 și 9
11. Depozitele la instituția de credit ale companiilor din grupul din care face parte instituția de credit
12. Depozite nenominative
13. Valori mobiliare de natura datoriei emise de instituția de credit, precum și obligații care izvorăsc din acceptări proprii și bilete la ordin
14. Depozitele întreprinderilor, persoane juridice, care nu intră în categoria microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare

Glosar de termeni

depozit - orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente și pe care instituția de credit trebuie să îl ramburseze, potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile, precum și orice obligație a instituției de credit evidențiată printr-un titlu de creanță emis de aceasta, cu excepția obligațiilor prevăzute la alin. (6) al art. 159 din Regulamentul nr. 15/2004 privind autorizarea și funcționarea societăților de administrare a investițiilor, a organismelor de plasament colectiv și a depozitarilor, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 67/2004, cu modificările ulterioare;

depozit garantat - orice depozit aflat în evidența instituției de credit, care nu se încadrează în categoriile prevăzute în anexa la legea de funcționare a Fondului (Lista depozitelor negarantate) și aferent căruia Fondul asigură plata compensației;

depozit indisponibil - depozit datorat și exigibil care nu a fost plătit potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile de către o instituție de credit aflată în oricare din următoarele situații:

(i) Banca Națională a României a constatat că instituția de credit în cauză nu este capabilă, din motive legate direct de situația sa financiară, să plătească depozitul și nu are perspective imediate de a putea să o facă;

(ii) a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de deschidere a procedurii falimentului instituției de credit, înainte ca Banca Națională a României să constate situația prevăzută la pct. (i);

compensație - suma pe care Fondul o plătește fiecărui deponent garantat pentru depozitele indisponibile, în limita plafonului de garantare și în condițiile prevăzute de legea de funcționare a Fondului;

deponent garantat - titularul depozitului garantat sau, după caz, persoana îndreptățită la sume din respectivul depozit;

plafon de garantare - nivelul maxim al garantării per deponent garantat și per instituție de credit, stabilit conform legii;

contribuție - suma nerambursabilă datorată Fondului de către instituțiile de credit participante la Fond, conform prevederilor legii de funcționare a Fondului;

instituție de credit - entitate a cărei activitate constă în atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și în acordarea de credite în cont propriu; pentru scopul legii Fondului, în cazul unei rețele cooperatiste de credit este considerată instituție de credit casa centrală;

instituțiile de credit autorizate de Banca Națională a României - instituțiile de credit persoane juridice române și sucursalele din România ale instituțiilor de credit din state terțe.

